

BIJLAGE 7

Verslag Omgevingsdialoog Windpark Energiepark A59

INHOUDSOPGAVE

1. Omgevingsdialoog in Oosterhout	4
1.1 Waarom een omgevingsdialoog?	4
1.2 Wat is een Omgevingsdialoog?	4
1.3 Status en context van het Omgevingsdialoog	4
1.4 Wie is verantwoordelijk en wat is de rol van de gemeente?	5
1.5 Omgevingsdialoog in samenwerking met initiatiefnemer Shell	5
2. Wie zijn op welke manier betrokken	6
2.1 Belanghebbenden	6
2.2 Overzicht van benaderde en gesproken belanghebbenden	6
2.3 Proces stakeholdergesprekken	6
2.5 Proces en beschrijving raadsinformatie sessies	6
2.4 Bewonersbijeenkomsten Virtueel Energiecafé en Panoramapaviljoen	7
2.5 Inspraakprocedure van de gemeente	7
3. Beschrijving van de zorgen en kansen en verwerking door Eneco	8
3.1 Vóór duurzame energie	8
3.2 Locatiekeuze	9
3.3 Omvang van de windturbines en horizonvervuiling	9
3.4 Meest zuidelijke windturbine	11
3.5 Windturbines op Weststad	12
3.6 Arrest van Hof van Justitie van de EU over milieutoetsing	12
3.7 Verlichting	13
3.8 Kans voor lokaal afnemen van duurzame energie	13
3.9 Dieren, vogels en natuur	14

3.10 Geluidshinder	15
3.11 Slagschaduw	16
3.12 Recreatie	16
3.13 Externe veiligheidscontouren	17
3.14 Raamsdonksveer krijgt last van de duurzaamheidsambitie van Oosterhout	18
3.15 Bouwverkeer tijdens de aanleg	18
3.16 Kennis en excursies	18
3.17 Participatie	19
3.18 Distributie en netwerkplan	20
3.19 Waardevermindering	20
3.20 Vervolgafspraken na de gesprekken	20
4. Conclusie	21
5. Bijlagen	22
5.1 Tabel overzicht benaderde en gesproken belanghebbenden	22
5.2 planning en tijdspad	24

1. Omgevingsdialoog in Oosterhout

1.1 Waarom een omgevingsdialoog?

De missie van Eneco is 'Duurzame energie van iedereen'. Energie die in de eigen omgeving wordt opgewekt, gebruikt, verkocht of gedeeld met anderen. Een energievoorziening die bijdraagt aan het duurzaam omgaan met en het leven binnen de grenzen van onze planeet. Hernieuwbare energie van de zon, wind, water en biomassa is hiervoor essentieel.

Eneco verkent de mogelijkheden voor windenergie in Oosterhout; windturbines als onderdeel van het Energiepark A59. Eneco wil een bijdrage leveren aan de energietransitie en Eneco beseft zich ook dat de windturbines impact kunnen hebben op de omwonenden en de omgeving. Daarom vindt Eneco het belangrijk dat de omwonenden en andere direct belanghebbenden in de Omgevingsdialoog worden betrokken bij de ontwikkeling, exploitatie en bouw van het windpark. Ook de gemeente Oosterhout vindt dat belangrijk en stelt de Omgevingsdialoog als eis ([zie bron](#)) voor het indienen van de omgevingsvergunning. Het doel van de Omgevingsdialoog is:

een zo groot mogelijke acceptatie van en betrokkenheid bij de ontwikkeling en exploitatie van de windturbines in het Energiepark A59 te bereiken.

Eneco heeft zich, als lid van De Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA), verbonden aan Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land en hanteert de principes als daarin vastgelegd.

1.2 Wat is een Omgevingsdialoog?

In een Omgevingsdialoog spreekt de initiatiefnemer met omwonenden en andere direct belanghebbenden (zie onder 2.1 voor de definitie). Het is voor Eneco van belang om kennis te maken met de omgeving en om inzicht te krijgen in de wensen, belangen en bezwaren van de omgeving. Alleen op deze wijze kan Eneco deze betrekken in het verdere ontwerp van het plan en er voor de omgeving een zo acceptabel mogelijk plan van maken. Ook geeft de omgevingsdialoog de gemeente inzicht in wat er speelt en welke belangen en bezwaren er zijn.

De Omgevingsdialoog verandert niets aan de wettelijke mogelijkheden van het indienen van zienswijzen in een bestemmingsplanprocedure of het bezwaar maken tegen een verleende omgevingsvergunning.

1.3 Status en context van het Omgevingsdialoog

Eneco heeft in december 2019 een principeverzoek ingediend bij de gemeente Oosterhout voor medewerking aan realisering van een windpark van 3 windturbines in Energiepark A59, gelijktijdig met het principeverzoek van Shell voor het zonnepark. De gemeente Oosterhout heeft het principeverzoek in de periode februari 2020 tot en met april 2020 ter inspraak gelegd (zie bijlage 2 voor de planning en tijdslijn van het Omgevingsdialoog en Inspraakprocedure).

Eneco gaat graag vroegtijdig met de omgeving in gesprek over de plannen die zij heeft. Bij dit project heeft Eneco op aangeven van de gemeente Oosterhout moeten wachten met de start van de omgevingsdialoog tot het moment dat de gemeenteraad geïnformeerd was over de plannen voor het EnergieparkA59. De gemeente heeft de start van de Omgevingsdialoog voor Eneco op 31 maart 2020 vrijgegeven. De inspraakprocedure van de gemeente liep voor een deel parallel met het Omgevingsdialoog van Eneco. Met dit verslag wordt de Omgevingsdialoog, zoals de gemeentelijke richtlijn stelt, afgerond. De dialoog met de omgeving loopt tijdens het project door, zodat ook na afronding van de Omgevingsdialoog de omgeving geïnformeerd blijft en de mogelijkheid heeft om input te leveren.

De Omgevingsdialoog moet conform de gemeentelijke richtlijn gevoerd worden voordat de definitieve aanvraag voor een Omgevingsvergunning wordt ingediend. Het verslag van de Omgevingsdialoog wordt als bijlage bij de aanvraag Omgevingsvergunning gevoegd. Als het om grotere initiatieven gaat die afwijken van het bestemmingsplan is een principebesluit nodig van het college. De resultaten van die Omgevingsdialoog zal het college betrekken bij haar principebesluit.

1.4 Wie is verantwoordelijk en wat is de rol van de gemeente?

De Omgevingsdialoog over de plannen voor windontwikkeling in het Energiepark A59 is de verantwoordelijkheid van Eneco, de initiatiefnemer. De gemeente heeft geen deel genomen aan de Omgevingsdialoog, maar is wel op momenten aanwezig geweest dat Eneco met de omgeving in gesprek was. Omdat de gemeente parallel met de inspraakprocedure bezig was, was het gewenst gezamenlijk op te trekken en op dezelfde momenten de omgeving te spreken en informeren. In andere gevallen schoof de gemeente aan als toehoorder.

Inspraakprocedure

De inspraakprocedure is de verantwoordelijkheid van de gemeente. De Inspraak gaat over het beleidsvoornemen van de gemeente om op basis van het Principeverzoek van Eneco de Omgevingsvergunning te willen ontvangen. Met dit proces vraagt de gemeente de inwoners om hun mening over dit beleidsvoornemen. De gemeente maakt een reactie op deze zienswijzen, met uiteindelijk als conclusie het besluit van het college of zij wel of niet de aanvraag Omgevingsvergunning willen ontvangen van Eneco, of, onder welke voorwaarden.

1.5 Omgevingsdialoog in samenwerking met initiatiefnemer Shell

Eneco en Shell willen graag samen bijdragen aan de duurzaamheidsambities van de gemeente en hebben plannen ingediend voor de aanleg van een zonne- en windpark in het EnergieparkA59. Eneco en Shell hebben tijdens de omgevingsdialoog samengewerkt. Zo zijn de stakeholderevents gezamenlijk georganiseerd en waar de belangen overeenkwamen zijn ook stakeholdergesprekken samen gevoerd. Voor thema's als biodiversiteit en participatie trekken Eneco en Shell gezamenlijk op. Ook tijdens de aanleg van het EnergieparkA59 werken de twee initiatiefnemers zo efficiënt mogelijk samen om zo min mogelijk overlast voor de omgeving te veroorzaken.

2. Wie zijn op welke manier betrokken

2.1 Belanghebbenden

Eneco heeft een selectie gemaakt van stakeholders die bij de komst van het windpark direct belang hebben. Dit zijn personen en organisaties die een aantoonbaar belang hebben zoals wonen, werken en recreëren in het gebied waar het windpark wordt gerealiseerd. Dat zijn in ieder geval:

- Alle bewoners, organisaties en bedrijven binnen een straal van 1 kilometer van het windpark
- Alle bewoners, organisaties en bedrijven die binnen de slagschaduw- en geluidscontouren vallen
- Alle bewoners, organisaties en bedrijven die op een andere manier direct belanghebbend zijn waaronder:
 - Partijen die veel gebruik maken van de Oranjepolder voor bijvoorbeeld recreatie en sport.
 - Partijen die direct betrokken zijn bij het belang van natuur in het plangebied
 - Partijen die duurzame energie initiatieven ontwikkelen of hebben ontwikkeld

Daarnaast zijn ook indirect belanghebbenden in overleg met de gemeente Oosterhout meegenomen in de Omgevingsdialoog:

- Onderwijs
- Bedrijven op Statendam noord en midden
- Brandweer

2.2 Overzicht van benaderde en gesproken belanghebbenden

In totaal zijn 54 stakeholders individueel benaderd. Bewoners zijn benaderd via een Virtueel Energiecafé op 2 april en een fysieke Veldexcursie op 12 september. Van de 54 benaderde stakeholders zijn 21 partijen gesproken in het kader van de omgevingsdialoog, hebben 25 partijen aangegeven geen behoefte te hebben aan een gesprek en 5 partijen geen reactie gegeven (zie bijlage 1 voor een overzicht van de benaderde en gesproken belanghebbenden). De signalen uit de inspraakreacties voortkomend uit de gemeentelijke inspraakprocedure zijn ook meegenomen in dit Omgevingsdialoogverslag.

2.3 Proces stakeholdergesprekken

Alle gesprekspartners zijn benaderd via telefoon of de mail. Als een eerste contactpoging niet succesvol was volgde een tweede en derde poging via mail en (indien beschikbaar) telefoon. Van alle gesprekken zijn verslagen gemaakt en waar gepast zijn die tegen gelezen door de gesprekspartners. Tijdens de gesprekken en e-mails is de website www.energieparkA59.nl onder de aandacht gebracht.

2.5 Proces en beschrijving raadsinformatie sessies

Eneco is op twee momenten met de gemeenteraad van Oosterhout in gesprek gegaan. Het eerste moment was tijdens een online raadinformatie bijeenkomst op 31 maart 2020. De fysieke bijeenkomst op 25 maart 2020 ging niet door vanwege de Corona maatregelen. Tijdens de online bijeenkomst heeft Eneco de plannen voor de windturbines in het EnergieparkA59 gepresenteerd en is daarna ingegaan op de vragen die de raadsleden hadden.

Het tweede moment was tijdens een speciaal raads-blok tijdens het Panoramapaviljoen op 12 september 2020. Eneco heeft de stand van zaken van het verzoek tot een aangepast plan van 3 naar twee windturbines in het EnergieparkA59 toegelicht en vragen beantwoord van de raadsleden.

2.4 Bewonersbijeenkomsten Virtueel Energiecafé en Panoramapaviljoen

Virtueel Energiecafé

De eerste bewonersbijeenkomst was een Virtueel Energiecafé georganiseerd door Eneco en Shell was op 2 april 2020. Circa 6.240 huishoudens uit Oosterhout zijn per brief individueel uitgenodigd voor het Virtueel Energiecafé op 2 april. De uitnodiging heeft daarnaast gestaan in het weekblad Oosterhout (oplage 25.000). Het Virtuele Energiecafé kwam in de plaats van het geplande fysieke Energiecafé op 12 maart 2020 in basisschool de Duizendpoot. Deze bijeenkomst werd afgelast vanwege de Corona maatregelen.

- Deelnemers: 90
- Aantal vragen: 120
- Middel: Webinar ([klik hier om het webinar terug te kijken](#))

Inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden konden met hun pc of met een mobiel apparaat verbinding maken met de live Webinar. De gemeente, Shell en Eneco gaven toelichten op de plannen beantwoordden vragen van deelnemers. Het programma bood veel ruimte voor vragen. Vragen die niet tijdens het live Webinar beantwoord waren, zijn in de week daarna persoonlijk beantwoord. Het overzicht van alle vragen is geanonimiseerd meegestuurd en op de [website](#) geplaatst. Ook losse opmerkingen van deelnemers zijn geplaatst op de website.

Panoramapaviljoen EnergieparkA59

De tweede bewonersbijeenkomst was fysiek in het Panoramapaviljoen EnergieparkA59 op 12 september 2020. Eneco en Shell organiseerden een bijeenkomst in het veld voor omwonenden. Circa 8.960 huishoudens uit Oosterhout, Made, Raamsdonkveer en Geertruidenberg zijn per brief individueel uitgenodigd voor het Panoramapaviljoen op 12 september. De uitnodiging heeft daarnaast gestaan in de weekbladen Oosterhout, 't Carillon, en De Langstraat (oplage 49.000).

- Deelnemers: 120 (130 plekken beschikbaar)
- Middel: Panoramapaviljoen in de polder op locatie van het plangebied

Het Panoramapaviljoen bestond uit een grote open tent in de oranjepolder met daaromheen borden met visualisaties van hoe het Energiepark eruit zou zien. Het doel daarvan was een beeld geven hoe het EnergieparkA59 eruit komt te zien vanaf die plek in de polder. In groepjes van 5 gingen de deelnemers 20 minuten in gesprek met Eneco en daarna 20 minuten met Shell in gesprek. Deelnemers konden vragen die ze na het gesprek nog hadden opschrijven op een evaluatie formulier. Eneco en Shell hebben alle vragen beantwoord, gemaild aan de deelnemers en op de website geplaatst. Fotoverslag, video (<https://www.energieparka59.nl/nieuws/veldexcursie-eneco-en-shell/>) zijn terug te vinden op de website.

2.5 Inspraakprocedure van de gemeente

De inspraakprocedure is de verantwoordelijkheid van de gemeente Oosterhout en formeel geen onderdeel van de Omgevingsdialoog. Omdat het parallel heeft gelopen met de omgevingsdialoog, en omdat het resultaat van de Inspraakprocedure ook impact heeft op de omgevingsdialoog en planvorming, is de inhoud in dit verslag opgenomen. Het principeverzoek van Eneco heeft ter inspraak gelegen in de periode 27 februari tot en met 22 april van dit jaar. Ter afsluiting heeft de gemeente Oosterhout op 27 juni 2020 een fysieke bijeenkomst georganiseerd waar ongeveer 100 geïnteresseerden op afkwamen.

Er zijn 495 inspraakreacties ingediend. Een grote meerderheid van deze inspraakreacties is inhoudelijk (nagenoeg) gelijk aan elkaar. Het betreft een tweetal 'gestandaardiseerde' reacties die zijn verspreid in de omgeving van de Oranjepolder. Daarnaast zijn nog enkele tientallen unieke reacties binnengekomen. Het verslag van de inspraakreacties is opgenomen op de [website](#) van EnergieparkA59.

3. Beschrijving van de zorgen en kansen en verwerking door Eneco

Hieronder staan de thema's en onderwerpen beschreven die besproken zijn in de gesprekken in het kader van de Omgevingsdialoog. Per thema wordt benoemd hoe Eneco deze input verwerkt heeft in het plan, of ter advies heeft aangenomen maar wel een andere keus maakt en waarom.

3.1 Vóór duurzame energie

Thema benoemd door: Stichting ONE, Thuisvester, Bedrijfsgebied Weststad, Natuurplein de Baronie, IVN Natuurtuin, MC Roadrockers Oosterhout, HMC Raamsdonksveer, Kloosterhoeve, Sibelco, Wijkraad Raamsdonksveer Zuid, Plukmade Tuinders, Provincie, Gemeente Drimmelen, Gemeente Geertruidenberg, Inspraakreacties, Virtueel Energiecafé 2 april, Panoramapaviljoen 12 september, Tennet, Enexis, H2point, Agel adviseurs, Rijkswaterstaat.

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de loop van de omgevingsdialoog.

3.1.1 Input Omgevingsdialoog

Uit de inspraakreacties, het Virtueel Energiecafé, het Panoramapaviljoen en alle gesprekken met direct belanghebbenden bleek dat een overgrote meerderheid van gesprekspartners voorstander van de energietransitie is. Het wordt gezien als een belangrijke transitie en veel van onze gesprekspartners lieten weten op welke manieren zij zelf al bijdragen. Door bijvoorbeeld zonnepanelen op het dak, zo duurzaam mogelijk inrichten van het huis en eet- en vlieg-gedrag.

Stichting ONE gaf aan dat zij het idee van het EnergieparkA59 goed vindt en dat ze het belangrijk vindt om op een milieuvriendelijke manier energie te creëren. ONE verwachtte dat er in de toekomst weer betere oplossingen voor het ontwikkelen van duurzame energie komt en dat er betere oplossingen voor opslag van energie komt. Maar voor de komende 20 jaar vind zij EnergieparkA59 een belangrijke stap om verder te kunnen komen.

3.1.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

De algemene teneur is dat het merendeel van de gesproken partijen en omwonenden voor duurzame energie is. Eneco vindt een duurzame toekomst ook erg belangrijk en werkt hard aan het neerzetten van projecten op het gebied van duurzame energie. Eneco wil een bijdrage leveren aan de energietransitie en realiseren ons ook dat dit impact heeft. Daarom wil Eneco de transitie vormgeven samen met de stakeholders in de omgeving waar die plaatsvindt. Eneco focust zich op bouwen aan duurzame relaties met als doel een bijdrage te leveren aan de energietransitie. De positieve teneur bij het merendeel van de gesproken partijen is een fijne basis om met elkaar de dialoog aan te gaan en te blijven voeren. De wijze waarop Eneco haar ambities wil realiseren sluit aan bij die van gemeente als vastgelegd in haar beleid. Verduurzaming van de energievoorziening is belangrijk maar staat of valt met de plaats waar en de manier waarop systemen worden toegepast alsmede hoe de communicatie en participatie wordt ingevuld.

3.2 Locatiekeuze

Thema benoemd door: Natuurplein de Baronie, IVN Natuurtuin, Kloosterhoeve, Wijkraad Raamsdonksveer Zuid, Plukmade Tuinders, Virtueel Energiecafé, Inspraakreacties, Panoramapaviljoen

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de loop van de omgevingsdialoog. Dit thema is het meest benoemd ten tijde van het Virtueel Energiecafé, daarna kwam het tijdens enkele gesprekken terug.

3.2.1 Input Omgevingsdialoog

Eneco kreeg veel vragen over hoe de locatiekeuze tot stand is gekomen. Bewoners vragen zich in het Virtueel Energiecafé en tijdens het Panoramapaviljoen af waarom gekozen is voor de huidige locatie. Zij zien dat de locatie zwaar belast is met onder meer de snelwegen A27/A59, de Amercentrale, 380KV en de windturbines op Weststad. Men draagt alternatieven aan als het plaatsen van een windturbines ten oosten van de A27. Ook Natuurplein de Baronie is het niet eens met deze locatiekeuze. Wijkraad Raamsdonksveer Zuid gaf aan dat de windturbines niet tussen twee woongebieden passen. Zij vragen zich af welke normen gehanteerd zijn en of er geen verschil wordt gemaakt tussen windturbines op het platteland en windturbines in de buurt van woonomgevingen.

Tomatenkweker MeerCamp stelt de vraag of het huidige plangebied wel de meest logische locatie is voor een energiepark. Het is wat hen betreft zonde van de landbouwgrond en zij hebben het windpark liever tussen de bedrijven van de tuinders in Plukmade willen hebben zodat ze zelf gemakkelijker stroom kunnen afnemen.

Vanuit bewoners tijdens het Virtueel Energiecafé en het Panoramapaviljoen zijn voorstellen voor alternatieven gedaan: het volleggen van bedrijfspanden met zonnepanelen, een groter zonnepark zonder windturbines en in plaats van 3 grote 6 kleinere windturbines die minder zichtbaar zijn.

3.2.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Het plangebied waarbinnen EnergieparkA59 gerealiseerd kan worden is aangewezen door de gemeente. De haalbaarheidsanalyse en het externe veiligheidsonderzoek laten zien dat de windturbines goed zijn in te passen in het aangewezen plangebied.

3.3 Omvang van de windturbines en horizonvervuiling

Thema benoemd door: Stichting ONE, Thuisvester, Bedrijfsgebied Weststad, Natuurplein de Baronie, IVN Natuurtuin, MC Roadrockers Oosterhout, HMC Raamsdonksveer, Kloosterhoeve, Sibelco, Wijkraad Raamsdonksveer Zuid, Plukmade Tuinders, Provincie, Gemeente Drimmelen, Gemeente Geertruidenberg, Virtueel Energiecafé 2 april, Inspraakreacties, Panoramapaviljoen 12 september

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de loop van de omgevingsdialoog.

3.3.1 Input Omgevingsdialoog

Bewoners, natuurereniging Natuurplein de Baronie, Wijkraad Raamsdonksveer Zuid en zorginstelling de Kloosterhoeve hebben aangegeven zich zorgen te maken over de windturbines met een maximale tiphoogte van 235 meter. Zij zijn bang voor inbreuk op het uitzicht, de genotswaarde van de Oranjepolder en zien de windturbines als horizonvervuiling. Zij vroegen zich af hoe de windturbines in het landschap ingepast kunnen worden en welke maatregelen genomen kunnen worden om de windturbines af te schermen voor het zicht.

De Kloosterhoeve, een instelling voor mensen die leiden aan de ziekte van Huntington, gaf aan dat het grootste issue en zorgpunt voor hen de omvang van de windturbines is. De Kloosterhoeve liet weten zich zorgen te

maken over de eventuele impact van draaiende windturbines met een maximale tiphoogte van 235 meter op de cliënten. Kloosterhoeve gaf aan dat de ziekte bij iedereen een andere uitwerking heeft en dat sommige mensen hoog sensitief zijn voor veranderingen en invloeden van buitenaf. Zij maken zich dan ook zorgen over welke uitwerking de windturbines kunnen hebben. De Kloosterhoeve gaf aan niet van te voren te kunnen voorspellen wat het effect precies zal zijn. Om beter zicht te krijgen op het te voorspellen effect heeft Eneco afgesproken om een expertoverleg te voeren met een aantal neurologen en psychologen die mensen behandelen met de ziekte van Huntington.

Wijkraad Raamsdonksveer Zuid liet weten zich zorgen te maken over de maximale hoogte van 235 meter van de windturbines en dat zij deze niet tussen twee woongebieden vinden passen. Zij is bang voor een storend beeld en verwacht de bewegingen van de wieken als zeer onrustig te gaan ervaren en dat het woongenot in Raamsdonksveer teniet wordt gedaan.

3.3.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

De uiteindelijke hoogte wordt vastgelegd bij de definitieve keuze voor een windturbine leverancier die volgt na afgifte van de vergunning en de subsidie beschikking. De windturbines hebben een maximale tiphoogte 235 meter. Eneco ziet als trend dat ter opvolging van de overheidsambitie om de subsidie op duurzame energie af te bouwen tot nihil de sinds dit jaar geïntroduceerde SDE++ regeling (subsidie voor duurzame productie) sterk wordt gereduceerd ten opzichte van de voorgaande jaargangen van de subsidie regeling SDE+ met daarin eveneens reeds stelselmatig dalende subsidie bedragen. Hierdoor wordt onder andere nu versneld veroorzaakt dat om tot rendabele windprojecten te komen op locaties met een vergelijkbaar windklimaat als in de gemeente Oosterhout windturbines met een minimale hoogte van 200 meter plus vereist zijn om tot een rendabele exploitatie te kunnen komen. In combinatie met de technologische ontwikkelingen in de windenergiesector wordt hierop door leveranciers onder ander geanticipeerd door hogere windturbine met grotere rotoren en een toename van het generator vermogen aan te bieden. Het vastleggen van een maximale tiphoogte van 235 meter en een maximale rotor van 170 meter speelt in op deze ontwikkelingen en de noodzaak om tot rendabele exploitatie te kunnen komen.

In de haalbaarheidsanalyse wordt geconcludeerd dat deze maximale afmetingen zijn in te passen vanuit alle milieuaspecten. Eneco beseft dat de windturbines impact gaan hebben op het zicht en de horizon. Het is een subjectief begrip of het als horizonvervuiling ervaren wordt.

Ter invulling van de kwaliteitsverbetering landschap draagt Eneco bij aan de landschappelijke inpassing van het Energiepark A59 (een zonne-veld inclusief twee windturbines hierin) die door de initiatiefnemer van het zonnepark wordt gerealiseerd. Eneco maakt daartoe afspraken met de initiatiefnemer zon. Wanneer het zoninitiatief geen doorgang vindt volgt een eenmalige afdracht aan het gemeentelijk groen fonds. Het doel is om een zo landschappelijk mogelijk ingepast Energiepark te realiseren.

3.4 Meest zuidelijke windturbine

Thema benoemd: vooral door bewoners tijdens het Virtueel Energiecafé 2 april en in de Inspraakreacties.

Wanneer speelde dit thema: Tot de helft van de omgeving dialoog speelde dit thema. Het verzoek van de gemeente om een plan in te dienen met 2 in plaats van 3 windturbines kwam vlak voor het Panoramapaviljoen op 12 september. Tijdens het Panoramapaviljoen is het thema de dag kwam dit thema sporadisch terug.

3.4.1 Input Omgevingsdialoog

Natuurplein de Baronie heeft veel moeite met de meest zuidelijke windturbine die volgens haar midden in een gebied komt te staan waar weidevogels kunnen voorkomen. Ze hebben moeite met de hoogte van de windturbine, dat heeft veel impact op het landschap en vliegende dieren. Ze vragen zich af of het mogelijk is om 3 kleinere windturbines langs de snelweg in te passen.

In de inspraakreacties zijn vooral zorgen geuit over de meest zuidelijke windturbine. Insprekers gaven aan dat de meest zuidelijke windturbine op 880 meter van de bebouwde kom van Dommelbergen Noord zou komen te staan en lieten weten dat zij zich zorgen maken over negatieve gezondheidsaspecten. Ze benoemden in de inspraakreacties een 'algemeen aanvaarde Nederlandse richtlijn voor dergelijke hoge windturbines' en dat windturbines van een dergelijke hoogte op 'een afstand van 1.500 tot 2.500 meter tot de bebouwde kom' zou moeten komen. Uit de inspraakreacties bleek dat een zorg voor bewoners de eventuele gezondheidsklachten zijn, die hoge windturbines als deze zouden kunnen veroorzaken. De insprekers hadden het idee dat het een serieuze bedreiging voor de volksgezondheid zal zijn. Zij benoemden dat er (inter)nationale onderzoeken zijn, die laten zien dat er samenhang is tussen het wonen in de directe omgeving van een windturbine en chronische klachten zoals hoofdpijn, slapeloosheid, tinnitus en problemen met de luchtwegen. Bewoners gaven tijdens het Virtueel Energiecafé een paar alternatieven zoals de meest zuidelijke windturbine naast de twee langs de A59 te plaatsen of in de buurt van de RWZI.

Verzoek gemeente Oosterhout om het plan van 3 naar 2 windturbines aan te passen

Het college heeft tijdens het Omgevingsdialoog besloten dat zij alleen een plan willen ontvangen met 2 in plaats van 3 windturbines. Dat deden zij op 9 juli 2020 via een persbericht. Op 11 september 2020 gaven zij hun formele reactie op het principeverzoek van Eneco en gaven aan graag een aangepast plan gebaseerd op 2 windturbines te willen ontvangen met in acht name van een aantal uitgangspunten (zie [website](#)). Tijdens het Panoramapaviljoen op 12 september hebben bezoekers laten weten hierover opgelucht te zijn, ook waren enkele mensen teleurgesteld hierover. Veel bezoekers van het Panoramapaviljoen vroegen zich af hoe het verlies aan duurzame energieproductie van 1 turbine kan worden gecompenseerd.

3.4.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Eneco wil graag een bijdrage leveren aan de lokale duurzaamheidsambities van Oosterhout met een zo acceptabel mogelijk plan voor de omgeving, dat tegelijk ook voor Eneco een haalbaar plan is. Tijdens de omgevingsdialoog en uit de inspraakprocedure werd duidelijk dat de windturbine het dichtst bij de bebouwing van de wijk Dommelbergen op bezwaren stuit. Het college heeft om deze reden Eneco verzocht haar plan aan te passen van drie naar twee windturbines. Eneco begrijpt de reactie en ziet dat er weinig draagvlak is bij omwonenden voor deze derde windturbine. Op het Panoramapaviljoen heeft Eneco een aangepast plan met twee windturbines op Energiepark A59 gepresenteerd. Eneco heeft tijdens het Panoramapaviljoen verkend of een Energiepark met twee windturbines meer acceptabel is voor de omgeving. Uit deze uitgevoerde verkenningen maakt Eneco op dat een plan gebaseerd op twee windturbines meer draagvlak heeft in de omgeving.

De consequentie van het vervallen van de derde turbine is dat het gat tot de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Oosterhout groter is geworden. Eneco blijft daarom met de gemeente in gesprek om te kijken naar alternatieven.

Eneco heeft ook de zorgen over de gezondheid gehoord. Eneco volgt de conclusies uit het GGD/RIVM-onderzoek uit 2017; windturbines produceren laagfrequent geluid, maar er is geen bewijs dat dit een factor van belang is voor de hinderbeleving. In dit onderzoek zijn 32 wetenschappelijke onderzoeken tussen 2009 en 2017 onderzocht. Beide literatuurstudies (2013 en 2017) concluderen dat een windturbine geen directe effecten heeft op de gezondheid van omwonenden. Ook de Raad van State heeft tot op heden, op basis van recente wetenschappelijke onderzoeken, nog geen andere conclusie kunnen trekken dan dat de Nederlandse norm voor windturbinegeluid in voldoende mate beschermt tegen laagfrequent geluid. Het is het goed dat er nader onderzoek plaatsvindt naar laagfrequent geluid bij windturbines. Voor het moment baseert Eneco zich op hetgeen bekend en wetenschappelijk bewezen is. Alle ontwikkelingen op dit gebied volgt Eneco nauwgezet op de voet.

3.5 Windturbines op Weststad

Thema benoemd: tijdens het Panoramapaviljoen, door Wijkraad Raamsdonksveer Zuid, Kloosterhoeve

Wanneer speelde dit thema: aan het einde van de omgevingsdialoog

3.5.1 Input Omgevingsdialoog

Tijdens het Panoramapaviljoen vroegen veel mensen naar de 'repowering' van Weststad. Daar staan nu 6 windturbines, die ontwikkeld zijn door Eneco. Deelnemers maken zich zorgen. Zij hadden de indruk gekregen dat in de plaats van de 6 windturbines van 145 meter, ook windturbines van maximaal 235 meter zouden komen. De Kloosterhoeve en Wijkraam Raamsdonksveer hadden hier ook vragen en zorgen over.

3.5.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Eneco heeft aan de gesprekspartners, die zich zorgen maken over grote windturbines op Weststad, aangegeven dat de repowering van Weststad nog niet op de agenda staat en dat nog niet gesproken is over wat er met Weststad gaat gebeuren. De windturbines gaan naar verwachting technisch nog 8-10 jaar goed mee. In deze periode zal bekeken moeten worden óf er opnieuw interesse is en mogelijkheden zijn tot productie van duurzame energie op deze locatie.

3.6 Arrest van Hof van Justitie van de EU over milieutoetsing

Thema benoemd: tijdens het Panoramapaviljoen

Wanneer speelde dit thema: aan het einde van de omgevingsdialoog

3.6.1 Input Omgevingsdialoog

Veel deelnemers van het Panoramapaviljoen op 12 september vroegen naar het arrest van 25 juni 2020 waarin het Hof van Justitie van de Europese Unie beslist dat plannen of programma's met aanzienlijke milieugevolgen voor realisatie moeten worden onderworpen aan een milieutoetsing. Een aantal deelnemers haalde het nieuws aan en was van mening dat bij de geplande windturbines sprake was van verouderde en foutieve berekening van geluidseffecten.

3.6.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Eneco gaat verkennen welke impact het arrest van het Hof van Justitie van de EU heeft op het plan EnergieparkA59. Tot nog toe geeft dit geen reden om het project in twijfel te brengen.

3.7 Verlichting

Thema benoemd: in de Inspraakreacties en door Wijkraad Raamsdonksveer Zuid

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de tweede helft van de omgevingsdialoog

3.7.1 Input Omgevingsdialoog

Uit de inspraakreacties bleek dat bewoners bang zijn dat de verlichting van windturbines continue overlast zouden kunnen veroorzaken. De Wijkraad Raamsdonksveer Zuid vreest dat de obstakelverlichting 's nachts zal storen.

3.7.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Eneco zet zich in voor het verkennen van nieuwe mogelijkheden voor het verminderen van hinder door de verlichting van de windturbines.

Deze zogeheten obstakelverlichting is verplicht op windturbines met een tiphoogte hoger dan 150 meter. Het rode licht is om de luchtvaart te waarschuwen. Er zijn inmiddels ontwikkelingen rondom andere verlichting voor de windturbines. Zo is er bijvoorbeeld verlichting die de directe omgeving beperkte hinder oplevert, doordat er een soort schotel onder de lamp zit. Ook zijn er ontwikkelingen dat de lichtintensiteit kan worden aangepast aan het zicht van het moment; hoe groter het zicht, hoe zwakker het licht. Op deze manier kan hinder worden geminimaliseerd tot het hoogstnoodzakelijke. Eneco wil deze mogelijkheden zoveel mogelijk benutten.

3.8 Kans voor lokaal afnemen van duurzame energie

Thema benoemd door: Stichting ONE, Thuisvester, Sibelco, Plukmade Tuinders

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de loop van de omgevingsdialoog.

3.8.1 Input Omgevingsdialoog

Een aantal direct belanghebbenden gaven aan een kans te zien in het windpark en zijn geïnteresseerd in lokale stroomafname. Glastuinbouw Plukmade en Meer Camp gaven allebei aan dat ze voor de grote opgave staan van het verduurzamen van het energiegebruik van de glastuinbouw en dat zij geïnteresseerd zijn in de mogelijkheden voor het afnemen van duurzaam opgewekte stroom. Zij lieten weten daarin mogelijkheden te zien bij Energiepark A59 of om windturbines op hun eigen land te krijgen. Ook Sibelco en Thuisvester gaven aan interesse te hebben in lokale stroomafname. Stichting ONE besprak tijdens een gesprek de mogelijkheden van lokale stroomafname voor inwoners van Oosterhout.

3.8.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Tijdens de gesprekken zijn kansen en ideeën verkend voor mogelijkheden van het lokaal afnemen van duurzame energie. Bij verdere interesse van de partijen, kan daarover doorgesproken worden.

3.9 Dieren, vogels en natuur

Thema benoemd door: Natuurplein de Baronie, IVN Natuurtuin, Natuurfederatie Geertruidenberg, Sibelco, Wijkraad Raamsdonksveer, Inspraakreacties, Virtueel Energiecafé 2 april, Panoramapaviljoen 12 september

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de loop van de omgevingsdialoog.

3.9.1 Input Omgevingsdialoog

Bij bewoners en natuurverenigingen leven zorgen over de impact van de windturbines op de vogels in de polder. Natuurorganisaties IVN en Natuurplein de Baronie deelden hun zorgen over de impact van de windturbines op vogels en andere vliegende dieren. Zij vragen zich af of Eneco hiermee voldoende rekening houdt en waren benieuwd naar de rapportage van de Natuurtoets die bij de aanvraag omgevingsvergunning wordt gevoegd. Natuurfederatie Geertruidenberg vroeg zich af of het mogelijk is om windturbines tijdens de vogeltrek van vele soorten te kunnen uitschakelen, dit vanwege het dichtbij gelegen nationaalpark De Biesbosch.

Sibelco en Natuurfederatie Geertruidenberg gaven aan dat direct naast het terrein van Sibelco een oeverzwaluwwand staat, waar honderden zwaluwen nestelen. Zij maken zich zorgen over de impact van de windturbines op de oeverzwaluwwand en de daar nestelende zwaluwen.

In de inspraakreacties, tijdens het Virtueel Energiecafé en tijdens het Panorama Paviljoen kwamen de zorgen over de vogels ook naar voren. Er werden een aantal vragen gesteld over de impact van de windturbines op vogels en andere vliegende dieren. Zij zien dat er in de Oranjepolder tal van verschillende weide- en akkervogels zitten en vroegen welke maatregelen worden genomen om het aantal slachtoffers te verkleinen.

3.9.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

De Natuurtoets wijst uit dat er geen extra maatregelen getroffen hoeven worden om vogelsterfte tegen te gaan.

In de Natuurtoets is onderzoek gedaan naar de effecten van windturbines in het plangebied op vogels. De Natuurtoets is ook toegevoegd aan de vergunningsaanvraag. Het is correct dat door het geluid, de bewegingen en/of de fysieke aanwezigheid van (draaiende) windturbines vogels kunnen worden verstoord. Voordat windturbines geplaatst mogen worden heeft Eneco onderzocht of er geen onacceptabele effecten te verwachten zijn. Voor aanvaringslachtoffers geldt dat onderzocht is of er op jaarbasis meer dan incidentele sterfte wordt voorzien. In dat geval is een ontheffing op basis van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Als de te verwachten sterfte de gunstige staat van instandhouding van de betrokken populaties (specifieke vogelsoorten) niet in gevaar brengt kan ontheffing verleend worden.

3.10 Geluidshinder

Thema benoemd door: Kloosterhoeve, MC Roadrockers Oosterhout, HMC Raamsdonksveer, Energiecafé 2 april, Inspraakreacties, Panoramapaviljoen 12 september

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de loop van de omgevingsdialoog.

3.10.1 Input Omgevingsdialoog

Tijdens het Virtueel Energiecafé en het Panoramapaviljoen zijn vragen gesteld over het geluid van de windturbines: of buiten de geluidscontour helemaal geen geluid te horen is, wat de wettelijke normen zijn, dat bewoners nu (nachtelijk) geluidsoverlast ervaren van de A59 en de containerterminal aan het kanaal op Weststad en of de rust niet verstoord wordt door het geluid van de windturbines.

Uit de inspraakreactie werd duidelijk dat de insprekers zich zorgen maken over het geluid van de windturbines. Zij vrezen voor overschrijding van de geluidsnorm en geluidsoverlast in de woning, de tuin en tijdens het bezoeken van de Oranjepolder. Vanuit Raamsdonksveer Zuid liet de Wijkraad weten te verwachten dat er 's nachts veel overlast van geluid van de windturbines zal optreden.

Zorgcentrum de Kloosterhoeve deelde de zorg met betrekking tot geluidshinder. De Kloosterhoeve gaf aan dat de toename van 1dB commutatieve geluidsbelasting door het windpark wellicht niet veel is, maar zijn alsnog bang dat de cliënten/klanten de geluidsprikkel heviger zouden kunnen ervaren. Volgens de Kloosterhoeve is dat het dwangmatige en niet rationele aspect aan het ziektebeeld en zou dat gestimuleerd kunnen worden door de grote omvang van de windturbines.

Met de clubs MC Roadrockers Oosterhout en HMC Raamsdonksveer is de geluidscontour en de impact op hun locaties besproken. Zij gaven aan dat ze verwachten geen overlast te ervaren.

3.10.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Uit het akoestisch onderzoek van Pondera blijkt dat er geen aanpassing van het plan nodig is om binnen de wettelijke norm voor geluid te blijven.

Bij de haalbaarheidsstudie is een geluidsberekening opgenomen. Bij weinig wind draait een windturbine langzaam en is er vrijwel geen geluidsuitstoot. Vanaf windkracht 3 neemt het geluid toe, net als dat van de omgeving door het effect van de wind op bomen en blaadjes. Het Rijk heeft vastgesteld hoeveel windturbinegeluid er gemiddeld per jaar op de gevel van een woning is toegestaan. Hiervoor wordt de speciale maat Lden gebruikt. De afkorting Lden staat voor Level day-evening-night. Er wordt rekening gehouden met verschillende dagdelen (dag, avond en nacht). Omgevingsgeluid wordt 's avonds en 's nachts als hinderlijker ervaren dan overdag, omdat het in die periodes buiten stiller is en het geluid van bijvoorbeeld een windturbine daardoor beter hoorbaar kan zijn. In de Wet Milieubeheer is beschreven dat een windturbine gemiddeld per jaar niet meer geluid mag maken dan Lden 47 dB (decibel) op de gevel van een woning. Dit is vergelijkbaar met een gemiddelde geluidsbelasting vergelijkbaar met een gespreksniveau. De berekende Lden 47 dB contour, voor een representatieve luide windturbine laat zien dat er geen woningen zijn binnen de 47 dB contour.

Ook in de operationele fase van het windpark is het belangrijk met elkaar in gesprek te blijven. Als er sprake is van beleving van hinder is vraagt dit om een contactmoment tussen Eneco en de betreffende persoon.

3.11 Slagschaduw

Thema benoemd door: MC Roadrockers Oosterhout, HMC Raamsdonksveer, Kloosterhoeve, Sibelco, Wijkraad Raamsdonksveer Zuid, Plukmade Tuinders, Virtueel Energiecafé 2 april, Inspraakreacties, Panoramapaviljoen 12 september

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de loop van de omgevingsdialoog.

3.11.1 Input Omgevingsdialoog

De Kloosterhoeve liet weten zich zorgen te maken over de impact van slagschaduw op de zorginstelling. De wijkraad in Raamsdonksveer Zuid gaf aan zorgen te hebben over de impact van slagschaduw op de wijk. Tomatenkwekerij MeerCamp en Plukmade gingen tijdens het gesprek niet in op de slagschaduw contouren.

Sibelco vroeg hoeveel uur slagschaduw per jaar voor hen het geval is en welke impact dat kan hebben voor de veiligheid, bijvoorbeeld als een heftruck chauffeur schrikt van slagschaduw. Eneco heeft aangegeven dat zij een voorbeeld nagaan bij een ander project waar dit speelde bij een kraanbestuurder. Sibelco liet weten dat zij 6 uur slagschaduw niet veel vinden als het aan de randen van de dag is en dat ze verwachten dat het niet echt een probleem zal vormen.

Met de clubs MC Roadrockers Oosterhout en HMC Raamsdonksveer is de slagschaduwcontour en de impact op hun locaties besproken. Zij gaven aan dat ze geen overlast verwachten te ervaren.

Tijdens het Panoramapaviljoen lichtte Eneco toe dat zij voor gevoelige objecten de slagschaduw terugbrengt naar maximaal 30 minuten slagschaduw per jaar. Dit werd goed ontvangen door de deelnemers.

3.11.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

De slagschaduwcontouren vallen binnen de wettelijke normen en er zijn niet veel zorgen geuit over slagschaduw, met uitzondering van de Kloosterhoeve en Wijkraad Raamsdonksveer Zuid. In de milieuwetgeving zijn voorschriften opgenomen om hinder door slagschaduw te beperken. In de Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenbesluit) staat hoe vaak en hoe lang per dag de slagschaduw van een windturbine een woning mag raken. Slagschaduw mag maximaal 6 uur per jaar optreden als het gevoelige bestemmingen betreft (bijvoorbeeld woningen, zorginstellingen en scholen). Eneco gaat daarin een stap verder en zorgt dat er maximaal 30 minuten slagschaduw per jaar kan zijn op de gevoelige objecten. Gevoelige objecten zijn onder andere woningen en zorginstellingen. Voor de Kloosterhoeve en de bewoners aan de rand van Raamsdonksveer scheelt dit 5 ½ uur per jaar ten opzichte van hetgeen wettelijk is toegestaan.

3.12 Recreatie

Thema benoemd door: gemeente Oosterhout, Virtueel Energiecafé, MC Roadrockers Oosterhout, HMC Raamsdonksveer

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de loop van de omgevingsdialoog.

3.12.1 Input Omgevingsdialoog

De gemeente Oosterhout liet weten dat de Oranjepolder een geliefd gebied is om te recreëren. Er werd tijdens het Virtueel Energiecafé een vraag gesteld over wat de gevolgen van het Energiepark A59 zijn voor fietsers en wandelaars. Tijdens het Panoramapaviljoen werd enkele keren door bewoners aangegeven dat zij graag met de hond wandelen of hardlopen in de polder.

Sportverenigingen MC Roadrockers Oosterhout en HMC Raamsdonksveer gaven aan te verwachten geen overlast te ervaren van het Energiepark. Overige benaderde fietsclubs en andere sportverenigingen en recreatieverenigingen (zie bijlag 1: Overzicht van benaderde en gesproken belanghebbenden) hebben aangegeven geen behoefte te hebben aan een gesprek.

3.12.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Het plan past binnen de normen van externe veiligheid, dus er kan veilig gerecreëerd en gesport worden in de Oranjepolder naast het EnergieparkA59 en om deze reden past Eneco de plannen hierop niet aan. Eneco staat altijd open voor gesprek met fietsclubs en andere sport- en recreatieverenigingen in de Oranjepolder mocht daar behoefte aan zijn.

3.13 Externe veiligheidscontouren

Thema benoemd door: MC Roadrockers Oosterhout, HMC Raamsdonksveer, Kloosterhoeve, Sibelco, Wijkraad Raamsdonksveer Zuid, Virtueel Energiecafé 2 april, Inspraakreacties, Panoramapaviljoen 12 september

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de loop van de omgevingsdialog.

3.13.1 Input Omgevingsdialog

Uit de inspraakreacties bleek dat men een veiligheidsrisico ziet in de windturbines. Zij stelden in de inspraakreacties dat de Oranjepolder al is overbelast met voorzieningen zoals hoogspanningsmasten, de rioolzuivering en gastransportleiding. Zij zijn bang voor wat er gebeurt als het met alle voorzieningen dicht op elkaar fout gaat en wat werpafstand bij falen door overtoeren van de rotorbladen is. Tijdens het Virtueel Energiecafé en het Panoramapaviljoen werd het thema meermaals besproken door bewoners.

Sibelco vroeg uit interesse naar de externe veiligheidscontouren. Met de clubs MC Roadrockers Oosterhout en HMC Raamsdonksveer is de externe veiligheid besproken.

3.13.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Uit het externe veiligheidsonderzoek blijkt dat de windturbines veilig inpasbaar zijn. Om deze reden past Eneco op het punt van de externe veiligheid het plan niet aan. In het kader van de toetsing aan het Activiteitenbesluit milieubeheer is voor de vergunningaanvraag een externe veiligheidsanalyse opgesteld, die is bijgevoegd bij deze aanvraag Omgevingsvergunning. De posities van de windturbines zijn gekozen op basis van de belemmeringenanalyse. Er zijn geen externe veiligheidsrisico's door de plaatsing van windturbines of dat er risico's worden vergroot. Rekening is gehouden onder andere met de aanwezigheid van de A59, RWZI, gasleiding en aanwezige en geplande hoogspanning verbindingen. Het onderzoek laat zien dat de werpafstand bij calamiteiten geen woningen, bedrijven, scholen en zorginstellingen geraakt worden, omdat deze te ver weg liggen.

3.14 Raamsdonksveer krijgt last van de duurzaamheidsambitie van Oosterhout

Thema benoemd door: Wijkraad Raamsdonksveer Zuid en Panoramapaviljoen 12 september

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de tweede helft van de omgevingsdialoog

3.14.1 Input Omgevingsdialoog

De Wijkraad Raamsdonksveer lichtte toe dat Geertruidenberg al dusdanig belast wordt door de 380 kV lijn en de Amer Centrale dat zij ontzien wordt van het doel om ook duurzame energie te ontwikkelen. Maar nu wordt Geertruidenberg alsnog belast, doordat de windturbines aan de rand met Raamsdonksveer neergezet worden. Dat ervaart de wijkraad als oneerlijk. Ook enkele in Geertruidenberg woonachtige bezoekers van het Panoramapaviljoen benoemden dit thema.

3.14.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Het plangebied is aangewezen door de gemeente. De haalbaarheidsanalyse en het externe veiligheidsonderzoek laten zien dat de windturbines goed zijn in te passen in het aangewezen gebied. Eneco kan zich het gevoel van de inwoners van Geertruidenberg voorstellen en vindt daarom dat in het participatietraject ook rekening moet worden gehouden met deze inwoners.

3.15 Bouwverkeer tijdens de aanleg

Thema benoemd: Virtueel Energiecafé, Panoramapaviljoen en MC Roadrockers Oosterhout

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de tweede helft van de omgevingsdialoog

3.15.1 Input Omgevingsdialoog

Er zijn tijdens het Virtueel energiecafé en het Panoramapaviljoen enkele vragen gesteld over het bouwverkeer tijdens de aanleg. Met name een bewoner die uitkijkt op de polder gaf aan zich zorgen te maken over overlast van veel bouwverkeersbewegingen tijdens de aanleg van het park. Met MC Roadrockers Oosterhout is het thema besproken en zij gaven aan te verwachten hier geen overlast van te ervaren.

3.15.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Eneco heeft voor de bereikbaarheid van de windturbines voorzien in een nieuw aan te leggen ontsluitingsweg met een in/uitrit op de Stadendamweg. Op deze wijze wordt voorkomen dat bouw- en onderhoudsverkeer door de wijk Dommelberg Noord hoeft te rijden. Hiermee wordt de overlast tot een minimum beperkt.

3.16 Kennis en excursies

Thema benoemd door: IVN

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de eerste helft van de omgevingsdialoog

3.16.1 Input Omgevingsdialoog

IVN gaf aan dat zij het interessant zouden vinden om excursies aan te kunnen bieden naar het Energiepark A59, als het park gerealiseerd is.

Openbare Basisschool De Duizendpoot heeft aangegeven dat in een later stadium waarin de initiatieven wellicht verder zijn uitgewerkt, opnieuw contact met Eneco gewaardeerd zou worden. Dan kan nagedacht worden over voorlichting. Dit kan al dan niet in samenwerking met Stichting ONE en/of de gemeente. In dit stadium geeft OBS De Duizendpoot aan kennis te hebben genomen van de initiatieven en daarin een neutraal standpunt in te willen nemen. De school wil leerlingen een neutrale omgeving bieden, gezien een aantal ouders omtrent de initiatieven wel een (actief) standpunt nemen.

3.16.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

De kans om het windpark te benutten voor kennisdeling en excursies vindt Eneco een goed idee en werkt daar graag aan mee.

3.17 Participatie

Thema benoemd door: Virtueel Energiecafé, Panoramapaviljoen en stichting ONE

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de loop van de omgevingsdialog

3.17.1 Input Omgevingsdialog

Tijdens het Virtueel Energiecafé en het Panoramapaviljoen werden enkele vragen gesteld over hoe de omgeving van het Energiepark en ook inwoners van Oosterhout additioneel voordeel zouden kunnen halen uit het Energiepark A59, het duurzaamheidsfonds en hoe obligatie producten werken.

Verreweg de meeste mensen zouden een participatievorm willen waarbij de gemeenschap als geheel zou kunnen profiteren en dat ten behoeve van duurzaamheid en/of een versterking van de energie transitie zou kunnen komen. Een duurzaamheidsfonds wordt daarin als geschikt gezien. Een enkeling wilde graag investeren, met als doel winstdeling. Verreweg de meeste omwonenden gaven aan dit maar voor een enkeling een geschikte vorm te vinden, gezien hiervoor persoonlijk kapitaal beschikbaar moet zijn.

Stichting ONE gaf aan dat zij het belangrijk vinden dat de hele omgeving meeprofiteert van het EnergieparkA59 op het niveau van individuele huishouden en specifiek de groep die nu lastig meekomt in de energie transitie. Als er een duurzaamheidsfonds zou komen, zouden zij voor zichzelf een plek in het bestuur zien. Vanwege de grote omgevingskennis en duurzaamheidsexpertise van ONE, zouden zij goed inzicht hebben in waar de middelen uit het fonds aan besteed zouden kunnen worden. De kracht van ONE zit 'm in het contact met inwoners. ONE, Eneco en Shell hebben een aantal belangrijke factoren voor het fonds besproken met elkaar:

- Het fonds is ten behoeve van de omgeving/inwoners;
- Omgeving/inwoners kunnen projecten initiëren en aandragen;
- Het fonds zou projecten moeten kunnen ondersteunen op de plaatsen waar mensen direct met het EnergieparkA59 te maken hebben.

3.17.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Tijdens de omgevingsdialog heeft Eneco kennis genomen van het standpunt van de gemeente Oosterhout over participatie zoals verwoordt in de reactie op het principeverzoek. Ook heeft Eneco de wens van de omgeving rondom participatie opgehaald. Eneco concludeert dat het benutten van een duurzaamheidsfonds als meest geschikt wordt gezien. Het voornemen is in samenwerking met de gemeente een omgevingsbrede participatiewerkgroep in te richten om vorm te geven aan het duurzaamheidsfonds, de randvoorwaarden en de besteding ervan. Uit de gesprekken die Eneco met de omgeving had is duidelijk naar voren gekomen dat het fonds open moet staan voor alle doelgroepen die impact zullen gaan ondervinden van het EnergieparkA59 en dat het fonds van en voor de omgeving moet zijn.

3.18 Distributie en netwerkplan

Thema benoemd door: Sibelco

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de eerste helft de omgevingsdialoog

3.18.1 Input Omgevingsdialoog

Onder terrein van Sibelco liggen al kabels voor windenergie (Weststad). Sibelco vroeg zich af wat het distributie en netwerkplan is en of Eneco weer gebruik moet maken van de grond van Sibelco.

3.18.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Op basis van de gevoerde gesprekken met Enexis is het vooralsnog niet aannemelijk dat gronden van Sibelco benodigd zijn voor de aanleg van de netaansluiting van het Energiepark door Enexis.

3.19 Waardevermindering

Thema benoemd door: Inspraakreacties, Wijkraad Raamsdonksveer

Wanneer speelde dit thema: Gedurende de loop van de omgevingsdialoog

3.19.1 Input Omgevingsdialoog

Uit de inspraakreacties bleek dat dan men vreest voor waardevermindering van de woningen door de aanwezigheid van windturbines. De wijkraad in Raamsdonksveer liet weten bang te zijn dat de aanwezigheid van de windturbines zorgt voor lagere woningwaarde in de wijk.

3.19.2 Reactie Eneco en verwerking van de input

Eneco heeft aan de gesprekspartners, die zich zorgen maakten over waardevermindering van hun huis, aangegeven dat woningeigenaren hun recht op planschade kunnen invoeren. De juridische grondslag voor planschade is artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening. Omwonenden kunnen bij de gemeente, na verlening van de omgevingsvergunning, een verzoek tot planschade indienen. Deze verzoeken worden door een onafhankelijke deskundige beoordeeld.

3.20 Vervolgafspraken na de gesprekken

- Eneco heeft aan de Kloosterhoeve aangeboden om verder te verkennen wat de eventuele impact kan zijn van het windpark op de cliënten van de Kloosterhoeve. Dit door in gesprek te gaan met de neurologen en psychologen die de cliënten van de Kloosterhoeve behandelen.
 - Met het Natuurplein de Baronie is afgesproken dat na de afronding van de flora en fauna onderzoeken Eneco hen hiervan op de hoogte stelt en hen informeert zodra de definitieve aanvraag omgevingsvergunning en de bijbehorende definitieve rapporten gepubliceerd worden en waar deze documenten te vinden zijn.
 - Er is afgesproken dat op het moment dat Glastuinbouw Plukmade, Meer Camp, WPK en eventueel andere tuinders in Plukmade interesse hebben in duurzame energie hebben, zij verder contact opnemen met Eneco voor een verkenning van de mogelijkheden.
 - Er is afgesproken met alle gesproken partijen dat Eneco hen informeert zodra de definitieve aanvraag omgevingsvergunning en de bijbehorende definitieve rapporten gepubliceerd worden en waar deze documenten te vinden zijn.
-

4. Conclusie

Eneco heeft de omgevingsdialoog als zeer prettig ervaren. Er was wederzijds respect en begrip voor posities en belangen. Natuurlijk zijn er emoties en boosheid bij enkele stakeholders en bewoners. Eneco begrijpt dat de ontwikkeling van windturbines impact heeft op de omgeving.

Zorgen en kansen

De gesproken stakeholders en bewoners lieten in grote getalen weten voorstander van de energietransitie te zijn, maar niet iedereen is het eens met de plannen voor de windturbines. Men had het idee niet goed geïnformeerd te zijn over de locatiekeuze en enkelen waren het niet eens met de locatiekeuze.

Het signaal dat Eneco tijdens het eerste helft van de Omgevingsdialoog als grootste zorgpunt en bezwaar heeft ontvangen is de weerstand tegen de meest zuidelijke windturbine. Na het verzoek van de gemeente Oosterhout aan Eneco om een plan in te dienen met 2 windturbines in plaats van 3, leek bij het merendeel van de stakeholders de angst eruit te zijn. Ook de grote omvang van de windturbines en lastigheid om deze in te passen in het landschap werden veel benoemd. De bovenwettelijke inspanning door Eneco voor maximaal 30 minuten slagschaduw per jaar is positief ontvangen. In het tweede deel van de Omgevingsdialoog is vooral aandacht gevraagd voor goede toelichting waarom 2 windturbines op de geplande locatie, waarbij natuur(beleving) en mogelijke hinder voor de Kloosterhoeve een prominente plek innamen. Een ander thema dat veel aangehaald werd is het belang om ook partijen over de grens van de gemeente Oosterhout, in Geertruidenberg, te betrekken bij participatie. Met name in de tweede helft van de Omgevingsdialoog was er veel aandacht voor de windturbines op Weststad en het idee dat deze binnenkort ook 'repowered' zou worden. Ook was er grote interesse in hoe de duurzaamheidsambitie van de gemeente Oosterhout nu gehaald kan worden, zonder een derde windturbine. Bedrijven, zoals de Tuinders in Drimmelen en Sibelco, gaven aan vooral kansen te zien in de lokale afname van stroom uit het EnergieparkA59 en gaven weinig zorgen of bezwaren aan.

Stakeholders en bewoners

De twee stakeholderevents, het Virtuele Energiecafé en het Panoramapaviljoen, zijn beide met goede opkomst bezocht. Deelnemers aan het Virtueel Energiecafé en Panoramapaviljoen waren met name inwoners van Oosterhout en een klein deel inwoners van Geertruidenberg. Opvallend was dat alle benaderde bedrijven op Statendam (noord en midden) hebben aangegeven geen behoefte te hebben aan een gesprek. Redenen die zij daarvoor aandroegen is dat zij een minder groot belang bij het EnergieparkA59 hebben en voldoende te hebben aan de informatie op de website. De groepen belanghebbenden die het meest zorgen uitten zijn de Kloosterhoeve, de wijkraad Raamsdonksveer, Natuurplein de Baronie en een deel van de inwoners van Oosterhout (met name de wijk Dommelberg Noord) en Geertruidenberg.

5. Bijlagen

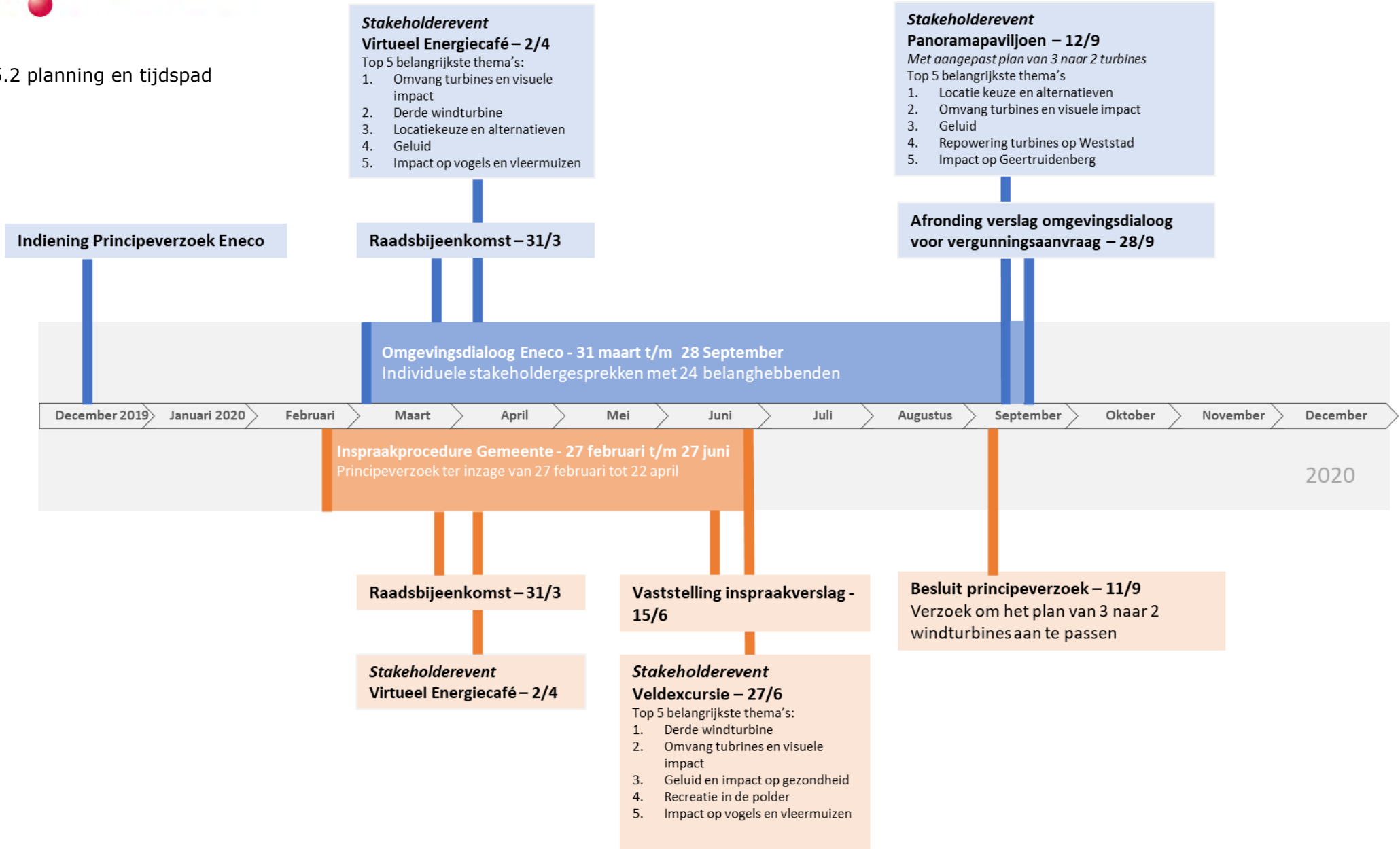
5.1 Tabel overzicht benaderde en gesproken belanghebbenden

Benaderde belanghebbenden	Omgevingsdialoog
Bewoners Oosterhout, Geertruidenberg en Drimmelen	
Virtueel Energiecafé 2 april	Ja: 90 deelnemers
Veldexcursie 12 september	Ja: 120 deelnemers
Inspraakreacties	Ja: 495
Oosterhout organisaties	
1. Basisschool de Duizendpoot	Ja: 22 september 2020
2. Stichting ONE	Ja: 10 september 2020
3. Thuisvester	Ja: 18 augustus 2020
4. Bedrijfsgebied Weststad	Ja: 26 augustus 2020
Natuurorganisaties	
5. Natuurplein de Baronie	Ja: 29 april 2020 en 22 september 2020
6. Milieuvereniging Oosterhout	Ja: 22 september 2020
7. Natuurfederatie Geertruidenberg	Ja: Geen gesprek, wel schriftelijke input
8. IVN Natuurtuin	Ja: 28 januari 2020
Sport en recreatie	
9. MC Roadrockers Oosterhout	Ja: 10 september 2020
10. Hunter Club Oosterhout	Nee: afgezegd voor 10 september, gevraagd om schriftelijke input
11. HMC Raamsdonksveer	Ja: 10 september
12. IJSCO Oosterhout	Nee: geen behoefte
13. Voetbalvereniging SCO Oosterhout	Nee: geen behoefte
14. Jonge Renner Oosterhout	Nee: geen behoefte
15. Volkstuinvereniging Slotbessetoren	Nee: geen behoefte
16. WTC Gouden Wiel Oosterhout	Nee: geen behoefte
17. Velo Amice Oosterhout	Nee: geen behoefte
18. Voetbal Club RFC Geertruidenberg	Nee: geen behoefte
19. Sint Sebastiaan handboogschut vereniging	Nee: Geen reactie
20. DDHC Geertruidenberg	Nee: Geen reactie
21. EHBO Dongemond	Nee: Geen reactie
22. LTV Raamsdonksveer	Nee: Geen reactie
Oosterhout Bedrijven Statendam (noord en midden Statendam)	
23. Martens en Van Oord	Nee: geen behoefte
24. Ginneken	Nee: geen behoefte
25. Staalstraal Brabant	Nee: geen behoefte
26. Bouwcenter Nelemans Oosterhout	Nee: geen behoefte
27. AncoferWaldram Steelplates BV	Nee: geen behoefte
28. Volkerwessels Bouwmaterieel	Nee: geen behoefte
29. Autocompleet Oosterhout	Nee: geen behoefte
30. GroenRijk Oosterhout	Nee: geen behoefte
31. ForFarmers	Nee: geen behoefte
32. Autoservice A.S.	Nee: geen behoefte
33. JeePee-Center	Nee: geen behoefte
34. Holtgreffe	Nee: geen behoefte
35. Van Leeuwen Container Service B.V	Nee: geen behoefte
36. Dierenpension	Nee: Geen reactie
Organisaties Geertruidenberg	
37. Kloosterhoeve	Ja: 7 juli 2020
38. Sibelco	Ja: 23 juni en 8 juli 2020
39. Wijkraad Raamsdonksveer Zuid	Ja: 10 september en 12 september 2020
Organisaties Drimmelen	
40. Plukmade Tuinders	Ja: 9 juli 2020

Overheden	
41. Gemeenteraad Oosterhout	Ja: 31 maart 2020 en 12 september 2020
42. Provincie	Ja: 18 juni 2020
43. Gemeente Drimmelen	Ja: 4 juni 2020
44. Gemeente Geertruidenberg	Ja: 4 juni 2020
Overige organisaties	
45. Tennet	Uitgenodigd voor Panoramapaviljoen EnergieparkA59
46. Enexis	Ja: 12 september 2020
47. H2point	Ja: 8 juni 2020
48. Agel adviseurs	Ja, en uitgenodigd voor Panoramapaviljoen EnergieparkA59
49. Rijkswaterstaat	Uitgenodigd voor Panoramapaviljoen EnergieparkA59
50. RWZI Brabantse Delta	Uitgenodigd voor Panoramapaviljoen EnergieparkA59
51. Brandweer	Ja: 28 september 2020

5.2 planning en tijdsplan

Verslag Omgevingsdialog Windpark Energiepark A59

BIJLAGE 8

VERSLAG INSPRAAKPROCEDURE "ENERGIEPARK A59"

Inhoud

1. Aanleiding	2
2. Omgevingsdialoog	4
3. Inspraakprocedure	5
4. Ingekomen inspraakreacties	6
4.1. Inleiding en leeswijzer	6
4.2. Samenvatting inspraakreacties en gemeentelijk standpunt daarover	6
4.2.1 <i>Procedure van de inspraak</i>	7
4.2.2 <i>Algemeen beleid duurzame energie</i>	8
4.2.3 <i>Locatiekeuze en alternatieve energiebronnen</i>	11
4.2.4 <i>Gezondheid</i>	15
4.2.5 <i>Visuele hinder</i>	18
4.2.6 <i>Ruimtelijke kwaliteit</i>	20
4.2.7 <i>Natuur (flora en fauna)</i>	22
4.2.8 <i>(externe) Veiligheid</i>	23
4.2.9 <i>Overig</i>	25
5. Conclusie	28
Bijlage 1 Standaard inspraakreacties	29
Bijlage 2 Overzicht unieke inspraakreacties	33

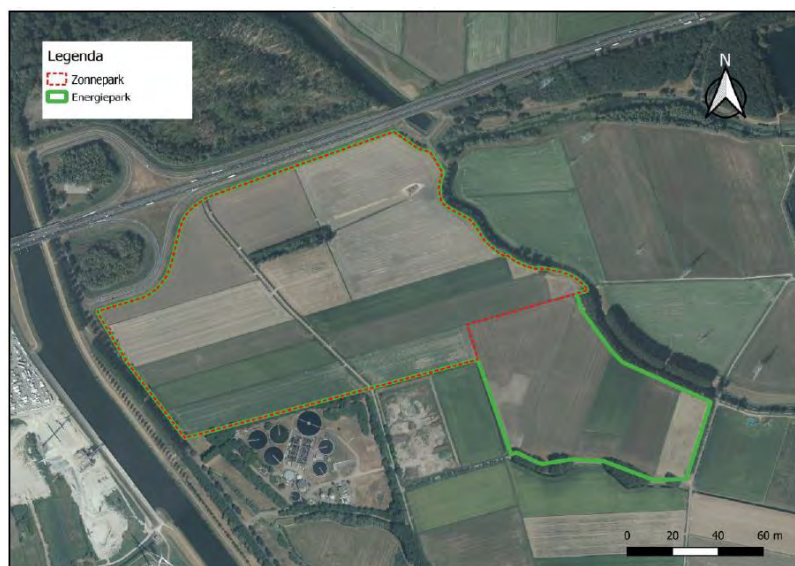
1. Aanleiding

De gemeenteraad heeft op 1 juli 2006 de inspraakverordening Oosterhout 2006 vastgesteld. Deze verordening schrijft voor dat op de voorbereiding of herziening van ruimtelijke plannen alsmede de zelfstandige projectprocedure (nu een afwijking van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 2.12 eerste lid, sub a, sub 3 Wabo) inspraak dient te worden verleend. Deze inspraakprocedure biedt de omgeving de gelegenheid, voorafgaand aan vergunningaanvraag, kennis te nemen van een voorgenomen plan en hun reacties daarop kenbaar te maken aan het bestuursorgaan dat bevoegd is een besluit te nemen. In dit geval College van Burgemeester en Wethouders van Oosterhout (verder: college). Zo laat het college zich voorafgaand aan besluitvorming over initiatieven informeren over zorgen of bezwaren uit de omgeving waarmee rekening gehouden kan worden in de afweging van het al dan niet in (vergunning)procedure laten brengen van initiatieven.

Op 9 januari ontving de gemeente Oosterhout een principeverzoek voor het realiseren van een windpark nabij de Rijksweg A59 van initiatiefnemer Eneco. Het initiatief omvat een windpark van 3 windturbines. Het windpark krijgt een opgesteld vermogen van circa 15 megawatt (MW), uitgaande van een opgesteld vermogen van circa 5 MW per windturbine en levert, afhankelijk van het type turbine, naar verwachting een jaarlijkse productie van circa 45 Gigawattuur (GWh). Het windpark bestaat uit drie windturbines met bijbehorende voorzieningen. De maximale hoogte van de windturbines wordt bepaald door een maximale tiphoogte van 235 meter. De maximale rotordiameter is 170 meter.

Op 3 februari 2020 ontving de gemeente van Shell een principeverzoek voor het realiseren van een zonnepark nabij de Rijksweg A59. De aanvraag heeft betrekking op het realiseren van een zonnepark met een omvang van 37 hectare (waarvan een deel gebruikt wordt voor landschappelijke inpassing) met een geschat vermogen van 48 MW en een productie van circa 43 GWh.

Beide initiatieven hebben betrekking op deels hetzelfde gebied. De initiatiefnemers hebben ervoor gekozen voor beide projecten afzonderlijk een omgevingsvergunning aan te vragen. Het gebied wordt verder aangeduid als Energiepark A59. Het Energiepark A59 omvat circa 50 hectare, de Oranjepolder is totaal 250 hectare groot.

Figuur 1. Plangebied

De beoogde projectlocatie (het plangebied) van het wind- en zonnepark ligt ten noorden van de bebouwde kom van Oosterhout, ten oosten van het grondgebied van de gemeente Made en ten zuiden en van het grondgebied van de gemeente Geertruidenberg. De projectlocatie is gelegen in de Oranjepolder, onderdeel van het landelijke gebied. De beoogde locatie wordt globaal begrensd door de Rijksweg A59 aan de noordzijde, de Statendamweg, met het Wilhelminakanaal en industrieterrein Weststad III aan de westzijde, het landelijk gebied met

daarin het beekje het Kromgat aan de oostzijde en de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Dongemond en Domeinweg aan de zuidzijde.

Voor het plangebied geldt het Bestemmingsplan Buitengebied 2013 (incl. Lint Oosteind) Er gelden onder anderen de bestemmingen 'Agrarisch met waarden – Landschap', 'Natuur', 'Verkeer' en 'Water'. Daarnaast zijn nog één of meer dubbelbestemmingen van toepassing. Het geldende bestemmingsplan laat de realisatie van een windpark en zonnepark niet toe. Met het toepassen van artikel 2.12, eerste lid, sub a, sub 3°, van de Wro kan met een omgevingsvergunning van het Bestemmingsplan worden afgeweken met een uitgebreide planologische procedure. Daarvoor zijn burgemeester en wethouders het bevoegd gezag. Ten behoeve van de omgevingsvergunning voor realisatie van het windpark in de Oranjepolder heeft de provincie de bevoegdheid daartoe per brief van 17 maart 2020 overgedragen aan de gemeente Oosterhout.

Op 18 februari 2020 heeft het college besloten de beide principeverzoeken voor inspraak vrij te geven onder de noemer van 'Energiepark A59'. Shell en Eneco zijn de opdrachtgevers van het Energiepark A59. Het college verleent daarmee medewerking aan het starten van de vereiste wettelijke procedures, omdat de initiatieven passen binnen de gemeentelijke ambities op de energietransitie en het beleid dat hiervoor is vastgesteld.

2. Omgevingsdialoog

Op 10 december 2018 heeft het College de richtlijn omgevingsdialoog vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat bij ontwikkelingsinitiatieven een omgevingsdialoog plaatsvindt. Hierbij dient de initiërende partij in een vroeg stadium van de planontwikkeling de dialoog met de omgeving aan te gaan. De omgevingsdialoog is bedoeld om de omgeving van het initiatief te informeren, maar ook om input uit de omgeving op te halen over de plannen en het draagvlak te peilen. Initiatiefnemers stellen hierover een verslag op dat wordt bijgevoegd bij de vergunningaanvragen. Hieruit dient duidelijk te worden wat met de uitkomsten van de overleggen is gedaan en of deze al dan niet hebben geleid tot aanpassing van de plannen of (vervolg)proces.

Op 16 december heeft het college aan de initiatiefnemers Shell en Eneco laten weten dat zij konden starten met het participatieproces. Dit betekende tevens dat beide initiatiefnemers hun principeverzoeken konden indienen.

De omgevingsdialoog is op dit moment nog niet afgerond door de initiatiefnemers. Komende maanden gebruiken zij om nader in gesprek te gaan met diverse partijen en direct betrokkenen uit de omgeving, zoals omwonenden, bedrijventerreinen, natuurverenigingen en omwonenden uit omliggende gemeenten.

Daarnaast hebben initiatiefnemers aangegeven ook nadat de omgevingsdialoog officieel is afgerond (bij het indienen van het verslag daarover bij de vergunningaanvragen door initiatiefnemers) met de omgeving in gesprek te willen blijven.

Naast het virtuele energiecafé dat heeft plaatsgevonden op 2 april voor belangstellenden en omwonenden voeren Eneco en Shell gesprekken met diverse belanghebbenden. Een aantal gesprekken moeten nog ingepland worden. Het betreft gesprekken met direct belanghebbenden waaronder bewoners/bedrijven die in het gebied wonen/gevestigd zijn en personen/organisaties die een ander aantoonbaar belang hebben dan het wonen/gevestigd zijn in het gebied. Gesprekken zijn gevoerd met onder meer:

- Waterschap Brabantse Delta
- Grondeigenaren
- Rijksvastgoedbedrijf
- Rijkswaterstaat
- Provincie Noord-Brabant
- Gemeente Geertruidenberg
- Gemeente Drimmelen
- Vertegenwoordiging bedrijvenvereniging Vijf eiken
- Vertegenwoordiging bedrijvenvereniging Weststad
- Windpark Weststad II
- TNO/ Defensie
- Enexis
- Natuurplein
- IVN
- Omwonenden uit wijk Dommelbergen
- AGEL adviseurs Oosterhout
- H2point Oosterhout

3. Inspraakprocedure

Het initiatief “Energiepark A59”, bestaande uit de twee initiatieven: Windpark (Eneco) en Zonnepark (Shell), heeft conform de Algemene Inspraakverordening Oosterhout 2006 met ingang van 27 februari 2020 tot en met 22 april 2020 ter inzage gelegen.

Kennisgeving van het voorgenomen plan heeft plaatsgevonden op 26 februari 2020 in het Weekblad Oosterhout en op de gemeentelijke website. Gedurende de aangegeven termijn bestond de gelegenheid om schriftelijk en mondeling op het plan te reageren door de indiening van een inspraakreactie.

De inspraaktermijn voor het voorgenomen plan begon op 27 februari 2020 en eindigde oorspronkelijk op 8 april 2020. In verband met de coronacrisis en het daardoor niet doorgaan van het fysieke energiecafé in de wijk Dommelbergen, is besloten deze termijn met twee weken te verlengen tot en met 22 april 2020.

Er zijn 495 schriftelijke reacties ingediend. Hoewel het op basis van de inspraakverordening niet mogelijk is om digitaal een inspraakreacties in te dienen, hebben we 467 digitale inspraakreacties ontvangen. Gezien het grote aantal digitaal ingediende reacties en de bijzondere situatie rond de Coronacrisis, zijn ook deze digitale reacties in behandeling genomen.

Tevens vond op 2 april 2020 een informatieavond (virtueel energiecafé) plaats, waarbij ruim 80 belangstellenden (digitaal) aanwezig waren. Het verslag hiervan, en de antwoorden op de gestelde vragen, is terug te vinden op de website www.energieparka59.nl.

Alle individuele insprekers ontvangen dit eindverslag inspraakprocedure “Energiepark A59”. Dit verslag wordt daarnaast ter kennisname toegestuurd aan de gemeenteraad en wordt gepubliceerd op de website www.energieparka59.nl.

4. Ingekomen inspraakreacties

4.1. Inleiding en leeswijzer

Er zijn in totaal 495 inspraakreacties ingediend. Een grote meerderheid van deze inspraakreacties is inhoudelijk (nagenoeg) gelijk aan elkaar. Het betreffen een tweetal 'gestandaardiseerde' reacties die zijn verspreid in de omgeving van de Oranjepolder (zie bijlage 1). Daarnaast zijn nog enkele tientallen unieke reacties binnengekomen. Een overzicht van de inhoud van deze reacties is weergegeven in bijlage 2.

Om praktische redenen en omwille van leesbaarheid is in dit inspraakverslag gekozen voor een behandeling per onderwerp en niet voor een behandeling per ingediende reactie. Per onderwerp wordt in paragraaf 4.2 ingegaan op de geuite zorgen, bezwaren en gestelde vragen. Dit wordt thematisch gedaan. Bij enkele paragrafen wordt afgesloten met beantwoording van enkele specifieke inspraakreacties.

Voor de project technische vragen en inspraakreacties hebben wij een beroep gedaan op de initiatiefnemers en haar gespecialiseerde adviseurs om ons van de benodigde informatie te voorzien.

Het is daarbij goed te vermelden dat de onderbouwing van de principeverzoeken die voor inspraak zijn vrijgegeven niet de onderbouwing van de vergunningsaanvragen betreft. Dit verslag betreft dus nadrukkelijk geen beoordeling (van een vergunningsaanvraag) van beide initiatieven.

De initiatiefnemers werken op dit moment de conceptplannen en haalbaarheidsstudies verder uit als onderbouwing van de vergunningsaanvragen. Daarbij wordt voor zover mogelijk rekening gehouden met de inspraakreacties. Ook wordt er voor beide initiatieven nog nader onderzoek gedaan naar o.a. gevolgen voor de natuur.

Dit verslag van de inspraakreacties betreft de beantwoording van de inspraakreacties op basis van de huidige beschikbare informatie. De definitieve plannen voor zowel het wind- als zonnepark, en de onderbouwing daarvan worden bij de aanvragen voor de omgevingsvergunning ingediend door de initiatiefnemers. Pas dan zal de daadwerkelijke beoordeling van de plannen en de onderbouwing in het kader van de vergunningenprocedure door de specialisten van de gemeente plaatsvinden, waarbij getoetst wordt aan relevante wet- en regelgeving.

Opgemerkt wordt als laatste dat, hoewel de inspraakreacties op hoofdlijnen worden weergegeven, een integrale beoordeling daarvan heeft plaatsgevonden.

4.2. Samenvatting inspraakreacties en gemeentelijk standpunt daarover

In de hiernavolgende paragrafen worden de reacties per thema verzameld en beantwoord. De reacties worden daarbij per thema eerst kort samengevat. In de beantwoording zijn alle inspraakreacties meegenomen. De thema's uit de inspraakreacties zijn:

1. Procedure van de inspraak
2. Algemeen beleid duurzame energie
3. Alternatieve locaties en energiebronnen
4. Gezondheid
5. Visuele hinder
6. Ruimtelijke kwaliteit
7. Natuur, flora en fauna
8. Veiligheid
9. Overige vragen

4.2.1 Procedure van de inspraak

In de inspraakreacties zijn diverse bezwaren geuit over de tot dan toe doorlopen proces en de wijze waarop de omgeving is betrokken. Een deel van de omwonenden heeft aangegeven zich hierdoor niet serieus genomen te voelen. Ook hebben zij aangegeven dat ze vinden pas laat en onvoldoende geïnformeerd te zijn over de inhoud van de plannen en de bijbehorende procedures. Omdat inspraakreacties (in eerste instantie) voor 8 april ingediend moesten worden, voelden zij zich overvallen met de informatie die zij kregen tijdens het virtuele energiecafé op 2 april.

Reactie gemeente

Het College hecht aan een goede en zorgvuldige betrokkenheid van de omgeving voorafgaand en gedurende de ontwikkeling van ruimtelijke projecten. Zeker wanneer die een grote impact kunnen hebben op de leefomgeving van onze inwoners. Om die reden is ook de richtlijn omgevingsdialog door de gemeente in het leven geroepen, welke erop ziet dat initiatiefnemers vroegtijdig contact hebben met de brede omgeving over hun initiatief. Dit kunnen zowel omwonenden, bedrijven als andere maatschappelijke partijen zijn.

Met deze inspraakprocedure zijn alle inwoners en belanghebbende partijen in de gelegenheid gesteld om kenbaar te maken aan het college wat men van deze plannen vindt, voorafgaand aan de formele procedures rondom de vergunningaanvraag. De inspraakprocedure is dus geen formele bezwaarprocedure, maar is bedoeld om de gevoelens, ideeën en het draagvlak van de omgeving te inventariseren. Zo laat het college zich voorafgaand aan besluitvorming over de initiatieven informeren over zorgen of bezwaren waarmee rekening gehouden kan worden in de afweging van het al dan niet in (vergunning)procedure laten brengen van de beide initiatieven.

Voor het initiatief van het Energiepark A59 (wind- en zonnepark) zijn beide processen, omgevingsdialog en inspraakprocedure, tegelijk van start gegaan. Dit heeft wellicht tot onduidelijkheid geleid bij de omgeving. Ook omdat gemeente was betrokken bij de start van de omgevingsdialog, het (virtuele) energiecafé, op 2 april. Terwijl normaal gesproken de omgevingsdialog alleen door de initiatiefnemer wordt gevoerd.

Om tot een goede start van een omgevingsdialog te komen heeft de gemeente tijdens het virtuele energiecafé met geïnteresseerden haar duurzaamheidsbeleid gedeeld en toegelicht alsook de bijbehorende procedures. De initiatiefnemers hebben hierop aansluitend bekend gemaakt hoe invulling aan kunnen geven aan het duurzaam opwekken van energie in Oosterhout en hebben de uitnodiging gedaan om deel te nemen aan de omgevingsdialog.

Inspraakprocedure

De Oranjepolder is voor de gemeente Oosterhout al geruime tijd in beeld als locatie voor het opwekken van duurzame energie middels zon- en/ of windenergie. Ambities en afspraken daarover zijn ook vastgelegd in en de Routekaart Energietransitie 2019-2022, die in 2019 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Pas aan het begin van dit jaar is de concrete invulling van de ambities voor de Oranjepolder met de initiatieven van Eneco en Shell, duidelijk geworden voor de omgeving. Wij begrijpen dan ook dat een deel van de omgeving, met name omwonenden uit de wijk Dommelbergen, zich in eerste instantie verrast voelden en mogelijk zijn geschrokken door de gepresenteerde plannen van Shell en Eneco. Wij begrijpen ook dat de plannen vele zorgen en bezwaren oproepen. Juist dit is ook de reden dat deze inspraakprocedure voorafgaand aan de formele vergunningprocedures is gehouden.

Voor bekendmaking van de plannen voor de inspraakprocedure zijn de daarvoor geldende procedure en communicatiekanalen in acht genomen. We erkennen wel dat deze berichtgeving wellicht is weggevallen tegenover de tegelijkertijd steeds groter wordende Coronacrisis. Om die reden is na het virtuele energiecafé ook gehoor gegeven aan de oproep van de omgeving om de inspraaktermijn te verlengen (van 8 tot en met 22 april). Zodoende hebben omgeving en belanghebbenden 8 weken (in plaats van 6) de tijd gehad hun zorgen en bezwaren op de voorliggende plannen kenbaar te maken. Tijdens het virtuele energiecafé heeft de wethouder toegezegd nog fysiek met de omgeving in gesprek te zullen gaan.

Omgevingsdialoog

Tegelijk met het ter inspraak leggen van de plannen voor het wind- en zonnepark, zijn de initiatiefnemers Eneco en Shell gestart met de omgevingsdialoog. De bedoeling was te starten met de omgevingsdialoog tijdens het energiecafé in de wijk Dommelbergen op 12 maart 2020, waar het energiepark het dichtst bij ligt. De gemeente zou haar inwoners informeren over de stand van zaken van de Regionale Energie Strategie (RES) en het duurzaamheidsbeleid van de gemeente dat in oktober 2019 is vastgesteld. Ook andere partijen, zoals ONE en Thuisvester, zouden de ruimte krijgen om in gesprek te gaan over duurzaamheid met een eigen tafel of stand. Shell en Eneco zouden tijdens dit energiecafé in gesprek gaan met omwonenden en andere belanghebbenden over hun plannen voor het Energiepark A59. Dit energiecafé was voor hen de start van de omgevingsdialoog met omwonenden.

Door de Coronacrisis en daarmee gepaard gaande verbod op bijeenkomsten kon dit fysieke energiecafé niet plaatsvinden. De inspraakprocedure is echter wel op 27 februari van start gegaan, voordat het verbod op fysieke bijeenkomsten in ging. Op dat moment was de omvang van de Coronacrisis en de gevolgen daarvan voor onze samenleving nog grotendeels onbekend.

Toen bleek dat het fysieke energiecafé niet door kon gaan hebben gemeente Oosterhout, Shell en Eneco gemeend dat het noodzakelijk was om met het virtuele energiecafé toch de omgeving in te kunnen lichten en van benodigde informatie te voorzien. Dit virtuele energiecafé stond, nadat de wethouder kort het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid en de ambities had toegelicht, daarmee volledig in het teken van de plannen voor het Energiepark A59. De verslaglegging daarvan en de beantwoording van gestelde vragen is terug te vinden op de website www.energiecafe59.nl.

Naast dit virtuele energiecafé hebben initiatiefnemers, zoals weergegeven in paragraaf 2, sinds begin dit jaar al diverse andere belanghebbenden gesproken. De omgevingsdialoog loopt komende maanden nog door.

Concluderend

De inspraakprocedure, inclusief bekendmaking van de plannen en ter inspraak leggen daarvan, is conform bestaande richtlijnen vormgegeven en via gangbare kanalen gecommuniceerd. Met de verlenging van de inspraaktermijn met twee weken is daarnaast gehoor gegeven aan de oproep van de omgeving meer tijd te krijgen om op de plannen te reageren.

Het is gezien de hoeveelheid en inhoud van de inspraakreacties duidelijk dat er breed gedeelde zorgen leven in de omgeving. Om voldoende recht te kunnen doen aan de informatiebehoefte van de omgeving en de zorgen die leven, hebben initiatiefnemers in overleg met gemeente besloten af te zien van indiening van de vergunningaanvragen in juni 2020 en deze uit te stellen tot (tenminste) na de zomervakantie.

De komende maanden worden gebruikt door Shell en Eneco om (fysiek) met de omgeving nader in gesprek te gaan. Ook verkennen initiatiefnemers deze periode op welke wijze de omgeving in het vervolgproces betrokken kan blijven, bijvoorbeeld om mee te denken over de vormgeving van participatie en natuur/biodiversiteit.

De wethouder heeft daarnaast toegezegd ook fysiek met de omgeving in gesprek te zullen gaan. Op 27 juni vindt daarom een 'veldexcursie' plaats in de Oranjepolder, waarbij belanghebbenden en geïnteresseerden (fysiek) in gesprek kunnen met de gemeente (binnen dan geldende COVID-19 richtlijnen). Inschrijven kan vanaf 17 juni via de website www.energieparka59.nl.

4.2.2 Algemeen beleid duurzame energie

In de inspraakreacties worden vragen gesteld over het landelijke en door de gemeente Oosterhout gehanteerde beleid voor duurzame energie en welke keuzes daarin zijn gemaakt. Ook worden diverse bezwaren tegen het energiebeleid van de gemeente Oosterhout geuit, onder meer voor de keuze van windenergie en gebruik van landbouwgronden voor opwekken van energie, de benodigde hoeveelheid duurzame energie voor de gemeente, de regionale inpassing en afstemming van duurzame energie.

Reactie gemeente

Algemeen beleid

Het belangrijkste doel van het Klimaatakkoord van het Rijk is de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te verminderen vergeleken met 1990. Uiteindelijk moet de uitstoot in Nederland in 2050 omlaag met 90% of meer. In het Klimaatakkoord zijn landelijk afspraken gemaakt over de wijze waarop deze doelstellingen bereikt moeten worden.

Een van de belangrijkste pijlers van dit Klimaatakkoord betreft de transitie van fossiele naar duurzame energie. Voor de sectoren gebouwde omgeving, elektriciteit, mobiliteit, industrie en landbouw zijn afspraken gemaakt hoe deze gaan bijdragen aan de CO₂-reductie.

Eén van de afspraken in het Klimaatakkoord voor de sector Elektriciteit is dat 30 energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. De Regionale Energiestrategie (RES) beschrijft regionale keuzes voor de grootschalige opwekking van duurzame energie en de warmtetransitie in de gebouwde omgeving. In de RES beschrijft elke regio zijn eigen keuzes. Voor de regio West-Brabant zijn deze keuzes vastgelegd in de concept RES welke op 20 mei 2020 door de gemeenteraad is aangenomen. In de concept RES West-Brabant is regionale afstemming bereikt over de invulling van de bijdrage die deze regio moet leveren aan de realisatie van de landelijke hoofddoelstelling.

Iedere regio dient een bod te doen aan het Rijk. Dit dient in totaal op te tellen tot de landelijke doelstelling voor het opwekken van 35 TeraWattuur (TWh) duurzame energie in 2030. Het regionale bod voor West Brabant is bepaald op 2,0 TWh aan gangbare technieken (zon/wind) en 0,2 TWh aan innovatieve technieken. Deze regionale opgave is onderverdeeld naar een opgave per gemeente. Voor de gemeente Oosterhout komt deze opgave neer op 0,192 TWh ofwel 192 Gigawattuur (GW) tot 2030.

Duurzaamheidsambities Oosterhout

Als gemeente willen wij onze verantwoordelijkheid nemen en samen met inwoners en ondernemers in actie komen door te starten met de energietransitie. Wij voelen onze verantwoordelijkheid om bij te dragen aan een leefbare wereld voor toekomstige generaties. En voor de leefbaarheid en de toekomst van Oosterhout.

Onze ambities vallen grofweg uiteen in ambities met betrekking tot het besparen van energie en ambities op het gebied van het opwekken van energie. Het totale elektriciteitsverbruik in Oosterhout is 368 GWh/jaar. Daarvan moet in 2030 al 49% hernieuwbaar worden opgewekt, wat overeenkomt met 192 GWh. Voor energiebesparing hebben we ons ten doel gesteld in 2050 ruim 30% besparing te realiseren ten opzichte van het huidig gebruik in Oosterhout (peildatum 2017).

In het document '[Ambities voor de energietransitie Oosterhout 2030](#)' en de bijbehorende [Routekaart energietransitie 2019-2022](#) zijn deze ambities verder uitgewerkt. In de Routekaart energietransitie 2019-2022 zijn de concrete projecten opgenomen waarmee we deze ambities gaan realiseren tot en met 2022. Beide documenten zijn besproken en in oktober 2019 vastgesteld door de Gemeenteraad.

Over het Energiepark is in de 'Routekaart Energietransitie 2019-2022' het volgende opgenomen: 'In samenwerking met de grondeigenaren, Shell en Eneco gaan we langs de A59 3 tot 4 windturbines plaatsen (Oranjepolder).' En: 'Hoewel het uitgangspunt is dat eerst zonnepanelen op daken van bedrijven en woningen worden geplaatst, biedt het plaatsen van ca 29 hectare aan zonnepanelen op deze locatie een unieke mogelijkheid om de ambitie tot 2022 in één keer te realiseren¹. Door dit op dezelfde locatie te combineren (met een zonneweide) ontstaat er een Energiepark.'

Het Energiepark A59 zal in totaal een jaarlijkse opbrengst van circa 88 GWh krijgen. Daarmee kunnen, ter vergelijking, ruim 30.000 huishoudens per jaar van duurzame elektriciteit worden voorzien.

¹ Het totale oppervlak van het zonnepark beslaat circa 37 hectare. Van dit totale oppervlak zal een deel worden gebruikt voor aanleg van infrastructuur en landschappelijke inpassing.

Mix aan energiebronnen noodzakelijk

Met het Energiepark A59 alleen wordt de doelstelling voor duurzaam op te wekken energie tot 2022 worden. Echter, daarmee zijn we er in Oosterhout nog niet. Om het totaal aan benodigde duurzame energie in 2030 en 2050 te realiseren, is een mix aan nieuwe energiebronnen nodig. Met alleen zonnepanelen op woningen- en bedrijfsdaken komen we er niet.

Onze doelstelling om in 2030 192 GWh aan duurzame energie op te wekken, bereiken we daarnaast met het beoogde zonnepark aan de Bavelse Berg, door het stimuleren van zon op bedrijfsdaken, en met de repowering van de bestaande windmolens op industrieterrein Weststad (repoweren is het upgraden of vernieuwen van de windmolens, zie paragraaf 4.2.3).

Om de ambitie tot 2030 te halen moet daarom allereerst ook op een andere locatie in Oosterhout nog grootschalige opwekking van energie plaatsvinden. In de Routekaart Energietransitie is daartoe een zonneweide van ruim 6 hectare aangewezen met als locatie nabij de Bavelse Berg. De gemeente Breda heeft op deze locatie een omgevingsvergunning afgegeven voor de realisatie van een zonneweide van ruim 20 hectare op haar grondgebied. Het Energiepark A59 (88 GWh) draagt, samen met de beoogde zonneweide naast de Bavelse Berg (7 GWh) op grondgebied van gemeente Oosterhout, voor 50% bij aan de duurzame energieproductie die er in 2030 moet zijn voor de gemeente Oosterhout. Daarmee levert het Energiepark een aanzienlijke bijdrage aan de opgave voor duurzame energie in de gemeente Oosterhout en de (RES-)regio. Maar ook dit is niet voldoende om onze doelen te behalen.

Naast de beoogde realisatie van het Energiepark A59 en het beoogde zonnepark aan de Bavelse Berg, stimuleren we als gemeente Oosterhout met het project 'Zon op Bedrijfsdaken' ondernemers om zonnepanelen te gaan plaatsen. Zon op Bedrijfsdaken (54 GWh) levert uiteindelijk ook een bijdrage van ca. 30% aan de duurzame energieproductie van Oosterhout. Een inventarisatie van de rijksoverheid geeft aan dat per gemeente ca. 25% van de industriedaken geschikt zijn voor Zon op Bedrijfsdaken. In Oosterhout zijn ruim 650 daken groter dan 1.000 m² aanwezig met een gezamenlijk oppervlak van ca. 200 hectare. (2 miljoen m²). Met het nuttig oppervlak van 40 hectare kan 54 GW energie worden opgewekt. Dat is de beoogde ca. 30% van de opgave voor 2030. Daarvoor zijn ruim 125.000 zonnepanelen nodig.

Het Energiepark A59 (deels) laten vervallen en vervangen door Zon op Bedrijfsdaken is technisch niet haalbaar voor 2030. Immers, dit zou betekenen dat bovenop de ambitie van 40 ha nog circa 65 ha daken gevonden moet worden waar 200.000 extra zonnepanelen op bedrijfsdaken moeten worden geplaatst. Bedrijven kunnen wettelijk niet worden verplicht zonnepanelen op hun daken te plaatsen.

Initiatiefnemer Eneco is reeds eigenaar van de 6 windmolens op het naastgelegen bedrijventerrein Weststad. Deze windmolens zijn geplaatst in 2009. De huidige windmolens op Weststad zijn voor 95% van de tijd technisch beschikbaar. De windmolens draaien bij een windsnelheid tussen de 3,5 m/s en 25 m/s. Slechts 5% van de tijd is het park technisch niet beschikbaar, in onderhoud of wordt preventief stilgezet bij storm- en ijsrisico. Het park voldoet daarmee volledig aan de standaarden voor deze locatie, het windklimaat en de type turbines. Vervanging of opwaardering (repoweren) van deze turbines is pas na 2023 aan de orde in verband met de geldende SDE-termijn van 15 jaar. De gemeente is al in gesprek met Eneco over het repoweren van de 6 windmolens. Deze repowering van de windmolens leidt tot een verwachte extra opwekcapaciteit van 24 GWh.

In Oosterhout is daarnaast ca. 10-15% van de circa 26.000 woningen voorzien van zonnepanelen, ca. 3.000 woningen. Uitgaande van gemiddeld 10 panelen per woning zijn er nu ca. 30.000 zonnepanelen geplaatst. Als het Energiepark A59 komt te vervallen en de zonnepanelen moeten op de woningen komen, dan zijn 200.000 extra zonnepanelen nodig. Dat betekent dat in 2030 globaal genomen 20.000 woningen extra met zonnepanelen moeten worden uitgerust. Dan zou 90% van alle woningen PV panelen hebben, dit is niet haalbaar voor 2030.

Waarom is het Energiepark A59 noodzakelijk?

Om uiterlijk in 2030 voldoende duurzame opwekcapaciteit binnen onze gemeente beschikbaar te hebben zijn locaties met grootschalige opwekking van duurzame energie, zoals dit Energiepark A59, dan ook noodzakelijk. Een goede mix van windmolens en grootschalige zonnepark(en) dragen bij aan een voldoende en constante duurzame energie levering; zonne-energie wordt vooral in de lente en zomer opgewekt, windenergie heeft juist een piek in de herfst en winter. Die twee samen leveren over het jaar heen een redelijk constante productie.

Zelfs als het Energiepark A59 is gerealiseerd, alle beoogde bedrijfsdaken vol zijn gelegd, en de locatie voor het zonnepark bij de Bavelse Berg is benut, is er geen sprake van overcapaciteit. De totale energiebehoefte in de gemeente is veel groter dan alleen het elektriciteitsverbruik van de huidige 24.000 huishoudens. Denk aan onder meer de energiebehoefte van industrie, winkels, openbare gebouwen, landbouw en verkeer & vervoer. Het energiepark voorziet maar in ongeveer een kwart van de totale energiebehoefte in de gemeente.

Het voorgestelde energiepark wordt geëxploiteerd voor een periode van 25 jaar. In die periode verwachten we dat er door innovaties verbeterde en/of nieuwe duurzame technieken voor het opwekken en het besparen van energie zijn ontwikkeld. Daardoor kunnen we in 2050 als gemeente energieneutraal zijn. Op dit moment zijn zon en wind de technisch meest haalbare en bruikbare energiebronnen om een significante bijdrage te kunnen leveren aan de duurzaamheidsambities van de gemeente. Om de tussendoelen te realiseren (in 2030 een CO₂-reductie van 49% en het opwekken van 192 GWh elektriciteit) hebben we dus nu geen andere mogelijkheid dan gebruik te maken van deze hernieuwbare bronnen.

4.2.3 Locatiekeuze en alternatieve energiebronnen

Uit de inspraakreacties blijkt dat vragen leven over de keuze voor Oranjepolder als locatie voor het Energiepark in het algemeen en de windmolens in het bijzonder. Onduidelijk vinden insprekers of andere locaties in beeld zijn geweest, welke afwegingen zijn gemaakt, en waarom niet gekozen is voor bedrijventerreinen om windmolens te plaatsen. Daarnaast hebben insprekers diverse alternatieve locaties benoemd voor de windmolens of specifiek de meest zuidelijk gelegen 3^e windmolen, het dichtst bij Dommelbergen. Ook zijn mogelijke alternatieve manieren voor opwekking van energie geopperd, zoals een of meer extra zonnenveld(en), lagere windmolens, waterstof of zon op daken. Als laatste wordt gesteld dat sprake is van een onevenredige belasting van de wijk Dommelbergen als het gaat om de opwekking van duurzame energie.

Reactie gemeente

Het college is voorstander van het realiseren van een Energiepark op deze locatie. Met dit Energiepark wordt invulling gegeven aan de ambities van de gemeente rond het opwekken van duurzame energie. Zoals beschreven in de paragraaf 'Algemeen beleid duurzame energie' heeft het college de afgelopen jaren het energiebeleid voor de gemeente uitgewerkt. Dit is terug te vinden in diverse documenten die ook door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Dit vormt ook de basis voor het college om in te stemmen met de principeverzoeken van de initiatiefnemers.

Locatiekeuze

Aan het benoemen van de Oranjepolder als locatie voor de grootschalige opwekking van duurzame energie gaat een lange geschiedenis vooraf. Het Rijk en het InterProvinciaal Overleg (IPO) namens de provincies hebben begin 2013 afspraken gemaakt over het opstellen van 6.000 MW 'Wind op land 2020', en de verdeling van deze windopgave over de provincies. De Provincie Noord-Brabant heeft hierin een aandeel van 470,5 MW. In het Nationaal Energieakkoord (september 2013) is deze afspraak overgenomen door alle partijen.

Per 1 januari 2015 hebben alle provincies de ruimte voor windenergie op land in ruimtelijke plannen vastgelegd. De provincies richten zich daarna op de gebiedsinpassing en vergunningverlening. Voor Oosterhout is een uitbreiding met 18 MW (3 tot 4 windmolens) van

het windpark op Weststad voortgekomen uit het windbod van de regio West- Brabant uit 2011. Daarmee is de opgave windenergie voor Oosterhout onderdeel van de afspraken 'Wind op land' die in 2013 tussen provincies en het Rijk gemaakt zijn. Het RVO monitor jaarlijks de voortgang van deze afspraken, zie bijvoorbeeld de laatste versie van de [Monitor Wind op Land 2018](#).

Voor het plaatsen van een windpark zijn daarnaast regels en voorwaarden gesteld. Door het Rijk zijn bijvoorbeeld richtlijnen afgegeven voor zoekgebieden voor de productie van energie uit zon en wind. Deze gebieden moeten zoveel mogelijk worden gecombineerd met bestaande infrastructuur. Vanuit de provincie is verordend dat nieuwe locaties voor windenergie tenminste uit een cluster van 3 windmolens moet bestaan om versnippering (solitaire windmolens) te voorkomen.

Daarnaast zijn windmolens gebonden aan wettelijke normen voor geluidshinder, radarverstoringen en slagschaduw (zie later in dit document), en aan overige wet- en regelgeving bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid en natuur(bescherming). Als laatste moet het realiseren van de windmolens technisch mogelijk zijn en zijn beschikbare locaties afhankelijk van medewerking door grondeigenaren.

Uiteindelijk zijn als mogelijke locatie voor de afspraken met de provincie 2 locaties in beeld geweest; de Oranjepolder (Energiepark A59) en Industrierrein Vijf Eiken. Deze laatste locatie is in die periode afgefallen vanwege de mogelijke radarverstoringen op het vliegverkeer die de windmolens daar zouden kunnen veroorzaken. De locatie Oranjepolder is geschikt bevonden omdat op deze locatie kan worden voldaan aan richtlijnen en wet- en regelgeving en een goede ruimtelijke ordening. De windturbines in het Energiepark komen tevens te staan in het verlengde en nabijheid van de al aanwezige windturbines op Weststad en grootschalige bedrijventerreinen, en bij bestaande infrastructuur als de A59.

Bij het vaststellen van de Routekaart Energietransitie 2019-2022 is uitgebreid gesproken over grootschalige energieopwekking met zonneweiden. De gemeenteraad heeft aangegeven in het kader van zorgvuldig ruimtegebruik zo min mogelijk (landbouw)gronden te willen benutten voor grootschalige zonneparken. Om die reden zijn, op voorstel van het College, slechts 2 locaties benoemd als geschikt voor grootschalige zonnepark.

In 2018 zijn 16 locaties, door marktpartijen aangedragen, voor de grootschalige productie van duurzame energie met zonnepanelen in de gemeente Oosterhout beoordeeld. Daarvan lagen er 11 rondom Oosteind (6 langs A27, 3 ten noorden en 3 ten zuiden van Oosteind), 3 ten westen van Dorst, en 1 ten noorden van Oosterhout (Oranjepolder, Energiepark A59).

Al deze locaties zijn intern afgewogen op mogelijke effecten op de omgeving (onder meer gevolgen voor natuur, water, ruimtelijke ordening, en historische betekenis). Ook zijn in deze beoordeling de richtlijnen van het Rijk betrokken dat deze locaties zoveel mogelijk moeten worden gecombineerd met bestaande infrastructuur. Bij de Bavelse Berg is dat de A27, voor Oranjepolder zijn dat Weststad, de A59 en het Wilhelminakanaal. Zowel het gebied van het Energiepark A59, als dat van de Bavelse Berg, worden extensief gebruikt (agrarisch gebruik) en liggen op ruime afstand van woningen. Besloten is daarom door het gemeentebestuur de 2 locaties Oranjepolder en Bavelse Berg in de Routekaart energietransitie te benoemen als geschikte locaties voor grootschalige opwekking van zonne-energie.

Alternatieve locaties

Het gevoel van een dele van de inwoners uit de wijk Dommelbergen, zo blijkt uit inspraakreacties, is dat alle initiatieven rondom nieuwe energie worden geconcentreerd rond deze wijk. Voor wind is dit inderdaad het geval, vanwege eerder genoemde redenen dat deze locatie is gekozen. Voor zonne-energie is ook de locatie Bavelse Berg beoogd, waarmee eventuele hinder die ervaren kan worden, wordt verdeeld binnen de gemeente.

Het is duidelijk dat windmolens als bewezen techniek op dit moment volop bijdragen aan de productie van duurzame energie en zodoende aan het behalen van de klimaatdoelstellingen. In Nederland worden er naast 3.000 extra windmolens op land, nog eens 6.000 extra windmolens op zee gebouwd. De energieproductie per m² grondgebruik van een windmolen is ook veel hoger dan van een zonneweide.

In het Energiepark A59 wordt het ruimtegebruik gecombineerd. Op 1 locatie worden 2 technieken samengebracht, die daarvoor geen extra ruimte nodig hebben. Aan de combinatie

van windmolens en zonnepanelen binnen dit voorstel ligt ten grondslag dat windmolens samen met een zonnepark een redelijke constante hoeveelheid duurzame energie opwekken. Deze combinatie van energiebronnen is noodzakelijk om de energietransitie vorm te geven. Ook biedt het combineren van beide initiatieven in dit gebied efficiencyvoordelen aan de initiatiefnemers bijvoorbeeld bij de aanleg van benodigde infrastructuur. Ook de netwerkbeheerder Enexis zoekt nadrukkelijk naar deze combinaties in verband met het in stand houden van benodigde netwerkinfrastructuur, het beperken van transportafstand, en het beperken van (leverings)kosten (die worden doorberekend aan de consument).

Zoals hierboven beschreven is deze locatie geschikt voor het plaatsen van een windpark van tenminste 3 windturbines. Binnen het plangebied wordt gestreefd naar de optimale positionering van de windmolens voor zowel initiatiefnemers als omgeving. Het laten vervallen van de 3^e windmolen (meest zuidelijk gelegen) of het verplaatsen van deze windmolen naar een andere locatie (Weststad, Klaverblad rijkswegen A27/A59, overzijde Rijksweg A59/Composteerinrichting de Hillen) zijn geen wenselijke opties. Daarvoor zijn de onderstaande redenen.

- Het laten vervallen van de 3^e windmolen is niet mogelijk in verband met de provinciale eis (opgenomen in de provinciale verordening) dat een windmoleninitiatief tenminste uit 3 molens moet bestaan, zodat een cluster gevormd wordt. Dit leidt bij het laten vervallen van een windmolen tot een niet vergunbaar project. De gemeente Oosterhout kan dan ook niet langer voldoen aan onze ambities en regionaal en provinciaal gemaakte afspraken. Enkel wanneer een 3^e locatie voor een grootschalige zonneweide van 35-40 hectare kan worden gevonden, als alternatief om aan onze doelstellingen (en gemaakte regionale afspraken) te voldoen, kan hier alsnog aan worden voldaan. De gemeente acht dit niet mogelijk op basis van eerder door haar uitgevoerde studies naar ruimte voor grootschalige zonneweides.
- Een locatie voor een 3^e turbine geplaatst buiten het plangebied Energiepark A59 vereist dat deze dermate dichtbij bij de twee overige turbines in het Energiepark A59 wordt geplaatst, dat ruimtelijk te onderbouwen sprake blijft van een cluster voor een windmoleninitiatief bestaand uit 3 windturbines. Het kunnen voldoen aan deze eis is hier niet mogelijk. Zowel de dichtstbijzijnde locaties Weststad, als de locatie aan de overzijde van de A59 zijn voor de initiatiefnemer Eneco geen alternatief als gevolg van de parameters: beschikbaarheid van gronden, bestaande infrastructuur, bestaande windmolen park Weststad, veiligheid en de hinder die ontstaat bij inwoners en bedrijven in buurgemeenten Geertruidenberg en Drimmelen. Deze aspecten verhinderen dat er ruimtelijk onderbouwd sprake kan zijn van een cluster van 3 windmolens.
- De locatie van het klaverblad A27/A59 is niet beschikbaar omdat deze zich bevindt op het grondgebied van Geertruidenberg/ Raamsdonksveer. De gemeente Oosterhout heeft daar geen zeggenschap en heeft zelf invulling te geven aan haar deel van de energietransitieopgave.
- De locatie van het nieuwe bedrijventerrein Everdenberg-Oost is niet geschikt voor het plaatsen van de 3 windmolens, omdat hier hoogtebeperkingen gelden voor het vliegverkeer vanuit Gilze Rijen. Wel is bij de ontwikkeling van dit bedrijventerrein een aantal eisen meegegeven om de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Oosterhout te realiseren. Zo moet de infiltratie van regenwater waar dat kan op eigen terrein plaatsvinden, wordt er geen gasnetwerk aangelegd, en moeten de daken van bedrijven sterk genoeg zijn voor zonnepanelen.

Hoogte van de windmolens

De drie geprojecteerde windmolens hebben een maximale tiphoogte 235 meter en een opwekcapaciteit van circa 5 megawatt (MW). Het totaal opgestelde vermogen van de windmolens is circa 15 megawatt (MW). Dat is voldoende om jaarlijks circa 15.000 duurzame huishoudens van energie te voorzien.

Met het windklimaat in de gemeente Oosterhout zijn windmolens nodig met een minimale hoogte van 200 meter om tot een rendabele exploitatie te kunnen komen. De reden hiervoor is dat de subsidies op duurzame energie (SDE++-regeling) langzaam wordt afgebouwd. Dit leidt er, in combinatie met de technologische ontwikkelingen in de windenergiesector, toe dat

hogere windmolens met grotere rotoren en een toename van het generatorvermogen noodzakelijk zijn.

De initiatiefnemer Eneco zal in haar aanvraag voor de omgevingsvergunning uitgaan van een maximale tiphoogte van 235 meter en een maximale rotor van 170 meter om tot rendabele exploitatie te kunnen komen. De initiatiefnemer kan er echter voor kiezen om uiteindelijk voor een lagere molen te gaan, indien de businesscase dat toelaat.

Overigens betekenen lagere turbines niet persé minder beleefde hinder voor de omgeving. De moderne hoge windturbines zijn over het algemeen stiller dan de oudere lagere windturbines. Daarnaast zijn er ook steeds minder lagere turbines op de markt te verkrijgen. Een windturbine met een tiphoogte van 150 meter was enkele jaren geleden nog gangbaar, maar die wordt bijna niet meer geleverd. Voor een vergelijkbare opbrengst met kleinere turbines moeten dus meer windturbines gebouwd worden die een groter gebied beslaan, en daarmee ook dichter bij woningen komen.

In de haalbaarheidsanalyse als toegevoegd aan het principeverzoek van Eneco wordt geconcludeerd dat de voorgestelde maximale afmetingen zijn in te passen vanuit alle milieuaspecten. Er wordt tevens in deze analyse vastgesteld dat nog nader onderzoek uitgevoerd dient te worden voor de aanvraag omgevingsvergunning.

Alternatieve energiebronnen

Om het totaal aan benodigde energie in 2050 te realiseren is een mix aan nieuwe energiebronnen nodig. Op dit moment zijn zon- en windenergie de meest gangbare en meest profijtelijke vormen van duurzame energieopwekking. Dit verandert in de toekomst ongetwijfeld. Echter, we kunnen niet wachten op deze nieuwe technieken voordat we onze energietransitie 2030 vormgeven. Ook tussen nu en 2050 moeten we al aan de slag. We kijken hierbij ook naar alternatieve vormen van energieopwekking.

In paragraaf 4.2.1 is reeds ingegaan op het alternatief 'Zon op Bedrijfsdaken' en zon op woningen. Door de gemeente Oosterhout wordt al actief ingezet om zonnepanelen op bedrijfsdaken geplaatst te krijgen. De ambitie is om totaal 100.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken te plaatsen voor 2030. Bedrijven kunnen (nog) niet worden verplicht zonnepanelen te plaatsen op hun daken. Niet alle daken en dakconstructies zijn daarvoor ook geschikt. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de (nieuw)bouw en uitbreiding van bedrijfspanden wordt eigenaren gewezen op het realiseren van een voor zonnepanelen geschikte dakconstructie. Dit geldt ook voor het nieuwe bedrijventerrein Everdingen-Oost. Landelijk wordt onderzocht of het bouwbesluit aangepast kan worden zodat een dak altijd geschikt dient te zijn voor de plaatsing van zonnepanelen.

Sinds een aantal jaren wordt verkend of geothermie een optie is voor duurzame warmte. Tot nu toe blijken dat risicovolle projecten te zijn. Marktinitiatieven zijn slechts sporadisch rendabel en komen dus nauwelijks voor. Voor het glastuinbouwgebied van de Plukmades polder wordt een pilot voorbereid. Eerste stap is een onderzoek naar de geschiktheid van de bodem ter plaatse.

Ook wordt gewerkt aan een proef met waterstof als energiedrager in de gemeente Oosterhout, geproduceerd met groene energie. Deze groene energie zal dan afkomstig moeten zijn van een windmolen of zonneweide. Deze geproduceerde waterstof wordt in eerste instantie gebruikt voor transport/vrachtauto's. Grootschalige productie van (groen) waterstof is op dit moment nog zeer kostbaar. Voor 2030 wordt dit over het algemeen nog niet verwacht rendabel te zijn.

In Noord-Nederland wordt een grote fabriek gerealiseerd als pilot en met grootschalige ondersteuning vanuit het Rijk en de Gasunie. Waterstofgas als vervanging voor het huidige hoogcalorisch gas is ook nog niet aan de orde. Onder meer vanwege veiligheidsrisico's en ongeschikte apparatuur en infrastructuur. Daarmee is waterstof nu nog geen waardige vervanger voor het opwekken van duurzame energie.

Biogas kan kleinschalig als alternatief voor duurzame energie worden gebruikt. Daarbij moet opgemerkt worden dat de beschikbaarheid van biologische reststromen zeer beperkt is. In Nederland wordt nu al restmateriaal uit het buitenland gehaald om biogascentrales te

voorzien van benodigde brandstof. Daarmee is ook dit geen volwaardig alternatief om aan de grootschalige energiebehoefte van Oosterhout en de regio te voldoen.

Tenslotte is beoordeeld of kernenergie (in de vorm van een thoriumcentrale) een haalbaar alternatief is. Omdat het ontwikkelen en bouwen van een kerncentrale minimaal 25 jaar duurt, is het geen realistisch alternatief. Het is bovendien aan het Rijk om te bepalen of en waar een kerncentrale mag worden gebouwd.

Energie besparen

Een van de belangrijkste uitgangspunten van de gemeentelijke Ambitienota en de Routekaart energietransitie is dat ook het totale energieverbruik in Oosterhout significant wordt beperkt. Hoe meer er wordt bespaard op energie, hoe minder er duurzaam hoeft te worden opgewekt. De inzet van de gemeente is erop gericht om 30% te besparen op het energieverbruik in 2050. Dit wordt op verschillende manieren gerealiseerd, zoals betere isolatie van woningen en bedrijven en door veranderingen in productieproces waarbij minder energie wordt verbruikt.

We stimuleren bewoners en ondernemers op diverse manieren tot het nemen van energiebesparende maatregelen. Voor bewoners maken wij gebruik van de RRE-regeling (Regeling Reductie Energiegebruik), zodat die gratis advies kunnen krijgen over energiebesparende maatregelen (gebruik LED lampen, tochtstrips, radiatorfolie). De Stichting Oosterhoutse Nieuwe Energie (ONE) ondersteunt de gemeente daarbij.

Met Thuisvester zijn prestatieafspraken gemaakt over het energiezuinig maken van hun woningvoorraad (energielabel A of B). Voor de bedrijven is de gemeente gestart met de inventarisatie van energiebesparende maatregelen die bedrijven kunnen nemen op het industrieterrein Everdenberg.

Specifieke vragen

Een van de insprekers vroeg of er een directe relatie bestaat tussen de plannen voor het Energiepark A59 en een eventuele toekomstige sluiting van de Amercentrale. Deze relatie is er niet. Of deze centrale in de toekomst gaat sluiten en wat hiervan de gevolgen zijn voor de regio staat los van de realisatie van de doelstellingen van de gemeente Oosterhout op het gebied van duurzame energie. De Amercentrale maakt overigens nu voor een groot deel van de productie (60-80%) gebruik van biomassa.

Ook is er geen relatie met het door één van de insprekers gesuggereerde afzien van plaatsing van windmolens in de gemeente Moerdijk. Iedere gemeente heeft zijn eigen opgaven en doelstellingen op duurzame energie te realiseren. In de RES zijn deze individuele inspanningen gebundeld tot een regionaal bod als bijdrage aan de totale energietransitie van Nederland.

4.2.4 Gezondheid

De grootste zorg van omwonenden betreft de gezondheidsklachten die de windturbines mogelijk veroorzaken. Insprekers hebben zorgen over het geluid dat de windmolens veroorzaken. Zij vrezen onder meer geluidsoverlast en mogelijk gezondheidsschade door laag frequent geluid.

De insprekers wijzen erop dat in de haalbaarheidsstudie gehanteerde informatie uit 2013 afkomstig is, en verwijzen voor recentere informatie ter onderbouwing van hun zorgen naar het RIVM (<https://www.rivm.nl/geluid/laagfrequent-geluid>). Specifiek benoemen zij daarbij het overzicht van internationaal onderzoek, waarnaar wordt verwezen door het RIVM. Daarin staat volgens de insprekers onder meer dan laagfrequent geluid een onderwerp is dat meer onderzoek vereist in de toekomst, vooral voor de gezondheid van omwonenden vanwege mechanisch geproduceerd laagfrequent geluid. Ook wordt gewezen op een casus in Duitsland, waarbij onderzoek geleid zou hebben tot aanscherping van richtlijnen in de betreffende deelstaat.

Reactie gemeente

In landelijke regelgeving vastgelegd hoeveel windturbinegeluid er gemiddeld per jaar op de gevel van een woning is toegestaan. Hiervoor wordt de geluidbelasting in dB(A) per etmaal

omgerekend naar de veel gebruikte maatstaf Lden. De afkorting Lden staat voor Level day-evening-night. Er wordt dan rekening gehouden met de duur van de verschillende etmaalperioden (dag, avond en nacht).

In de standaard geluidnorm voor windmolens wordt geen rekening gehouden met achtergrondgeluid op een specifieke locatie. De windmolens moeten op zichzelf altijd aan de wettelijke norm van Lden 47 dB voldoen. Het geluid van windmolens op het niveau van de wettelijke geluidnorm is te vergelijken met het geluidniveau van een gesprek. Of dat ook ervaren wordt als overlast of verstoring verschilt per persoon.

Het rapport van Pondera Consult waar insprekers aan refereren is een haalbaarheidsanalyse ter ondersteuning van het principeverzoek van Eneco aan de gemeente. De initiatiefnemers onderzoeken ten behoeve van de omgevingsvergunningaanvragen ook de cumulatieve geluidbelasting met andere bronnen en wat dat betekent voor de omgeving. Als gemeente toetsen wij deze onderbouwing zorgvuldig bij de aanvragen voor de omgevingsvergunning.

In de haalbaarheidsstudie, die onderdeel was van de inspraakprocedure, is een geluidscontour van de wettelijke norm voor windturbinegeluid van Lden 47dB berekend en opgenomen (prognose). Bij weinig wind draait een windmolen langzaam en is deze nauwelijks hoorbaar. Vanaf windkracht 3 neemt het geluid toe.

Omgevingsgeluid wordt 's avonds en 's nachts als hinderlijker ervaren dan overdag, omdat het in die periodes buiten stiller is en het geluid van bijvoorbeeld een windmolen daardoor meer opvalt. In het Activiteitenbesluit is bepaald dat de geluidbelasting vanwege een windturbine niet meer mag bedragen dan 47 dB op de gevel van een gevoelig gebouw (o.a. een woning). Het geluid in de etmaalperioden wordt daarvoor gemiddeld over die periode. Dit is minder dan de geluidsbelasting vanwege een gesprek.

De in de haalbaarheidsstudie berekende 47 dB contour laat zien dat er geen woningen binnen de 47 dB contour zijn gelegen. Voor de nachtperiode geldt voor een windturbine, in aanvulling op de etmaalnorm ook een geluidnorm voor de nachtperiode (de L_{night}), van 41 dB. Aan beide normen moet altijd worden voldaan.

Wij hebben navraag gedaan bij de GGD over (ervaren) geluidsoverlast door windmolens in relatie tot gezondheid. Het antwoord is weergegeven in onderstaand kader.

Het Kennisbericht Geluid van windturbines van de pilot Kennisplatform Windenergie (te vinden via de RIVM website: www.rivm.nl/nieuws/geluid-van-windturbines-nader-bekeken; zie ook www.rivm.nl/windenergie/expertisenetwerk-windenergie) stelt: 'Bij het plaatsen van windturbines nabij bewoond gebied is geluid één van de belangrijke onderwerpen. Het geluid kan leiden tot klachten bij omwonenden die op grond van onderzoek nog maar gedeeltelijk kunnen worden verklaard'. Letterlijk schrijft het rapport over de effecten van windturbinegeluid op de gezondheid:

- a. Hinder is het voornaamste gezondheidseffect toegeschreven aan het geluid van draaiende windturbines, zowel overdag als 's nachts. Bij hetzelfde geluidsniveau is het geluid van windturbinegeluid hinderlijker dan het geluid van andere bronnen zoals verkeer of industrie. Tegelijk is het geluidniveau van de windturbines op zichzelf bescheiden in vergelijking met die andere bronnen.
- b. Zowel uit epidemiologisch onderzoek als uit de individuele gevalsbeschrijvingen komt het typische karakter van windturbinegeluid naar voren als belangrijk probleem. Vooral het ritmische karakter van windturbinegeluid wordt als hinderlijk ervaren.
- c. Windturbines produceren ook laagfrequent geluid. Het laagfrequente deel van het geluid van windturbines kan wellicht tot hinder leiden. In de literatuur is daar nog geen consensus over.
- d. De geluidnormen voor windturbines zijn gebaseerd op een gemiddeld geluidniveau en houden niet expliciet rekening met het karakter van het geluid. Dat karakter is echter wel in de Nederlandse regelgeving meegewogen.
- e. In het op onderzoek gebaseerde verband tussen het niveau en de hinder van windturbinegeluid zijn alle aspecten van het geluid inbegrepen. Deze relatie kan echter slechts een indicatie geven voor de te verwachten hinder in lokale situaties en kan niet worden toegepast op individuen.
- f. Er zijn nog onvoldoende gegevens beschikbaar om de invloed van windturbines op de slaap te kunnen beoordelen en de huidige onderzoeksresultaten spreken elkaar tegen. Volgens de World Health Organization zal slaapverstoring bij de in Nederland toegestane geluidniveaus, wel voor kunnen komen maar beperkt zijn.
- g. Chronische hinder of het gevoel dat door de windturbines de omgevings- of levenskwaliteit afneemt, kan via stressprocessen een negatieve invloed hebben op de gezondheid en het welbevinden van mensen die in de buurt van windturbines wonen.
- h. Voor andere gezondheidseffecten in relatie tot windturbinegeluid is onvoldoende bewijs. Dat betekent niet dat die relatie er niet zou kunnen zijn.

Ook verwijst de GGD in antwoord op onze vragen ook naar een recentere overzichtsstudie. De beknopte conclusie daaruit is: 'health effects in the vicinity of wind turbines were found to be related to annoyance, rather than directly to exposure' (<https://link.springer.com/article/10.1007/s40857-017-0115-6>).

Met het GGD/RIVM-onderzoek uit 2017 blijft de conclusie dat windmolens weliswaar laagfrequent geluid produceren, maar dat er geen bewijs bestaat dat dit een factor van belang is voor de hinderbeleving. Naast de daadwerkelijke geluidsterkte (waarvoor normen zijn) spelen volgens de GGD ook andere factoren een rol (geluid in context) bij de ervaren geluidsoverlast, zoals het overige geluid in de omgeving, de mening over windenergie, delen in de baten, het al dan niet hebben van uitzicht op de (schaduw van) windturbine en het vertrouwen in instanties. Over afstanden van windmolens tot bebouwing of basisscholen of over risicogroepen wordt niets eenduidig beschreven, aldus de GGD.

Ook de Raad van State heeft tot op heden, op basis van recente wetenschappelijke onderzoeken, nog geen andere conclusie getrokken dan dat de Nederlandse norm voor windturbinegeluid in voldoende mate beschermt tegen laagfrequent geluid.

Specifieke vragen over geluid

Insprekers wijzen ook op een casus in Duitsland waarbij wet- en regelgeving zou zijn aangepast op grond van onderzoek naar geluidsoverlast door windturbines. De afstandsregel van 600 meter die in de casus naar voren komt is niet centraal wettelijk vastgelegd. Alle staten hebben namelijk hun eigen regels en aanbevelingen. Net zoals in Nederland is meestal de geluidsnorm leidend, soms in combinatie met andere MER-aspecten. Kennelijk is er op dit moment in Nederland geen reden om de bestaande normen en wetgeving aan te passen.

Door de aanwezigheid van het zonnepark zal het geluidsniveau in het gebied hoogstwaarschijnlijk niet significant toenemen. Een zonnepak bestaat uit zonnepanelen, draagconstructies, kabels en omvormers die amper geluid produceren. Een geluidstudie voor het Shell zonnepark in Moerdijk laat dit zien.

Een studie in Overbetuwe naar de geluidsoverdracht van wegverkeersgeluid heeft geconcludeerd dat versterking van het geluid door het zonnepark met menselijk oor niet waarneembaar is. Daarnaast is het niet aannemelijk dat het zonnepark het geluid van de Rijksweg A59 en de windturbines waarneembaar zal versterken, aldus initiatiefnemer Shell. De initiatiefnemers onderbouwen en werken dit nader uit voor de aanvragen van de omgevingsvergunning.

4.2.5 Visuele hinder

Uit de inspraakreacties blijken grote zorgen over vooral de omvang van de windmolens. Dit leidt volgens de insprekers onder meer toe dat het aanzien van de Oranjepolder blijvend en ingrijpend wordt veranderd en de horizon wordt vervuild. De afstand van de windmolens tot de wijk Dommelbergen wordt daarbij benadrukt. Daarnaast zal de windmolen ook van (signalerings-)verlichting voorzien worden wat een extra punt van overlast veroorzaakt. In de inspraakreacties zijn ook bezwaren geuit tegen de windmolens in verband met het algehele zicht op de skyline (van de gemeente Oosterhout), en enkele specifieke objecten in het bijzonder, zoals de oude watertoren bij het knooppunt Hooipolder.

Reactie gemeente

Windturbines voegen een extra verticale laag in het landschap toe en het zonnepark een extra horizontale laag. De drie windmolens hebben een maximale tiphoogte 235 meter. Wat het uitzicht betreft zijn de windturbines in het landschap dus duidelijk aanwezig. De gemeente Oosterhout hecht uiteraard belang aan behoud van de (cultuur)historische waarden binnen haar gemeentegrenzen. Bij de afweging van de verschillende mogelijke locaties voor het zonnepark is dit ook een van de kaders geweest. Daarnaast zal bij de landschappelijk inpassing van het zonnepark en windpark worden gestreefd naar een zo groot mogelijk behoud van deze waarden in de nieuwe inrichting.

Aanvaardbare hinder of niet?

Ten aanzien van windparken op land hanteert de Raad van State als uitgangspunt dat gevolgen van enige betekenis aanwezig kunnen worden geacht binnen een afstand van tien keer de tiphoogte van de dichtstbijzijnde windturbine, gemeten vanaf de voet van de windturbine. Daarbij wordt acht geslagen op de factoren afstand tot, zicht op, planologische uitstraling van en milieugevolgen (o.a. geur, geluid, licht, trilling, emissie, risico). De Raad gaat er vanuit dat de gevolgen voor het woon- en leefklimaat op een afstand van meer dan tien keer de tiphoogte in beginsel te beperkt zijn om nog te kunnen spreken van gevolgen van enige betekenis.

Dit volgend kunnen in beginsel dus gevolgen van enige betekenis aanwezig zijn voor omwonenden. Dat wil echter niet zeggen dat sprake is van onaanvaardbare hinder. Initiatiefnemers Shell en Eneco zullen in de onderbouwing van de aanvragen van de omgevingsvergunning toetsen of voldaan wordt aan wettelijke normen (die volgens RvS afdoende beschermen). Daarnaast moeten zij onderbouwen dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening. Ook ten aanzien van aspecten waar geen norm voor geldt zoals bijvoorbeeld cumulatief geluid. Daarbij is van belang dat altijd sprake is van merkbare milieueffecten in de omgeving, denk in

dit geval bijvoorbeeld aan geluid van de Rijksweg A59 en vanaf het bedrijventerrein Weststad.

(beleefde) Visuele hinder

In zijn algemeenheid is het zo dat de maat en schaal van moderne windturbines zodanig groot is dat ze niet landschappelijk te 'verstoppert' zijn. De windmolens zullen zeker zichtbaar zijn aan de skyline van Oosterhout. Andere markante objecten die beeldbepalend zijn in de omgeving (bijvoorbeeld de watertoren van de gemeente Geertruidenberg bij knooppunt Hooipolder) zullen zichtbaar blijven en hun markante waarde behouden, maar zullen wellicht minder onderscheidend worden.

Van beleefde visuele hinder zal in meer of mindere mate sprake zijn voor wat betreft de windmolens en het zonnepark, afhankelijk van de uiteindelijke inpassing in het landschap. Deze beleefde visuele hinder is voor een deel subjectief van aard en mede afhankelijk van de locatie waar men zich bevindt ten opzichte van de projecten. Bij gebruik van de Oranjepolder voor fietsen of wandelen zijn de windmolens bijvoorbeeld, ongeacht de omvang, altijd zichtbaar.

Zeker bij gezichtspunten op grotere afstand kunnen verticale elementen dicht bij het gezichtspunt (zoals bebouwing, (stammen van) bomen en bosschages) zicht op de windturbines en het zonnepark deels wegnemen. Op tijden van het jaar waarin er geen bladeren aan de bomen zitten, zijn de windturbines meer zichtbaar. De initiatiefnemers zijn bereid om in de beleefde visuele hinder, in samenspraak met omwonenden, zo veel als mogelijk en realistisch te voorkomen (zie ook 'ruimtelijke kwaliteit').

Voor wat betreft de verplichte afstand van plaatsing van windmolens ten opzichte van de bebouwde kom bestaat geen landelijke norm of richtlijn of andere vorm van regelgeving. De omgevingsvergunning moet voldoen aan het wettelijke criterium van goede ruimtelijke ordening (of woon- en leefklimaat). Er zijn dus geen eisen gesteld aan wettelijke minimale afstanden tussen windmolens en woningen. Er gelden wel, zoals eerder beschreven, normen voor geluid, die vervolgens in de praktijk tot minimale afstanden leiden. De geluidsnorm in Nederland ligt overdag op een jaargemiddelde van 47dB en 's nachts op 41 dB.

Daarnaast gelden normen voor slagschaduw. Als de zon op de mast en de rotor van een windturbine schijnt, veroorzaakt dit een (bewegende) schaduw. We noemen dit slagschaduw. Als slagschaduw op het raam van een woning valt, kan de wisseling tussen schaduw en zon hinderlijk zijn, doordat deze wordt ervaren als flikkering. Dit geldt vooral in het voor- en najaar, als de zon lager staat. Het is wettelijk vastgelegd hoeveel slagschaduw er jaarlijks op een woning mag vallen. De wet schrijft voor dat de hinderduur door slagschaduw jaarlijks gedurende niet meer dan 17 dagen meer dan 20 minuten mag bedragen. In praktijk wordt hiervoor veelal maximaal 6 uur slagschaduw per jaar gehanteerd, dit is een iets strengere maar versimpelde benadering van de norm. De berekende 6-uurs contour zoals deze tijdens de presentatie is getoond laat zien dat er beperkt woningen zijn waar mogelijk meer dan 6 uur slagschaduw per jaar optreedt.

Om te voorkomen dat de wettelijke norm op het gebied van slagschaduw overschreden wordt, worden er maatregelen genomen. Om hinder op het gebied van slagschaduw te voorkomen, heeft de windmolen een stilstandvoorziening. Windturbines worden zo geprogrammeerd dat zij op tijden waarop ze meer dan wettelijk toegestane slagschaduw-hinder veroorzaken én dat de zon schijnt, worden stilgezet.

De woonwijk Dommelbergen ligt ten zuiden van het windpark. Omdat de zon nooit in het noorden staat is ten zuiden van het windpark de slagschaduw beperkt en op een afstand van meer dan 800 meter afwezig. De overlast voor omwonenden ten noord(oost)en van het windpark (voornamelijk bewoners van de gemeenten Drimmelen en Geertruidenberg) wordt conform de wettelijke norm met behulp van de stilstandvoorziening voorkomen. De initiatiefnemers zullen dit aan moeten tonen in de onderbouwing voor de aanvragen van de omgevingsvergunning.

Visuele hinder door verlichting

Wat betreft de visuele hinder als gevolg van de (signalerings-)verlichting op de windmolen is deze beperkt. De obstakelverlichting is verplicht op windmolens met een tiphoogte (dit is het

hoogste punt van de draaiende wieken) hoger dan 150 meter. Het rode licht (overdag vaak wit licht) is om de luchtvaart te waarschuwen.

Er zijn inmiddels ontwikkelingen rondom andere verlichting voor windmolens. Zo is er bijvoorbeeld verlichting die de hinder voor de directe omgeving kan minimaliseren door een soort schotel onder de lamp te plaatsen. Ook zijn er ontwikkelingen dat de lichtintensiteit kan worden aangepast aan het zicht van het moment; hoe groter het zicht, hoe zwakker het licht. Op deze manier kan hinder worden geminimaliseerd tot het hoogstnoodzakelijke. De initiatiefnemer heeft aangegeven zich in te spannen de best beschikbare technieken zo mogelijk te benutten.

Waarom grotere windmolens?

Om tot rendabele windprojecten te komen op locaties met een vergelijkbaar windklimaat als in de gemeente Oosterhout zijn volgens de initiatiefnemer windmolens met een minimale hoogte van 200 meter plus vereist. Dat is mede het gevolg van de steeds lager wordende SDE+-subsidies die vanuit het Rijk worden verstrekt voor windparken. In combinatie met de technologische ontwikkelingen in de windenergiesector wordt hierop door leveranciers onder ander geanticipeerd door hogere windmolens met grotere rotoren en een toename van het generator vermogen aan te bieden.

Het vastleggen van een maximale tiphoogte van 235 meter en een maximale rotor van 170 meter in een omgevingsvergunning speelt in op deze ontwikkelingen en de noodzaak om tot een rendabele exploitatie te kunnen komen. De uiteindelijke hoogte wordt vastgelegd bij de definitieve keuze voor een windmolen leverancier. De initiatiefnemer heeft aangegeven dat die keuze pas volgt na afgifte van de vergunning en de subsidie beschikking.

De keuze voor drie windmolens met een tiphoogte van maximaal 235 meter heeft te maken met de productiecapaciteit (rendabele exploitatie). Deze drie leveren qua productie meer op dan zes kleinere windmolens. Het windpark in het Energiepark A59 gaat met de helft van het aantal Weststad II turbines jaarlijks ruim 60% meer groene elektriciteit produceren. Wel is in de loop der tijd het aantal beoogde windmolens afgenomen van 6 tot 10 stuks, naar de beoogde 3 stuks in de huidige plannen.

Bij kleinere windmolens zijn er dus meer windmolens voor het zelfde volume nodig (totaal 9 tot 10 turbines van het type Weststad II) om dezelfde opbrengst te behalen. De windmolens dienen voldoende onderlinge afstand te krijgen vanuit veiligheid en windafvang. Er is dan een grotere dichtheid aan windmolens te zien. Voor een dergelijk aantal is geen ruimte in het plangebied. Het plangebied dient dan vergroot te worden om het zelfde volume te plaatsen. Ook de grenzen van het plangebied dienen opgezocht te worden, dus windmolens komen dan onder meer dichterbij Dommelbergen. Kleinere windmolens zijn evengoed zichtbaar, omdat ze hoe dan ook groter zijn dan andere elementen in de omgeving. Vergelijkbare windmolens als die op industrieterrein Weststad zijn met de huidige subsidies niet rendabel en ook vrijwel niet meer leverbaar, aldus Eneco.

4.2.6 Ruimtelijke kwaliteit

Door de insprekers is erop gewezen dat in de plannen voor het wind- en zonnepark onvoldoende aandacht voor ruimtelijke effecten van de projecten en de landschappelijke inpassing is. Volgens de insprekers draagt het plan niet bij aan behoud en bevordering van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied en is daarnaast geen toepassing gegeven aan het principe van zorgvuldig ruimtegebruik (opofferen agrarisch gebied en ligging Natuurtuin). Verder wordt door insprekers gesteld dat de gemeente Oosterhout voor het plan voor het Energiepark een omgevingsplan of een milieueffectrapportage dient op te stellen.

Reactie gemeente

De landschappelijke beleving in het gebied gaat met de komst van het Energiepark A59 ontegenzeggelijk veranderen. Een landschappelijk inpassingsplan is een verplicht onderdeel van de aanvraag voor de vergunningprocedure. Ook zijn hierover afspraken gemaakt met de provincie in het 'afsprakenkader van West-Brabant voor de kwaliteitsverbetering van het Landschap'. In de haalbaarheidsstudies hebben initiatiefnemers Shell en Eneco al op hoofdlijnen aangegeven op welke wijze zij denken de landschappelijke inpassing vorm te

geven en de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. Deze voorstellen worden verder uitgewerkt in de plannen die worden ingediend bij de vergunningaanvragen.

Het overgrote deel van de Oranjepolder heeft een agrarische bestemming. De percelen waar de zonnepanelen en windmolens gepland zijn, hebben een agrarische bestemming. Een van de medebestemmingen is extensief dagrecreatief medegebruik. Enkele hectare grondgebied ten zuiden van de rioolwaterzuivering Dongemond en de woonbebouwing aangewezen als (toekomstig) kleinschalig natuurgebied ter compensatie van de aanleg van het fietspad Oosterhout-Dorst. Komend najaar wordt gestart met de aanleg.

Om de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van duurzame energie te realiseren is, naast kleinschaliger opwekmethoden als zon op daken, ook grootschalige energieopwekking nodig. Dit kost ruimte. Eerder in dit verslag is aangegeven hoe keuze voor deze locatie tot stand is gekomen voor zowel zon- als windenergie (paragraaf 4.3.2). Daarbij is een bewuste keuze gemaakt voor een beperkt aantal locaties waar deze grootschalige opwekking van duurzame energie binnen de gemeente Oosterhout mag plaatsvinden. Dit voorkomt versnippering van initiatieven en geeft daarmee invulling aan een zorgvuldig ruimtegebruik. De bestemming van dit gebied blijft tenslotte gehandhaafd, zodat na 25 jaar dit gebied wederom als agrarisch gebied gebruikt kan worden.

Het Energiepark A59 wordt opgericht binnen het cultuurhistorisch waardevolle Oranjepolder. Voor het park wordt door initiatiefnemers een landschappelijk inpassingsplan opgesteld, waarvan de eerste ontwerpen in de onderbouwingen van het principeverzoek zijn verwerkt. De Oranjepolder en de waardevolle verkaveling binnen het projectgebied zullen onverminderd zichtbaar blijven in het landschap. Met de situering van de zonnepanelen in oost-westopstelling worden de bestaande percelen en watergangen gerespecteerd, en wordt de richting van het landschap gehandhaafd en benadrukt. Op die manier wordt, gelijktijdig met het zetten van een forse stap richting de nodige energietransitie, de cultuurhistorische structuur van het gebied gerespecteerd en ook versterkt.

Initiatiefnemers Eneco en Shell stellen over de landschappelijke inpassing van het Energiepark A59 verder het volgende: 'Het plangebied voor het zonnepark ligt verdiept in het gebied met hieromheen hoger gelegen dijken en wegen. Het oostelijke fietspad wordt zorgvuldig ingepast zodat verlies aan langere zichtlijnen worden gecompenseerd door kleinschalige natuurbeleving. De bestaande percelen en watergangen worden gerespecteerd en in stand gehouden waardoor deze inrichting van het landschap gehandhaafd blijft. Aan zowel de Statendamweg als langs het Kromgat komt een groene zone. Hiermee wordt de nadruk op de groenzone en minder op het veranderde polderlandschap gelegd. De groenzone langs het fietspad Kromgat wordt zeer gevarieerd ingericht met bloemrijk hooiland, meidoornhagen en gemengd struweel. Hierdoor zal veel kleinschalige natuur te beleven zijn zoals bloemen, bijen, vlinders en vogels. Met de combinatie van zon- en windenergie wordt tevens winst voor de biodiversiteit beoogd'.

Door de afmetingen van de windmolens zijn deze niet landschappelijk te 'verstoppert'. Bij gezichtspunten op grotere afstand kunnen verticale elementen zoals bebouwing, stammen van bomen en bosschages, het zicht op de windturbines wel wegnemen.

De inpassing van het zonnepark vindt plaats doordat deze wordt ingeklemd tussen de Rijksweg A59, de Statendamweg, het Kromgat en de rioolwaterzuiveringsinstallatie Dongemond (RWZI Dongemond). Voor deze plek is gekozen omdat het zonnepark ingesloten en verdiept ligt tussen infrastructuur, het bedrijventerrein Weststad, het Wilhelminakanaal, de Rijksweg A59 en de RZWI Dongemond. Hiermee kan er een goede overgang ontstaan tussen infrastructuur en stedelijk gebied en het oostelijk gelegen natuurlijk landschap. In de Oranjepolder kan het zonnepark ook bijdragen aan het verhogen van de biodiversiteit in het gebied.

Bij het Shell zonnepark in Moerdijk is door Naturalis Biodiversity Center onderzoek gedaan naar de biodiversiteit. De wetenschappers concluderen dat dit zonnepark zowel voor planten als dieren een geschikte habitat is. Ook wordt geconcludeerd dat goed ingerichte zonneparken naast een bron van duurzame energie ook een veilige haven voor biodiversiteit kan zijn.

De inzichten van Naturalis Biodiversity Center worden bij de verdere uitwerking van het ontwerp en bij de beheersplannen van het park gebruikt. In de uitwerking van het ontwerp van het zonnepark zal tevens 25% van de grond onbedekt blijven, conform de Gedragscode Zon op Land (<https://hollandsolar.nl/gedragscodezonopland>). Gekeken wordt verder hoe de opstelling en de afstand tussen de panelen maximaal kan bijdragen aan de biodiversiteit en bodemkwaliteit. Elementen als zon/schaduw, vochtigheid en beschutting spelen hierbij een rol.

Het is aan beide initiatiefnemers om een landschappelijk inpassingplan op te stellen en bij de vergunningaanvragen te voegen. Ook hebben wij de initiatiefnemers opdracht gegeven niet alleen een zelfstandig inpassingsplan per project te realiseren, maar ook de gezamenlijkheid van het plangebied en beide projecten in ogenschouw te nemen. Aangezien beide projecten in één plangebied worden gerealiseerd is er naar onze mening meerwaarde te realiseren in een gezamenlijk plan voor landschappelijke inpassing en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

Overige vragen ruimtelijke kwaliteit

De Natuurtuin die zich in de Oranjepolder bevindt is geen voor geluid- en slagschaduw gevoelig object. Daardoor kan op voorhand gesteld worden dat de aspecten geluid en slagschaduw geen belemmering zijn. De natuurtuin ligt ook buiten de voor het principeverzoek berekende (representatieve luide) geluidcontour Lden 47dB van de windturbines. Dus als de Natuurtuin al als gevoelig object getoetst zou worden dan voldoet deze naar verwachting gewoon aan de wettelijke geluidsnorm.

Voor slagschaduw geldt dat de natuurtuin ten zuiden van het windpark is gelegen en dat daar door de stand van de zon (nooit in het noorden) geen slagschaduw optreedt. De berekende slagschaduwcontour in het principeverzoek laat zien dat er geen slagschaduw zal optreden bij de natuurtuin.

Met het in werking treden van de Omgevingswet worden ook nieuwe instrumenten geïntroduceerd. Een ervan betreft het Omgevingsplan. Dit plan bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1-1-2022. De bestaande ruimtelijke procedures en wet- en regelgeving blijven zodoende van toepassing op de beide initiatieven.

Voor de aanleg van het Energiepark in de vorm van een wind- en zonnepark geldt geen zogenaamde directe m.e.r.-plicht (Milieueffectrapportage). Wel is er een plicht om een m.e.r.-beoordeling uit te voeren vanwege de windturbines. Een m.e.r.-beoordeling is een toets door het bevoegd gezag (college van B&W) om te bepalen of er vanwege een voorgenomen activiteit belangrijke nadelige milieugevolgen voor het milieu kunnen optreden. In dat geval moet een milieueffectrapport worden opgesteld.

4.2.7 Natuur (flora en fauna)

Ten aanzien van de impact van beide initiatieven op de bestaande flora en fauna zijn diverse zorgen geuit en vragen gesteld. Bijvoorbeeld over de dodelijkheid van de wieken van de windturbines voor vliegende dieren (vogels, vleermuizen, insecten), over hoe omgegaan wordt met de twee beschermde soorten in het gebied.

Ook is gevraagd of een Milieu Effect Rapportage heeft plaats gevonden, welke hoeveelheid stikstof wordt er uitgestoten bij de aanleg van het totale energiepark en of de consequenties van de geplande windturbines voor de Ecologische Hoofdstructuur zijn onderzocht.

Reactie gemeente

Onderzoek naar de effecten van windmolens en zonnepark in het plangebied op vogels en andere flora en fauna, maakt onderdeel uit van de Natuurtoets die wordt toegevoegd aan de vergunningaanvragen. Uit de eerste resultaten van deze toets blijkt volgens de initiatiefnemers Shell en Eneco inderdaad dat er in het verleden de beschermde vissoort grote modderkruiper en de beschermde amfibie alpenwatersalamander zijn aangetroffen. Het is waarschijnlijk dat deze soorten hier nog steeds leven. De habitat voor deze soorten, de poldersloten en oevers, worden met de aanleg van het zonnepark en windpark echter niet verstoord, waardoor geen ontheffing noodzakelijk is.

Wat betreft de beschermde groep vleermuizen is alleen incidenteel gebruik als jachtgebied vastgesteld, geen vaste kolonie of verblijfplaatsen. Qua zoogdieren blijkt dat alleen 'vrijgestelde soorten' zijn vastgesteld, zoals mol, haas en ree. De afscherming van het zonnepark wordt zo ontworpen dat deze soorten het gebied wel kunnen blijven gebruiken. Wat betreft gevolgen van het windpark en zonnepark voor insectenpopulaties in de omgeving is op dit moment nog geen antwoord te geven. Shell en Eneco zullen voor zover relevant hier in de onderbouwing van de vergunningaanvragen nader op ingaan.

Qua aanwezige vogels geldt dat deze allen zijn beschermd. In de veldbezoeken voor de natuurtoets zijn geen nesten aangetroffen. Voorafgaand aan de aanleg zal conform de algemene zorgplicht flora en fauna een Wnb-gecertificeerd ecooloog een laatste scan op broedgevallen uitvoeren, van met name weidevogels en struweelvogels, op basis waarvan het werk passend dient te worden uitgevoerd (o.a. gefaseerd, buiten broedseizoen).

Door het geluid, de bewegingen en/of de fysieke aanwezigheid van (draaiende) windmolens kunnen vogels worden verstoord. Voordat windmolens geplaatst mogen worden dient daarom onderzocht te zijn of er geen onacceptabele effecten te verwachten zijn. In de voorbereiding voor het project is een natuurtoets uitgevoerd. Resultaten laten zien dat de polder en het centraal gelegen bosje leefgebied zijn voor een aantal vogels. Beschermde nesten zijn hier niet aangetroffen. Met de komst van Energiepark A59 verandert het leefgebied en verdwijnt het bosje. De natuurtoets laat zien dat vergelijkbaar polderlandschap en kleinschalige bosjes in de directe omgeving voldoende aanwezig blijven. De verandering vormt geen bedreiging voor het voortbestaan van deze vogelpopulaties.

Voor aanvaringslachtoffers met windturbines geldt dat onderzocht wordt of er op jaarbasis meer dan incidentele sterfte wordt voorzien. In dat geval is een ontheffing op basis van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Als de te verwachten sterfte de gunstige staat van instandhouding van de betrokken populaties (specifieke vogelsoorten) niet in gevaar brengt kan ontheffing verleend worden. Als er wel een negatief effect is op de gunstige staat van instandhouding is nader onderzoek nodig naar maatregelen om dat effect te verminderen.

De invulling van de groenzones aan de oost- en westkant van het plangebied en ook de niet bebouwde delen van het Energiepark A59 zullen veel aandacht krijgen, waarbij de kenmerken van het gebied worden gerespecteerd en plaatselijk ook versterkt. Een werkgroep Biodiversiteit met deelnemers uit de omgeving (natuurverenigingen, bewoners, geïnteresseerden) wordt hiervoor opgezet. Met hulp van deze belangstellenden en lokale deskundigen wordt inzicht in biodiversiteit en lokale flora meegenomen bij de invulling van de groenzones. Natuurplein De Baronie en ook omwonenden zijn voor deelname aan deze werkgroep uitgenodigd.

Het projectgebied is gelegen in de nabijheid van een aantal Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde gebied is de Biesbosch op ca. 3,8 km afstand. Uit onderzoek moet blijken of het plan significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Daarvoor is bepalend of de stikstofdepositie met het plan met meer dan 0,00 mol/ha/jaar op een Natura 2000-gebied zal toenemen. De resultaten van het onderzoek naar de stikstofdepositie worden bij de aanvragen omgevingsvergunning gevoegd.

4.2.8 (externe) Veiligheid

Uit de inspraakreacties blijken zorgen over de veiligheidsrisico's van zon- en windpark als afzonderlijke projecten, maar ook in combinatie met de infrastructuur die in of nabij de Oranjepolder aanwezig is (rioolwaterzuivering, (gas)buisleidingen, 380 Kv-leidingen). Daarnaast zijn zorgen uitgesproken over het gebruik van het giftige gas SF₆ zwavelhexafluoride dat wordt gebruikt als isolatiemateriaal in windmolens.

Reactie gemeente

In het kader van de toetsing aan het Activiteitenbesluit Milieubeheer wordt voor de vergunningaanvragen nog een onderzoek externe veiligheid opgesteld voor beide projecten

door Shell en Eneco. Voor de haalbaarheidsanalyse ter onderbouwing van het principeonderzoek zijn vuistregels gehanteerd. Momenteel vindt nader onderzoek plaats door beide initiatiefnemers met 'worst case' uitgangspunten. Uitkomsten daarvan worden opgenomen in de onderbouwing van de vergunningaanvragen.

De posities van de windmolens zijn volgens Eneco op basis van de belemmeringenanalyse zodanig gekozen dat er geen externe veiligheidsrisico's zijn door de plaatsing van windmolens of dat risico's worden vergroot of cumuleren (minimale afstand van tiphoogte aangehouden rond relevante objecten in het kader van externe veiligheid). Rekening is gehouden onder andere met de aanwezigheid van de Rijksweg A59, RWZI, buisleiding en aanwezige en geplande hoogspanningsverbindingen. De werpafstand wordt op basis van worst case windturbine berekend in externe veiligheidsonderzoek. De werpafstand bij nominaal toerental ligt max op tiphoogte 235 m en overtoeren op ca. 400-500 meter. Op voorhand kan daarmee, in afwachting van het onderzoek, gesteld worden dat met de werpafstand bij overtoeren geen woningen geraakt kunnen worden. De dichtstbijzijnde woning ligt met circa 800 meter van de dichtstbijzijnde windturbine te ver weg. De werpafstand is bij een nominaal toerental over het algemeen gelijk aan de tiphoogte van de molen. Binnen deze afstand mogen geen kwetsbare objecten aanwezig zijn. Voor hoogspanning of gasleiding bijvoorbeeld geldt dat als deze buiten de tiphoogte blijft er voor TenneT/Gasunie geen probleem is. Deze afstanden zijn aangehouden bij de positionering van de windturbines. Kortere afstanden kan wel, maar dan mag de toevoeging niet zorgen voor een toename van het risico meer dan 10%.

Onderzoek naar mogelijke risico's met betrekking tot de processen van de rioolwaterzuivering (RWZI) wordt in samenwerking met Waterschap Brabantse Delta uitgevoerd. Er is rekening gehouden met de afstand van minimaal tiphoogte tot aan de inrichtingsgrens van de RWZI. Daarmee zijn effecten uit te sluiten. In het externe veiligheidsonderzoek wordt ook nog gekeken naar werkelijk aanwezige risicovolle opslagen. Deze bevinden zich hoe dan ook op grotere afstand.

Het zonnepark is voor geldende wet- en regelgeving geen risicobron of kwetsbaar object. Mogelijke (gevolgen van) lichtweerkaatsing op de zonneweide wordt onderzocht door Shell en beschreven in de onderbouwing voor de Omgevingsvergunning. Zowel de verhoogde ligging van de Rijksweg A59 als de oriëntatie van de panelen zijn hierop van invloed. Zonnepanelen zijn ook voorzien van een anti-reflectieve coating om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk zonlicht opgevangen wordt door de panelen. Als er weerkaatsing blijkt te zijn worden technische maatregelen uitgevoerd, zoals gebruikelijk bij andere zonneparken die langs snelwegen, treinrails en vliegvelden zijn gebouwd.

Door de initiatiefnemer Eneco wordt over het gebruik van zwavelhexafluoride in windmolens het volgende opgemerkt:

"De Telegraaf concludeert in het artikel van 29 oktober 2019 (Windmolen lekt schadelijk gas) dat het toenemend gebruik van het gas zwavelhexafluoride - SF₆ - een onbedoeld, maar direct gevolg is van de transitie naar duurzame energie. Het artikel baseert zich op een bericht van de BBC waarin een studie door de Cardiff University naar het Britse elektriciteitsnet wordt aangehaald. Hierin wordt gesteld dat de toename in het gebruik van SF₆ een direct gevolg is van de groei van duurzame energiesector.

Het klopt dat SF₆ wordt toegepast in uiteenlopende onderdelen van het energiesysteem om kortsluiting te voorkomen. Andere fluoride-gassen worden gebruikt in verhittings- en koelapparatuur, zoals koelkasten, warmtepompen en airconditioners. Het BBC artikel stelt dat SF₆ voornamelijk door lekkages terechtkomt in de atmosfeer. Bij windmolens kunnen deze lekkages ontstaan door mechanisch falen, slijtage van machines of tijdens onderhoud of ontmanteling van een windturbine.

Ter voorkoming van vrijkomen van SF₆ in de atmosfeer wordt het bij reparatie en ontmanteling afgevangen. Vervolgens wordt het hergebruikt in nieuwe apparaten. Onderzoek van WindEurope (<https://windeurope.org/newsroom/news/wind-energy-and-sf6-in-perspective/>) wijst uit dat alle 100.000 windmolens in Europa jaarlijks naar schatting 150 kilo aan SF₆ lekten in de afgelopen zes jaar. Diverse alternatieven voor SF₆ worden momenteel

onderzocht, zoals nieuwe combinaties van schone gassen. De resultaten zijn veelbelovend en er wordt reeds een begin gemaakt met de toepassing ervan. De windsector ondersteunt de verdere ontwikkeling en toepassing van deze nieuwe technologieën. De EU heeft zich ten doel gesteld de uitstoot van fluorgassen in 2030 met twee derde te verminderen ten opzichte van 2010. Een rapport van de EEA toonde aan dat de EU op koers ligt om dit doel te bereiken.”

4.2.9 Overig

Naast bovenstaande brede onderwerpen, zijn in de inspraakreacties ook op specifieke onderwerpen vragen gesteld of zorgen of bezwaren geuit. Deze hebben betrekking op een diversiteit aan onderwerpen. Daarop wordt hieronder per onderwerp ingegaan.

Voortraject en besluitvorming

Insprekers vragen of de gemeente en de initiatiefnemers Shell en Eneco al voorbereidende werkzaamheden hebben verricht voor de aanleg van het Energiepark. Ook is gevraagd of de gemeenteraad voldoende is geïnformeerd gedurende het voortraject en of er afstemming heeft plaatsgevonden met omliggende gemeenten en provincie.

Reactie gemeente

Het project bevindt zich nog in de voorfase voor de vergunningsprocedure. Uiteraard is het nodige werk verzet bij alle betrokken partijen om tot deze inspraakprocedure te komen. Dit zijn alleen bureauwerkzaamheden. Er zijn nog geen onomkeerbare besluiten genomen door de gemeente en er hebben ter plaatse op de locatie nog geen voorbereidende (fysieke of infrastructurele) werkzaamheden plaatsgevonden door de gemeente, Shell en Eneco.

Als gemeente Oosterhout hebben we voorgaande jaren onze beleidsambities op het gebied van duurzame energie geformuleerd. Op basis daarvan heeft besluitvorming plaatsgevonden over de locatie van grootschalige opwekking van zon- en windenergie. De gemeenteraad heeft daarover uiteindelijk besloten en is daarmee aan de voorkant betrokken geweest. Shell en daarna Eneco zijn in 2019 over hun initiatieven met de gemeente in gesprek gegaan over de mogelijkheden en wijze waarop deze initiatieven in het gebied gepast konden worden. Beide initiatiefnemers hebben daartoe afspraken gemaakt met grondeigenaren en diverse haalbaarheidsstudies verricht. Begin 2020 hebben Shell en Eneco uiteindelijk het principeverzoek voor beide initiatieven voorgelegd aan het college. Daarop is door het college besloten dit principeverzoek voor inspraak vrij te geven. De gemeenteraad is hierover direct per brief geïnformeerd.

Ook de provincie is betrokken in dit voortraject. De provincie is geïnformeerd over de duurzaamheidsambities van de gemeente en de wijze waarop daar invulling aan wordt gegeven, en over de plannen voor het Energiepark. De provincie geeft aan waardering te hebben voor de voortvarendheid waarmee Oosterhout invulling geeft aan deze ambities, en daarmee bijdraagt aan de doelstellingen van de gehele provincie. De bevoegdheid voor het afgeven van een omgevingsvergunning voor een windpark met een vermogen van tenminste 5 MW en niet meer dan 100 MW ligt in principe bij de provincie. Ten behoeve van de omgevingsvergunning voor realisatie van het windpark in de Oranjepolder heeft de provincie de bevoegdheid daartoe per brief van 17 maart 2020 overgedragen aan de gemeente Oosterhout.

De buurgemeenten Geertruidenberg en Drimmelen zijn in het kader van de totstandkoming van de Regionale Energiestrategie (RES) geïnformeerd over de plannen en hebben deze met de totstandkoming van de concept RES ook geaccepteerd. Uiteraard wordt voor zover zinvol en relevant in het kader van de omgevingsdialog (Shell en Eneco) en de verdere procedure (gemeente) regelmatig afstemming met beide gemeenten gezocht.

Ter voorbereiding van de omgevingsvergunningsaanvragen zijn inmiddels verschillende onderzoeken uitgevoerd door de initiatiefnemers Shell en Eneco, waaronder archeologisch en ecologisch onderzoek. Als de omgevingsvergunning wordt verleend, dienen Shell en Eneco de aanvraag voor de zogeheten SDE++-subsidie in. De Stimulering Duurzame Energieproductie subsidieregeling is door de overheid opgesteld om duurzame

energieprojecten van de grond te krijgen. Op het moment dat de SDE++-subsidie is verleend, en de leveranciersselectie heeft plaatsgevonden, kunnen Shell en Eneco het besluit nemen om het zonne- en windpark te gaan bouwen en voorbereidende werkzaamheden gaan uitvoeren.

Financiële bijdrage gemeente en participatie

Vragen zijn gesteld over de financiële bijdrage die de gemeente levert aan dit project en de financiële risico's die worden gelopen. Daarnaast is gevraagd welke mogelijkheden van participatie er zijn en op welke wijze bewoners van Oosterhout profiteren van dit Energiepark.

Reactie gemeente

De gemeente Oosterhout loopt als vergunningverlener geen financieel risico met de projecten binnen het Energiepark A59. Over de dekking van de kosten die de gemeente maakt om de wettelijke procedures te doorlopen en de ambtelijke inzet daarbij, worden afspraken gemaakt in een zogenoemde anterieure overeenkomst tussen de gemeente en de beide initiatiefnemers.

De gemeente ontvangt naast een exploitatiebijdrage ook leges. De verschuldigde leges zijn afhankelijk van de gemeentelijke legesverordening en de grondslag daarvan.

De anterieure overeenkomst wordt gesloten voordat de omgevingsvergunning wordt afgegeven. Naast dekking van de kosten worden hierin ook afspraken gemaakt over het gebruik van gemeentegronden (tegen marktwaarde), de kosten voor aanleg, beheer en onderhoud van wegen of openbare voorzieningen, planschade en over het verwijderen van de opstallen door de initiatiefnemers na afloop van de vergunningstermijn van 25 jaar.

Wat betreft participatie onderscheiden we verschillende vormen. Als eerste zijn zowel deze inspraakprocedure als de door de initiatiefnemers gestarte omgevingsdialogo inhoudelijke participatiemogelijkheden. De omgeving heeft de gelegenheid gekregen om te reageren op de plannen en input te geven. De omgevingsdialogo loopt nog door.

De initiatiefnemers en de gemeente Oosterhout gebruiken deze input voor de aanscherping van de projectplannen respectievelijk de besluitvorming over het eventuele vervolgproces. De initiatiefnemers hebben daarnaast aangegeven ook in het vervolgproces met de omgeving in contact te blijven, onder meer door het instellen van een werkgroep 'natuur en biodiversiteit' en '(financiële) participatie'.

Deze laatste vorm van participatie is gericht op actieve deelname van Oosterhouters om mee te profiteren van de opbrengsten van het Energiepark A59. Dit is mogelijk op verschillende manieren. De voorkeur van het college gaat hierbij uit naar financiële participatie in de vorm van obligaties die open staat voor alle Oosterhouters (en wellicht inwoners van omliggende gemeenten) en een duurzaamheidsfonds waarin de middelen uit het Energiepark A59 terugvloeien. Deze wens wordt door de initiatiefnemers meegenomen in de omgevingsdialogo. Lokale middelen kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden voor bekostiging van (maatschappelijke initiatieven voor) de verduurzaming van de gemeente Oosterhout.

De duurzaam opgewekte energie wordt als groene stroom geleverd aan het openbare elektriciteitsnet. De inwoners en het bedrijfsleven van Oosterhout kunnen een contract afsluiten met een energieleverancier voor groene stroom.

Waardedaling huizen en planschade

Insprekers willen weten hoe omwonenden tegemoet gekomen worden wanneer sprake is van waardevermindering voor hun woning als gevolg van de windmolens in de Oranjepolder. Zij wijzen hierbij op een onderzoek waaruit blijkt dat de aanwezigheid van windturbines tot meer dan 10% waardevermindering van de woning kan leiden voor (direct) omwonenden.

Reactie gemeente

Indien omwonenden menen dat er sprake is van waardevermindering van hun woning als gevolg van ruimtelijke wijzigingen in de omgeving, zoals het plaatsen van de windmolens en/of het zonnepark, dan kunnen zij hun recht op planschade inroepen. De juridische grondslag voor planschade is artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening. Omwonenden kunnen bij de gemeente, na verlening van de omgevingsvergunning, een verzoek tot planschade indienen. Deze verzoeken worden door een onafhankelijke deskundige beoordeeld.

Eventuele planschade die moet worden uitgekeerd aan omwonenden verhaalt de gemeente op de initiatiefnemers. Ook dit wordt geregeld in de anterieure overeenkomst.

Uit onderzoek door de Vrije Universiteit en Universiteit van Amsterdam uit 2019 blijkt dat er sprake kan zijn van daling van de woningwaarde bij windmolens hoger dan 150 meter met gemiddeld 5% (Windturbines, zonneparken en woningprijzen, Droes en Koster, 2019). De onderzoekers stellen verder dat er geen eenduidigheid is over het effect van windturbines op woningwaarden.

Energiepark: realisatie en verwijdering

Tenslotte zijn diverse vragen gesteld over het rendement en de bouw van de installaties van het beoogde Energiepark A59. Ook vragen insprekers zich af wat er met het Energiepark A59 gebeurt na afloop van de vergunningstermijn van 25 jaar.

Reactie gemeente

Als de omgevingsvergunning wordt verleend, dienen de initiatiefnemers van het zonne- en windpark afzonderlijk aanvragen in voor de zogeheten SDE++-subsidie in. De Stimulering Duurzame Energieproductie subsidieregeling is door de overheid opgesteld om duurzame energieprojecten van de grond te krijgen. Om in aanmerking te komen voor deze subsidie, en daarmee beide projecten rendabel te maken, moet inzicht worden gegeven in de haalbaarheid van beide projecten. Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat de vergunning voor 25 jaar is verleend.

Binnen het huidige bestemmingsplan van de gemeente Oosterhout zijn geen locaties aangewezen voor grootschalige energieopwekking. Voor dergelijke initiatieven zal daarom (tijdelijk) afgeweken moeten worden van het bestemmingsplan.

Binnen het landelijk gebied is volgens de interim omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant nieuwvestiging van zelfstandige opstellingen van zonnepanelen en windturbines mogelijk. Hieraan zijn in de genoemde verordening wel verschillende voorwaarden verbonden. Één van deze voorwaarden is dat na de verstrijking van de termijn van 25 jaar de bestaande toestand hersteld dient te worden en de opstelling van het zonnepark en het windpark verwijderd wordt, en de locatie weer in oorspronkelijke staat worden teruggebracht. Zodoende kunnen percelen voor de oorspronkelijke (agrarische) bestemming worden benut.

Deze voorwaarden en financiële borging (kosten zijn voor initiatiefnemer) hiervan worden in de anterieure overeenkomst tussen de gemeente en initiatiefnemers vastgelegd. Daarnaast zal dit als voorwaarde aan de omgevingsvergunning worden verbonden. Deze verplichtingen gelden ook voor mogelijke rechtsopvolgers.

Omdat niet bekend is wat er over 25 jaar nodig is, wordt het huidige bestemmingsplan (voornamelijk agrarisch) niet gewijzigd, maar wordt er een tijdelijke (25 jaar) ontheffing verleend. Als gevolg van nieuwe technologieën is het tegen die tijd wellicht niet langer nodig de Oranjepolder in te zetten voor de grootschalige opwekking van duurzame energie. De grond waarop het Energiepark A59 wordt gerealiseerd wordt daarom ook niet aangekocht door de initiatiefnemers, maar gepacht van de huidige eigenaren.

Bouw

Alle installaties voor het zonne- en windpark worden per vrachtauto aangevoerd. Voor het bouwverkeer wordt er vanaf de Statendamweg een eigen toe- en afrit aangelegd. Deze wordt een permanente toegangsweg voor onderhoud en beheer.

Eneco en Shell stemmen tijdens bouwperiode het bouwverkeer zo veel mogelijk op elkaar af om hinder zoveel mogelijk te voorkomen. Zij informeren omwonenden en omliggende bedrijven vroegtijdig over de rijroutes en het bouwverkeer. Afspraken hierover worden ook in de anterieure overeenkomst vastgelegd.

Elke windmolen heeft een fundering met een doorsnede van grofweg 22 meter wat gelijk is aan een oppervlakte van 380 m². De fundatie wordt na 25 jaar tot 2 meter onder maaiveld verwijderd. De verstoring van de ondergrond wordt daarmee zoveel als mogelijk beperkt. De kraanopstelplaats per windmolen wordt uitgevoerd in menggranulaat met een oppervlakte van 1250 m². Er wordt in het gebied grofweg 4.500 m² aan nieuwe (toegangs)wegen aangelegd (die tevens benut worden door het zonnepark).

De totale oppervlakte van verharding en semi verhardingen bedraagt hiermee ongeveer 9.400 m² wat 1,9 % is van het totale plangebied is (ca. 50 ha.). De wijze van landschappelijke inpassing wordt toegelicht in beide vergunningsaanvragen van initiatiefnemers.

5. Conclusie

Wij hebben de verantwoordelijkheid voor de generaties na ons om de gemeente Oosterhout en onze leefomgeving toekomstbestendig te maken. Als onderdeel van het rijksbeleid zullen wij dan ook ons steentje bij moeten dragen aan de verduurzaming van ons land in het algemeen, en de energietransitie in het bijzonder. Daarover zijn zowel met provincie als regionaal afspraken gemaakt.

De bijdrage van Oosterhout hieraan is verwoord in ons ambitiedocument 'Ambities voor de energietransitie Oosterhout 2030' en de Routekaart energietransitie 2022'. Bij het ter inspraak leggen van de principeverzoeken van Shell en Eneco heeft het college geconcludeerd dat deze passen binnen deze ambities van het gemeentebestuur en bijdragen aan het algemeen belang van de inwoners van de gemeente Oosterhout.

De inspraakprocedure, inclusief bekendmaking van de plannen en ter inspraak leggen daarvan, is conform bestaande richtlijnen vormgegeven en via gangbare kanalen gecommuniceerd. Met de verlenging van de inspraaktermijn met twee weken is daarnaast gehoor gegeven aan de oproep van de omgeving meer tijd te krijgen om op de plannen te reageren. De inspraakprocedure is geen formele bezwaarprocedure.

Het college heeft kennisgenomen van de 495 inspraakreacties en daarin genoemde bezwaren, argumenten en zorgen die leven bij omwonenden en belanghebbenden. Het college heeft begrip voor deze zorgen en hecht ook aan een zorgvuldige procesgang. Het college begrijpt dat er veel vragen leven. Met dit inspraakverslag wordt een deel van deze vragen beantwoord, maar zullen ook weer nieuwe vragen ontstaan. Ook zullen niet alle zorgen zijn weggenomen.

Om voldoende recht te kunnen doen aan de informatiebehoefte van de omgeving en de zorgen die leven, hebben initiatiefnemers in overleg met gemeente besloten af te zien van indienen van de vergunningaanvragen in juni 2020, en deze uit te stellen tot na de zomervakantie.

De komende maanden worden gebruikt door Shell en Eneco om (fysiek) met de omgeving nader in gesprek te gaan. Ook verkennen initiatiefnemers deze periode op welke wijze de omgeving in het vervolgproces betrokken kan blijven, bijvoorbeeld om mee te denken over de vormgeving van participatie en natuur/biodiversiteit.

De wethouder heeft daarnaast toegezegd ook fysiek met de omgeving in gesprek te zullen gaan. Op 27 juni vindt daarom een 'veldexcursie' plaats in de Oranjepolder, waarbij belanghebbenden en geïnteresseerden (fysiek) in gesprek kunnen met de gemeente (binnen dan geldende COVID-19 richtlijnen).

De opbrengst van deze fysieke bijeenkomst en dit inspraakverslag wordt betrokken in de collegebesluitvorming over (het vervolgproces van) de plannen voor het Energiepark A59.

Bijlage 1 Standaard inspraakreacties

Standaardreactie 1

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oosterhout

Betreft: inspraakreactie initiatief windpark A59

Geachte heer.....,

Als inwoner van Oosterhout, bewoner van de wijk Dommelbergen en liefhebber van de Oranjepolder zijn wij onaangenaam verrast door uw plannen voor aanleg van een Energiepark en in het bijzonder de voorgenomen aanleg van 3 windmolens. Alhoewel wij de uitgangspunten en noodzaak voor een duurzaam energiebeleid onderkennen zijn wij tegen de aanleg van 3 windmolens in het algemeen en tegen de aanleg van de meest zuidelijke windmolen WT3 in het bijzonder.

Onze argumenten daarvoor zijn als volgt:

- De windmolens hebben een gigantische omvang met een tiphoogte tot mogelijk 235 meter. Dit is veel hoger dan de al bestaande windmolens van 145 meter op het bedrijfsterrein Weststad. De hoogte komt overeen met maar liefst 4x opeengestapelde kerktorens van onze mooie stad om de verhouding aan te geven. Hierdoor wordt ernstig inbreuk op het uitzicht en op de genotswaarde van de Oranjepolder gemaakt. Het aanzien wordt blijvend en ingrijpend veranderd. De horizon wordt onherroepelijk vervuild.
- De windmolens, zeker de meest zuidelijke en vandaar ons bezwaar in het bijzonder, ligt op slechts 880 meter van de bebouwde kom (Dommelbergen Noord). Zoals u ongetwijfeld weet geldt als landelijke richtlijn voor dergelijke hoge turbines een afstand van 1.500 tot 2.500 meter tot de bebouwde kom. Wij begrijpen dan ook niet waarom zo sterk van deze algemeen bekende en aanvaarde richtlijn wordt afgeweken.
- Daarnaast veroorzaken deze windmolens dag en nacht geluid. De geluidscontour van 47 dB raakt de bebouwde kom door de geringe afstand. Wij vrezen voor geluidsoverlast in onze woning, onze tuin en tijdens het bezoeken van de Oranjepolder. De geluidscontour is alleen gebaseerd op het geluid van wt3. Er is uiteraard een opeenstapeling van geluid door de overige bestaande en nieuwe windturbines. Dit zal onherroepelijk leiden tot overschrijding van de geluidsnorm.
- Daarnaast zal de windmolen ook van verlichting voorzien worden wat een extra punt van overlast veroorzaakt.
- Tenslotte zijn windmolens ook niet goed voor vogels en andere vliegende dieren.

Als alternatief stellen wij voor om een 2e zonnecel park aan te leggen binnen de gemeentegrenzen in plaats van de 3 windmolens. Het spreekt voor zich dat een zonnecel park bovengenoemde nadelen niet bezit. Daar komt nog bij dat middels gericht aanleg van vegetatie rondom de zonnepanelen de biodiversiteit bevorderd kan worden. Ook dit is bij de aanleg van windmolens niet mogelijk.

Tenslotte vinden wij het moeilijk te begrijpen dat de raad in deze procedure een bijzonder korte tijdsperiode hanteert om onze zienswijze in te dienen. Dit geeft een gevoel als burger en inwoner van deze stad niet serieus genomen te worden. Zeker in deze bijzondere tijd (coronavirus) zou het gepast zijn om juist méér tijd voor inspraak van belanghebbende bewoners te nemen. De inspraakavond van 12 maart werd verplaatst naar een digitaal energiecafé op 2 april. Hierdoor zou het logisch zijn dat ook de bezwaartermijn wordt verlengd met dezelfde twee weken. Hierop ontvangen we graag een specifiek antwoord. Kortom wij maken bezwaar tegen dit initiatief voor een windpark aan de A59, stellen wij voorkeur een 2e zonnecelpark voor of tenminste het schrappen van de meest zuidelijke windmolen en zien uw inhoudelijke reactie graag schriftelijk tegemoet. Tevens willen wij graag geïnformeerd worden over de mogelijkheden tot juridisch bezwaar mocht de raad toch de vergunningsprocedure willen vervolgen.

Met vriendelijke groet,

...

Standaardreactie 2

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oosterhout

Betreft: inspraakreactie initiatief windpark A59

Geachte heer....,

Als inwoner van Oosterhout, bewoner van de wijk Dommelbergen en liefhebber van de Oranjepolder zijn wij onaangenaam verrast door uw plannen voor aanleg van een Energiepark en in het bijzonder de voorgenomen aanleg van 3 windmolens. Alhoewel wij de uitgangspunten en noodzaak voor een duurzaam energiebeleid onderkennen zijn wij **tegen** de aanleg van 3 windmolens in het algemeen en **tegen** de aanleg van **de meest zuidelijke windmolen WT3 in het bijzonder**.

Onze argumenten daarvoor zijn als volgt:

- De windmolens hebben een gigantische omvang met een tiphoogte van maar liefst 235 meter. Dit is véél hoger dan de al bestaande windmolens van 145 meter op het bedrijfsterrein Weststad. De hoogte komt overeen met maar liefst 5! opeengestapelde kerktorens van onze mooie stad om de verhouding aan te geven. Hierdoor wordt ernstig inbreuk op het uitzicht en op de genotswaarde van de Oranjepolder gemaakt. Het aanzien wordt blijvend en ingrijpend veranderd. De horizon wordt onherroepelijk vervuild.
- De windmolens, zeker de meest zuidelijke en vandaar ons bezwaar in het bijzonder, liggen op slechts 880 meter van de bebouwde kom (Dommelbergen Noord). Zoals u ongetwijfeld weet geldt als landelijke richtlijn voor dergelijke hoge turbines een afstand van 1.500 tot 2.500 meter tot de bebouwde kom. Wij begrijpen absoluut niet waarom van deze algemeen bekende en aanvaarde richtlijn wordt afgeweken.
- Onze grootste zorg betreft de gezondheidsklachten die dergelijke krachtige windturbines opleveren. Deze klachten gaan veel verder dan geluidshinder en vormen een serieuze bedreiging voor de volksgezondheid. Diverse (inter)nationale onderzoeken laten zien dat er samenhang is tussen het wonen in de directe omgeving van een windturbine en chronische klachten zoals hoofdpijn, slapeloosheid, tinnitus en problemen met de luchtwegen. Diepgaand onderzoek in bijvoorbeeld Duitsland heeft ertoe geleid dat in wetgeving is vastgelegd dat de afstand tussen bebouwing en windturbine minimaal 10 keer de lengte van de windturbine moet bedragen. In dit geval zou dit een minimale cirkelafstand van 2350 meter betekenen vanaf WT3. Dus zeker géén plaatsing nabij woningen (880 meter) of de basisschool in onze wijk (1200 meter).
- Daarnaast veroorzaken deze windturbines dag en nacht geluid. De geluidscontour van 47 dB raakt de bebouwde kom door de geringe afstand. Wij vrezen voor geluidsoverlast in onze woning, onze tuin en tijdens het bezoeken (wandelen en fietsen) van de Oranjepolder. De geluidscontour is alleen gebaseerd op het geluid van WT3. Er is uiteraard een opeenstapeling van geluid door de overige bestaande en nieuwe windturbines en de combinatie met de snelwegen A27 en A59. Dit zal onherroepelijk leiden tot overschrijding van de geluidsnorm.
- Windturbines zijn niet alleen schadelijk voor de volksgezondheid, maar ook niet goed voor vogels en andere vliegende dieren. Jaarlijks sterven 50.000 vogels omdat zij in botsing komen met windturbines en wordt het broedgebied sterk verstoord. Onze polder trek vele mooie vogels aan. Wellicht is het in uw ogen (op papier) geen natuurgebied. Als liefhebber van de Oranjepolder kunnen wij alle natuurlijke kenmerken van de Oranjepolder en deze vogels zeer waarderen en zouden wij dit graag behouden zien.
- Onderzoek (rapport windturbines, zonneparken en woningprijzen, Dröes & Koster 2019) wijst uit dat de aanwezigheid van windturbines tot meer dan 10% waardevermindering van woningen kan leiden voor (direct) omwonenden. Ik hoor

graag hoe u ons en andere omwonenden tegemoet wil komen in hun verlies bij de verkoop van hun woning.

- Daarnaast zal de windturbine ook van verlichting voorzien worden wat een extra punt van (continue) overlast veroorzaakt.
- Waarom deze keuze voor een achterhaalde techniek als windenergie met vele bekende nadelen en geen keuze voor 100% zonne-energie? Bijvoorbeeld door een 2^e zonnecelpark elders aan te leggen binnen de gemeentegrenzen? Zonne-energie kent immers geen gezondheidsrisico's voor omwonenden, geen risico's voor de vogels, geen of zeer beperkte horizonvervuiling of geluidshinder, geen verlichting in de nacht, geen risico's op falen bij onweer en geen risico's bij de bouw en aanleg zoals bij windturbines wel het geval is. Waarom niet deze veel verstandigere keuze?
- Tot slot willen wij graag weten waarom uw keuze voor plaatsing van deze gigantische windmolens in een energiepark uitgerekend op de Oranjepolder is gevallen. Dit kleine stukje groen wat door liefhebbers uit heel Oosterhout zeer wordt gewaardeerd is al overbelast met voorzieningen zoals hoogspanningsmasten (en nieuwe, hogere versies op komst), de rioolzuivering en gastransportleiding. Wat is het risico van al deze voorzieningen zo dicht bij elkaar als het fout gaat? Kortom, Is er voldoende onderzoek gedaan naar risico's van deze locatie? Welke andere locaties zijn in beeld (geweest) voor dit plan? Waarom wordt niet gekozen voor plaatsing van windmolens op een bedrijfsterrein bijvoorbeeld door het vervangen van de windmolens op Weststad of op het nieuw aan te leggen bedrijventerrein Everdenberg Oost?

Naar aanleiding van bovengenoemde bezwaren zouden wij dan ook graag een uitgebreid en helder antwoord ontvangen op onderstaande specifieke vragen:

1. Waarom wordt afgeweken van de Nederlandse richtlijn van een afstand van 1.500 tot 2.500 meter tot de bebouwde kom t.a.v. de plaatsing van windturbines? Waarom wordt afgeweken van vigerende wetgeving in ons buurland waar exact dezelfde gezondheids-risico's gelden? Graag ontvangen wij motiverende en steekhoudende argumenten waarbij in het antwoord specifiek ingegaan wordt op bovengenoemde negatieve gezondheidsaspecten.
2. Welke onderzoeken zijn er gedaan om te kijken naar alternatieve locaties? Zoals vervanging van de molens op Weststad, of aanleg op het nieuwe bedrijventerrein Everdenberg Oost of plaatsing elders buiten geldende risico-contouren? En graag zien wij een verduidelijking van de keuze voor opwekking van 'overcapaciteit van energie'? Wij ontvangen graag het onderzoek op basis waarvan deze keuze onderbouwd is.
3. Welke onderzoeken zijn er gedaan om te kijken naar alternatieve vormen van energiewinning zoals meer en/of grotere zonnecel-parken? Waarom kiest de gemeente hier niet voor (meer) zonne-energie, een alternatief dat zonder risico is? Is er door de gemeente voldoende gekeken naar andere (alternatieve) locaties voor energiewinning en andere vormen van energiewinning? Is er voldoende onderzoek gedaan naar de risico's van dergelijk hoge windturbines in combinatie met de andere voorziening (oa rioolzuivering, bebouwing, hoogspanning, gasleiding) in de Oranjepolder? Graag ontvangen wij alle onderzoeksrapporten hieromtrent.
4. Ten aanzien van de geluidscontour ontvangen we graag een berekening van de gestapelde geluidsoverlast betreffende de bestaande windmolens, de nieuwe windturbines en de snelwegen A27 en A59.
5. Om wat voor type windturbines (afmetingen, Kw, typenummer) gaat het hier exact en wat is de werpafstand van de rotorbladen van 85m bij falen door overtoeren? Hoe denkt de gemeente om te gaan met deze serieuze risico's en haar inwoners te verzekeren dat deze risico's voldoende zijn afgedekt?
6. In welke mate wilt u bewoners tegemoet komen t.a.v. de waardedaling van hun woningen ten gevolge van de komst en bouw van windturbines? Graag

ontvangen wij hier een calculatie t.a.v. de waardevermindering op aanpalende huizen gebaseerd op onderzoeken en ervaringen uit andere gemeenten?

7. Tot slot ontvangen we graag van u een waarheidsgetrouwe visualisatie van windturbine WT3 vanuit open blikveld. De foto's getoond tijdens het energiecafe zijn foto's waarbij de windturbines wegvallen achter bomen. Wij zouden graag van u een afbeelding ontvangen van de windturbines vanuit het open veld. Hoe ziet het eruit vanuit het kruispunt van de Vissersweg en de Otterweg? Op deze wijze krijgen wij beeld van de werkelijke hoogte ten opzichte van de populierenrijen in de Oranjepolder.

Samenvattend vinden wij de plaatsing van de windturbines in het algemeen een bijzonder slecht plan en in het bijzonder de plaatsing van windturbine T3 (op 880 meter) **onacceptabel**.

Kortom wij maken via dit schrijven nadrukkelijk bezwaar tegen het initiatief voor een windpark aan de A59, stellen bij voorkeur een zonneenergie elders voor of tenminste het schrappen van de meest zuidelijke windmolen WT3.

Tevens willen wij graag volledig geïnformeerd worden over de mogelijkheden tot juridisch bezwaar mocht de raad toch de vergunningsprocedure willen vervolgen.

Met vriendelijke groet,

...

Bijlage 2 Overzicht unieke inspraakreacties

Mijn vraag is dus om aan te geven waarom de 3 turbines nu echt noodzakelijk zijn nu de huishoudens en bedrijven zelf al een flink deel van de benodigde energie zelf opwekken en er nieuwe energiebronnen aankomen?
Een bijkomend nadeel van de aanleg van windturbines is de grote hoeveelheid betonoppervlak die per windmolen vereist is. Deze oppervlaktebedekking druist in tegen het huidige landschappelijke karakter van de Oranjepolder
Een mogelijk alternatief is een tweede zonnecelpark aan te leggen binnen de gemeentegrenzen in plaats van de drie windmolens.
Graag worden wij ook geïnformeerd of de raad op serieuze wijze alternatieven heeft onderzocht waaronder het verplaatsen van de meest zuidelijke en uiteraard het liefst alle drie de windmolens naar het klaverblad A27/A59, danwel het vervangen van de bestaande windmolens op Weststad door nieuwe – meer efficiënte en moderne – windmolens danwel tenminste het schrappen van de meest zuidelijke windmolen
Tevens verzoeken wij u om deze en andere inspraakreacties die u van andere bewoners kunt ontvangen te delen met het college, de raad en de betrokken wethouder. Dit in het kader van transparantie.
Er is voor de onderbouwing geen enkel rapport terug te vinden, in de door u beschikbaar gestelde informatie, waaruit blijkt dat de Gemeente Oosterhout de opdrachtgever is.
Het ontbreken van de resultaten van de geluidproeven gedaan op de bewuste locatie, hoogte en met de verschillende windrichtingen.
Het ontbreken van een plan met betrekking tot de verdeling/aanwending van de opbrengsten binnen de gemeente.
Waarborgen voor de bewoners in de directe omgeving indien het “mooie” plaatje wat door Eneco is voorgeschoteld in de praktijk anders uitpakt.
Verder wil ik u verzoeken de plaatsing van “windmolen 3” te heroverwegen en te vervangen door zonnepanelen met een vergelijkbare opbrengst en/of een proef met waterstof als alternatie op te starten.
Ook hoort een zonnepanelenpark niet in de Oranjepolder
Heeft de gemeente al voorbereidingsbesluit(en) genomen voor de inspraak periode is afgerond?
Heeft de gemeente al voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd om de aanleg van het Energiepark mogelijk te maken?
Heeft Shell al voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd om het Energiepark mogelijk te maken?
Heeft Eneco al voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd om een Energiepark mogelijk te maken?
Levert de gemeente een financiële bijdrage aan het Energiepark?
Stelt de gemeente om niet of tegen minder dan de werkelijke kosten grond ter beschikking?
voorziet de gemeente op haar kosten in infrastructuur om het Energiepark mogelijk te maken?
Hoe wordt zeker gesteld dat de opgewekte energie ter goede komt aan de bewoners van de gemeente in Oosterhout?
Hoe wordt zeker gesteld dat het Energiepark voldoende rendement oplevert?
is bij de berekening van dit rendement rekening gehouden met het feit dat het park maar voor 25 jaar wordt aangelegd?
Wat gebeurt er met de windmolens en de zonnepanelen na 25 jaar?
Is de gemeenteraad altijd en in voldoende mate geïnformeerd over de voortgang van dit project?
Neem de gemeente Oosterhout in een financieel risico met dit project?
Waarom wordt een prachtige polder opgeofferd aan zoiets als wind energie en zonne-energie?
Waarom houdt de gemeente zich niet aan de wettelijke richtlijnen voor wat betreft afstanden als het gaat een plaatsing van de windmolens?
Heeft de plaatsing van deze wind molens iets te maken met het afzien van plaatsing van windmolens bij Moerdijk?
Waarom kiezen wij voor windmolens met een lagere opbrengst? Is dat onverstandig of is dat omdat de opbrengst nooit hoger wordt omdat de locatie niet meer opbrengt?

Omdat ik er vanuit ga, dat wij geen onverstandige wethouders en raadsleden hebben, is mijn conclusie dat het maximale rendement behaald wordt met 5 MW en Oosterhout als locatie kennelijk minder rendabel is voor windenergie. Dan wel dat er specifiek molens van 235 meter geplaatst moeten worden om eenzelfde opbrengst te genereren als een molen van 135 meter op een andere plek. Om die reden ben ik op dit moment tegen de plaatsing van deze windmolens.
In hoeverre is er overleg met de gemeente Geertruidenberg en worden deze betrokken bij de besluitvorming?
De huidige windmolens staan vaak stil en zou graag een onderzoek willen voorstellen omtrent de noodzaak van het bijplaatsen van extra windmolens
Het rapport van Pondera Consult, dat inmiddels digitaal beschikbaar is gesteld, maakt verder een vermelding van mogelijk schade voor omwonenden vanwege laagfrequent geluid. De hinder die hiervan kan worden ondervonden is weliswaar niet wetenschappelijk aangetoond, maar dat neemt op geen enkele manier weg dat het er dan ook niet zou kunnen zijn. Het onderzoek waarop de conclusie in het rapport wordt gebaseerd dateert van 2013. Inmiddels is meer informatie hierover bekend geworden en de conclusie die in het rapport van Pondera Consult wordt getrokken is dan ook, kort gezegd, bijzonder kort door de bocht. Het RIVM meldt op zijn website ook nieuwe informatie over de gevolgen van laagfrequent, welke niet in het rapport van Pondera Consult is terug te vinden. Zie hier voor deze informatie: https://www.rivm.nl/geluid/laagfrequent-geluid . In het overzicht van internationaal onderzoek, waarnaar wordt verwezen door het RIVM, wordt uitdrukkelijk vermeld dat laagfrequent geluid een onderwerp is dat meer onderzoek vereist in de toekomst, met name vanwege de gezondheid van omwonenden van mechanisch geproduceerd laagfrequent geluid.
Kan de gemeente aantonen dat er (ruim) vooraf al een z.g. Milieu Effect Rapportage heeft plaats gevonden? Indien niet: waarom niet?
Kan de gemeente(raad) aantonen, dat het plan past het provinciale ruimtelijke ordeningsbeleid/streekplan dienaangaande? Is er dienaangaande overleg geweest met de Provinciale dienst R.O. dan wel/en met de betreffende provinciaal gedeputeerde?
De Gemeente Oosterhout gaat er prat op zijn historie goed te behandelen. Weet de gemeente dus wel, dat nu juist de Oranjepolder een historisch-geografisch uniek deel onzer gemeente is? Dit poldertje behoort tot de eerste bedijkingen van na de St.- Elizabethsvloed van 1421. Daarom zijn bv. de voormalige erosiekreken tussen de toenmalige slikken/kwelders nog te traceren aan de hand van de vlieten/sloten. Een naar duurzaamheid strevende gemeente is ook zuinig op zijn tastbaar verleden.
De gemeente wordt geacht bekend te zijn met de aanwezigheid, c.q. het verloop van de zogenaamde Ecologische Hoofdstructuur in ook onze gemeente. Dus zijn dan - dit in samenhang met een MER - de consequenties van de geplande windturbines voor deze structuur ook terdege onderzocht?
Is er Intergemeentelijk vooroverleg geweest met met name de gemeente Geertruidenberg/Raamsdonksveer en Drimmelen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat heeft dat opgeleverd?
Heeft de gemeente Oosterhout wel voldoende rekening gehouden met (het zicht op) HET monument, het kenteken, het icoon van Hooipolder en wijde omgeving: <u>de oude watertoren</u> bij het gelijknamige verkeersknooppunt? Die typerende watertoren valt uiteraard helemaal in het niet als die windgiganten er staan.
U heeft zelf de bijeenkomst van 12 maart als niet dringend beoordeeld. Waarom dan toch de bezwaarperiode beperken tot 22 april? Hierbij het verzoek om de periode van bezwaar en informatie-uitwisseling zodanig vast te stellen dat deze 6 weken is na het moment dat het organiseren van fysieke bijeenkomsten weer mogelijk is. Op deze wijze geeft u de gemeenschap de mogelijkheden waar ze recht op heeft.
Wordt de vergunning voor 25 jaar verstrekt en wordt deze niet meer verlengd. Welke definitieve afspraken worden hier over gemaakt? Of is een (eventuele stilzwijgende) verlenging een reële optie?
Welke andere maatregelen neemt de gemeente Oosterhout om de taakstelling van reductie van de CO2 uitstoot te realiseren; een groot deel van de CO2 uitstoot komt door industriële activiteiten. Hoe gaat deze industrie zijn deel bijdragen?
Wat is er aan fundatie nodig voor het plaatsen van de windmolens met een totale hoogte van 235 meter? Worden deze funderingen na 25 jaar weer volledig verwijderd? Wat betekent dit voor de verstoring van de ondergrond?
Mijn vraag is welke voorzieningen er allemaal nodig zijn om zowel het zonnepanelenpark als de windmolens te plaatsen. Welke tijdelijke wegen worden er aangelegd, welk materieel moet er allemaal worden aangevoerd en hoe wordt verstoring van het omliggende gebied gewaarborgd?

Het bezwaar betreft dus ook de belasting op de omgeving die zal ontstaan door de aanleg van de benodigde (elektrische) infrastructuur. Welke garantie wordt er gegeven dat alle onderdelen, die verband houden met de aanleg van het energiepark, na 25 jaar weer volledig worden verwijderd en dat de omgeving in de oorspronkelijke staat wordt teruggebracht? Deze garanties dienen ook verlangd te worden van eventuele rechtopvolgers.
Welke hoeveelheid stikstof wordt er uitgestoten bij de aanleg van het totale energiepark? Past dit binnen de strikte regels van toegestane stikstofuitstoot, mede vanwege de ligging ten opzichte van nationaal perk De Biesbosch?
Om de plannen van de gemeente Oosterhout goed te kunnen volgen, wil ik u vragen om door te geven wanneer de andere energiecafé bijeenkomsten zijn gepland en waar deze zullen plaatsvinden.
In windmolens zit een uiterst gevaarlijk fluor houdend gas, SF6 zwavelhexafluoride dat gebruikt wordt als isolatie. Alle windmolens lekken dit gas wat extreem giftig is. Jaarlijks lekken echter alleen al in ons land honderden kilo's van de atmosfeer in. Een SF6-molecuul is heeft 23.000 maal zo'n groot broeikaseffect als een CO2-molecuul en blijft duizenden jaren actief. De Britse omroep BBC betitelde SF6 in september 2019 dan ook als het 'dirty little secret' van duurzame energie, nadat twee Britse universiteiten alarmerende publicaties hadden geschreven over een stijging van het gebruik en de lekkage van SF6 wereldwijd.
Wat is de afweging m.b.t. kernenergie geweest, waarvan er zeer goede op relatief korte termijn te verwezenlijken oplossingen mogelijk zijn?
Gemeente geeft aan per 2050 klimaatneutraal te zijn; de houdbaarheid van het energiepark is 2022 +25 jaar = 2047, hoe rijmen deze twee cijfers ?
Wat is de relatie, als die er is, met de haalbaarheid van dit park en een eventuele sluiting van de Amercentrale ?
Wethouder Willemsen spreekt over ' participatie' als compensatie voor bewoners van Dommelbergen, wat houdt dit precies in ?
Tegelijkertijd met de aanleg van dit energie park wordt er ook in dit gebied gewerkt aan project Zuid-West kV Oost – hoe verhouden deze tot elkaar en is daar rekening mee gehouden bij aanleg/aanpassing van beide projecten ?
Bezwaar tegen de onderbouwing van het Energiepark A59 i.r.t. het energiebeleid van de Nederlandse overheid (onderbouwing van bezwaar zijn vooral argumenten tegen het Nlse energiebeleid).
Alle windmolens/ initiatieven rond nieuwe energie van gemeente Oosterhout geconcentreerd rond Dommelbergen. Onevenredige belasting wijk. Zorg voor een evenredige verdeling van nadelige effecten over alle inwoners van Oosterhout.
Bestemmingsplan staat deze locatie niet toe. Waarom kijkt gemeente niet naar locaties waar het volgens het bestemmingsplan wel mogelijk is?
Windturbines met maximale tiphoogte van 235 meter kunnen niet aan de skyline van Oosterhout en directe omgeving worden toegevoegd. Zullen beeld van de regio gaan domineren en bij helder weer op 35 km afstand waarneembaar zijn. Deze molens tasten de skyline onevenredig aan.
Onvoldoende aandacht voor ruimtelijke effecten van project en onvoldoende landschappelijk ingepast. Zichtlijnen worden doorbroken bij zowel wind als zonnepark.
Plan draag niet bij aan behoud en bevordering ruimtelijke kwaliteit van het gebied en geen toepassing aan principe van zorgvuldig ruimtegebruik (opofferen agrarisch gebied).
Noodzaak en maatschappelijke meerwaarde onvoldoende onderbouwd.
Mogelijk sprake van reflectie van geluid op de zonneweide.
De afwegingsprincipes van de zonneladder zijn niet aantoonbaar gebruikt (eerst zon op daken en onbenutte terreinen, daarna andere gronden die geen primaire functie als natuur of landbouw hebben).
Door gemeenteraad aangewezen natuurgebied wordt verkwaanseld ten gunste van planologische ontwikkelingen.
Het virtuele café maakte enkel informatieverstrekking mogelijk en niet het uitwisselen van visies. Verzoek is om periode van bezwaar en informatie-uitwisseling zodanig vast te stellen dat deze 6 weken is na het moment dat het organiseren van fysieke bijeenkomsten weer mogelijk is.
Als alle ontwikkelingen (krimp van aantal inwoners, vermindering energiebehoefte, en zelf opwekken inwoners) goed in beeld worden gebracht, zal blijken dat een energiepark met een vermogen voor 30000 huishoudens onnodig is.
Is de totale vergunningstermijn 25 jaar, want dan blijft er een effectieve gebruiksduur over van ca 22 jaar?
Wordt de vergunning voor 25 jaar verstrekt en niet meer verlengd? Welke afspraken worden hierover

gemaakt?
Hoe gaat de industrie zijn deel bijdragen aan verminderen CO2 uitstoot?
Wat is er aan fundatie nodig voor windmolens van deze omvang?
Worden deze na 25 jaar weer volledig verwijderd?
Wat betekent dit voor de verstoring van de ondergrond?
Weerkaatsing van licht op de zonnepanelen heeft mogelijk verblinding van automobilisten tot gevolg, met verhoogd risico op ongevallen.
Combinatie gasvorming rioolzuivering en opwekken grote hoeveelheid stroom door zonnepanelen kan desastreuze gevolgen hebben
Welke voorzieningen zijn er nodig om zowel zonnepanelen als windmolens te plaatsen? Welke tijdelijke wegen worden aangelegd? Welk materieel moet worden aangevoerd en hoe wordt verstoring van het omliggende gebied gewaarborgd?
Bezwaar is de belasting op de omgeving die zal ontstaan door de aanleg van benodigde infrastructuur
Welke hoeveelheid stikstof wordt er uitgestoten bij de aanleg van het Energiepark? En past dit binnen de strikte regels van toegestane stikstofuitstoot?
het aanwijzen van deze locatie te snel is gegaan en niet gebaseerd is op een alternatieven onderzoek en een goede ruimtelijke onderbouwing. De locatie berust ook niet op een gemeentelijke visie of regionale energiestrategie zoals de verordening ruimte verlangt. Op dit moment zijn de regionale plannen nog niet vastgesteld en we vinden dat pas na gereed komen van deze plannen een besluit genomen kan worden.
U stelt zelf in de ruimtelijk onderbouwing dat het zonnepark wordt opgericht binnen de cultuurhistorisch waardevolle Oranjepolder met waardevolle verkaveling. Dat vinden wij al een reden om niet voor deze locatie te kiezen.
Uit de Quicksan flora en fauna komt al naar voren dat er twee beschermde soorten aanwezig zijn. Er moet nog vervolg onderzoek gedaan worden naar beschermde soorten en mogelijk kan de ontheffing van de Wet natuurbescherming niet gegeven worden.
Wij hebben vernomen dat agrariërs in de Willemspolder al heel lang wachten op de aansluiting van vele ha zonnepanelen.
Wij zien op Weststad en het geplande bedrijventerrein Everdenberg oost nog veel mogelijkheden waar windmolens en zonnepanelen geplaatst kunnen worden en vrijwel alle daken van de bedrijven zijn nog te benutten.
Meer regionale Regionale afstemming voor andere oplossingen, zoals kassengebied ten noorden van Weststad energieneutraal maken door zonnecellen op kassen, en ruimte in Moerdijk of Werkendan voor tijdelijke zon- en windparken
Met de aanleg van het energiepark wordt voor meer dan 100% voldaan aan de ambitie voor duurzame energie opwekking voor 2022 in de gemeente Oosterhout. Waarom dan nu een energiepark van deze omvang?
Hoe is deze locatiekeuze tot stand gekomen? Wij zijn van mening dat hier een goede studie naar alternatieven aan ten grondslag moet liggen, zoals een Milieu Effect Rapportage of een Milieu Effecten Analyse op vergelijkbaar detail niveau.
Wij zijn van mening, dat - als er medewerking aan dit initiatief wordt verleend - het zoekgebied voor windmolens dezelfde omvang dient te hebben als het gekozen zoekgebied voor het zonnepark.
Waarom wordt er niet voor gekozen om op Weststad windmolens te realiseren?
Eerst een compleet flora- en faunaonderzoek voordat verdere stappen in planvorming worden ondernomen. Zolang die er niet is, moet locatiekeuze heroverwogen kunnen worden.
De natuurtuin van IVN in de Oranjepolder en voor natuurcompensatie aangewezen gebieden liggen binnen de hindercontouren (slagschaduw en geluidoverlast) van windmolen 3 op de nu voorgestelde plek.
Als verplaatsing van windmolen 3 vanwege de omvang van de windmolens (235m) niet mogelijk is, dan dient voor lagere windmolens te worden gekozen, die wel met bijvoorbeeld drie stuks inpasbaar zijn op een andere locatie. Wij vinden in ieder geval dat ook de optie voor lagere windmolens dan de maximale hoogte van 235m onderzocht dient te worden. Impact op fauna en omgeving dienen meegenomen te worden in de keuze voor de hoogte van de windmolens. Deze keuze dient niet alleen gebaseerd te zijn op economische motieven.
In de voorliggende plannen missen we in dit verband een voldoende brede groene buffer tussen het Kromgat en de zonnepanelen die de contouren van het Kromgat te volgen en niet, zoals nu in de plannen aangegeven, in breedte variëren.

Daarom verzoeken wij om een afgewogen plan voor natuurontwikkeling en beheer, dat uitgaat van de cultuurhistorie en potenties in het gebied en een realistische ambitie in relatie tot de inrichting inhoudt.

Wij zijn van mening dat de gemeente Oosterhout voor een dergelijke ingrijpend plan een omgevingsplan dient op te stellen.

Nadelige effecten van de windmolens op vogels en vleermuizen. Hierdoor wordt de insectenpopulatie danig verstoord en de biodiversiteit zal eronder leiden. Het kweken van biologische groente en fruit wordt hierdoor lastiger en dat is van invloed op onze gezondheid.

Niet kiezen voor inzet van landbouwgronden voor zonneparken. Grond is nodig voor ontwikkelingen van de landbouwsector. Dit is in strijd met de zonneladder.

BIJLAGE 9

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH₃) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Aanleg windpark

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
<https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers>.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Bureau Waardenburg	Hillenweg, Oostewrhout (NB)

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk	
Aanleg windpark Oranjepolder	Rvv7JjYmCZEK	
Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
29 juni 2021, 13:15	2021	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	Situatie 1
NOx	234,46 kg/j
NH ₃	1,09 kg/j

Resultaten

Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Berekening stikstofdepositie voor de aanleg van windpark Oranjepolder (2 turbines).
In de berekening is zowel de aanleg op locatie als de aan- en afvoer van materieel en personeel meegenomen.

Aanname is dat het in te zetten materieel een bouwjaar heeft van 2011-2015 (STAGE IIIB en STAGE IV).
Herberekening waarbij emissies vanuit verkeersbewegingen zijn ingevoerd als categorie 'Anders'. Deposities worden hiermee berekend met OPS ipv SRM₂ en niet afgekapt op 5km.

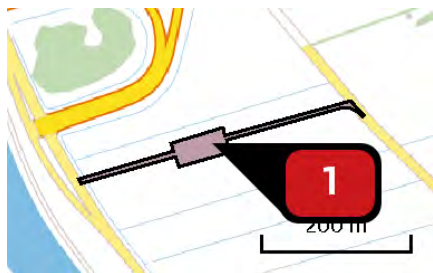
Locatie
Aanleg windpark

Emissie
Aanleg windpark

Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	Bouwlocatie WT 1 Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	< 1 kg/j	100,93 kg/j
2	Bouwlocatie WT 2 Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	< 1 kg/j	100,93 kg/j
3	aanrijdroute, 1802 zwaar vrachtverkeer, 852 licht verkeer Anders... Anders...	< 1 kg/j	28,50 kg/j
4	aanrijdroute WT1-2, 1202 zwaar vrachtverkeer, 568 licht verkeer Anders... Anders...	< 1 kg/j	4,10 kg/j

Emissie
(per bron)
Aanleg windpark

Naam

Bouwlocatie WT 1

Locatie (X,Y)

117721, 410032

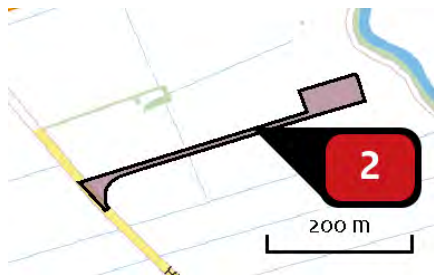
NOx

100,93 kg/j

NH3

< 1 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	Asfalteermachine 60 kW, 2015, 4 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j
AFW	Dumper 320 kW, 2015, 32 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	7,07 kg/j < 1 kg/j
AFW	Graafmachine 60 kW, 2015, 11 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j
AFW	Graafmachine 100 kW, 2015, 34 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	1,88 kg/j < 1 kg/j
AFW	Hijskraan 100 kW, 2015, 32 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	2,21 kg/j < 1 kg/j
AFW	Hijskraan 200 kW, 2011, 59 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	24,43 kg/j < 1 kg/j
AFW	Hijskraan 450 kW, 2011, 53 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	49,37 kg/j < 1 kg/j
AFW	Kiepbak 450 kW, 2015, 10 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	3,40 kg/j < 1 kg/j
AFW	Laadschop 200 kW, 2015, 81 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	8,02 kg/j < 1 kg/j
AFW	Vorkheftruck 100 kW, 2015, 40 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	3,02 kg/j < 1 kg/j
AFW	Wals 90 kW, 2015, 20 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

Bouwlocatie WT 2
118144, 410166
100,93 kg/j
< 1 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	Asfalteermachine 60 kW, 2015, 4 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j
AFW	Dumper 320 kW, 2015, 32 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	7,07 kg/j < 1 kg/j
AFW	Graafmachine 60 kW, 2015, 11 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j
AFW	Graafmachine 100 kW, 2015, 34 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	1,88 kg/j < 1 kg/j
AFW	Hijskraan 100 kW, 2015, 32 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	2,21 kg/j < 1 kg/j
AFW	Hijskraan 200 kW, 2011, 59 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	24,43 kg/j < 1 kg/j
AFW	Hijskraan 450 kW, 2011, 53 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	49,37 kg/j < 1 kg/j
AFW	Kiepbak 450 kW, 2015, 10 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	3,40 kg/j < 1 kg/j
AFW	Laadschop 200 kW, 2015, 81 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	8,02 kg/j < 1 kg/j
AFW	Vorkheftruck 100 kW, 2015, 40 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	3,02 kg/j < 1 kg/j
AFW	Wals 90 kW, 2015, 20 uur	4,0	4,0	0,0	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam **aanrijdroute, 1802 zwaar vrachtverkeer, 852 licht verkeer**

Locatie (X,Y) **118050, 409296**

Uitstoothoogte **0,0 m**

Warmteinhoud **0,000 MW**

Temporele variatie **Continue emissie**

NOx **28,50 kg/j**

NH₃ **< 1 kg/j**

Naam **aanrijdroute WT1-2, 1202 zwaar vrachtverkeer, 568 licht verkeer**

Locatie (X,Y) **117960, 410031**

Uitstoothoogte **0,0 m**

Warmteinhoud **0,000 MW**

Temporele variatie **Continue emissie**

NOx **4,10 kg/j**

NH₃ **< 1 kg/j**

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2020_20210525_2040287d5b

Database versie 2020_20210525_2040287d5b

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2020>